T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM- İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

ORTAOKUL 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ RENK KONUSUNUN İŞLENİŞİNDE VAN GOGH'UN RESİMLERİNİN ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

DİYARBAKIR- 2022

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM- İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

ORTAOKUL 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ RENK KONUSUNUN İŞLENİŞİNDE VAN GOGH'UN RESİMLERİNİN ETKİSİ

HAZIRLAYAN
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

DİYARBAKIR- 2022

T.C

DİCLE UNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR

Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN tarafından yapılan "Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisi" konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir

Jüri Üyesinin

Unvanı Adı Soyadı

Başkan:.....

Üye : .....

Üye : .....

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 23/05/2022

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

23/05/2022

Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN

ENSTİTÜ MÜDÜRÜ

(MÜHÜR)

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi DÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

(İmza)

Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

23 /05 /2022

ÖNSÖZ

Tez çalışmasında, ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeyleri başarı saptama testi ile ölçülmüş; Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu ile öğrenciler gözlemlenmiştir. Öğrencilerin yapmış oldukları çalışmalar uzmanlar tarafından değerlendirilerek sonuca ulaşılmış ve bu sonuçlar ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Bu araştırmanın konuyla ilgili yapılacak olan çalışmalara yardımcı olacağı ve alana katkı sunarak fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

Yüksek lisans eğitimim ve tez yazım süresince bilgi birikimiyle yol gösteren, sabrı ve ilgisiyle tecrübelerini paylaşan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ'a teşekkürü bir borç bilirim. Tez çalışmamda desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, görüş ve fikirlerini içtenlikle paylaşma ve her koşulda yardımcı olma nezaketinde bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. Emine TEKER'e, Öğr. Gör. Dr. Necla TOSMUR'a, Öğr. Gör. Ahmet VURAL'a, Öğr. Gör. Hasan BOZASLAN'a ve Arş. Gör. Dr. İrfan ARIKAN'a teşekkür ederim.

Her zaman arkamda olan, benim bugünlere gelmemde büyük emek sarf eden anneme, babama, hoşgörüsü ve sabrıyla katkıda bulunan değerli eşim Şahin ŞAHİN'e, küçük kalbi büyük sevgisiyle en büyük destekçim canım oğlum Mustafa Zeyd ŞAHİN'e yürekten teşekkür ederim. Ayrıca çalışmalara gönüllü katılan öğrencilerime ve yüksek lisans sınıf arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

ÖNSÖZ ..... **i**
İÇİNDEKİLER ..... **ii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vii**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xii**

1. GİRİŞ **1**
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ **1**
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI **2**
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ **3**
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI **3**
1.5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI **4**
1.6. TANIMLAR **4**

2. KURAMSAL ÇERÇEVE **6**
2.1. SANAT NEDİR? **6**
2.2. SANAT EĞİTİMİ NEDİR? **6**
2.2.1. Sanat Eğitiminin Amacı ve Önemi *7*
2.2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Amacı *9*
2.2.3. Çocuğun Sanatsal Gelişim Evreleri *11*
2.2.3.1. Mantık Çağı Evresi *11*
2.2.3.2. Ergenlik Krizi *12*
2.3. RENK NEDİR? **13**
2.3.1. Renk Teorileri *14*
2.3.2. Rengin Özellikleri *18*
2.3.2.1. Renk Grupları *18*
2.3.2.1.1 Ana-Ara Renkler *18*
2.3.2.1.2. Sıcak-Soğuk Renkler *19*
2.3.2.1.3. Nötr Renkler *19*
2.3.2.1.4. Tamamlayıcı-Karşıt Renkler *19*
2.3.2.1.5. Uygun renkler-Uygun Olmayan Renkler *20*
2.3.2.2. Renk Armonisi *20*
2.3.2.3. Renk Kontrastlıkları *21*
2.3.2.4. Renk Perspektifi *21*
2.3.3. Rengin Etkileri *22*
2.3.3.1. Rengin Fiziksel Etkileri *22*
2.3.3.2. Rengin Fizyolojik Etkileri *23*
2.3.3.3. Rengin Psikolojik Etkileri *23*
2.4. VİNCENT VAN GOGH'UN SANATINA GENEL BİR BAKIŞ **25**
2.4.1. Vincent Van Gogh'un Hayatı *25*
2.4.2. Vincent Van Gogh'un Sanatı *26*
2.4.3. Vincent Van Gogh'un Resimleri ve Renk Faktörü *29*

Sayfa no

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ... 40
2.5.1. Sanat Eğitiminde Renk Konusu ... 40

3. YÖNTEM ... 44
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ ... 44
3.2. ARAŞTIRMANIN GRUBU/ EVREN-ÖRNEKLEM/ DENEK-DENEKLER ... 45
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI ... 46
3.3.1. Veri Toplama Araçları ... 46
3.3.1.1. Ön Test-Son Test Başarı Saptama Testi ... 46
3.3.1.2. Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu ... 48
3.3.1.3. Resim Değerlendirme Formu ... 49
3.3.2. Veri Toplama Süreci ... 49
3.3.3. Verilerin Analizi ... 50

4. BULGULAR ... 52
4.1. ÖN TEST – SON TEST BAŞARI SAPTAMA TESTİ BULGULARI ... 52
4.2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU BULGULARI ... 53
4.3. RESİM DEĞERLENDİRME FORMU BULGULARI ... 54

5. TARTIŞMA ... 77

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER ... 90
6.1. SONUÇLAR ... 90
6.2. ÖNERİLER ... 91
6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler ... 91
6.2.2. İleride Yapılacak Olan Araştırmalara Yönelik Öneriler ... 92

7. KAYNAKLAR ... 93
8. EKLER ... 98
EK-1. ÖN TEST- SON TEST BAŞARI TESTİ ... 98
EK-2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU ... 103
EK- 3. RESİM DEĞERLENDİRME FORMU ... 104
EK-4. ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ ... 105
EK-5. ARAŞTIRMA UYGULAMA İZİN BELGESİ ... 107
EK-6. GÖNÜLLÜ KATILIMCI BELGESİ ÖRNEĞİ ... 108
EK-7. VELİ İZİN BELGESİ ÖRNEĞİ ... 109
EK-8. DERS PLANLARI ... 110
9. ÖZGEÇMİŞ ... 114

ÖZET

Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisi

Görsel sanatlar dersi ile tanınan renk kavramı, temel sanat eğitiminin yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. Uygulama yapılması ile bilinen görsel sanatlar dersinde renk konusu sadece yüzeysel bilgilerin anlatılması ile sınırlı olabilmektedir. Öğrencilerin rengi çözümleyip eserlerine yansıtabilme becerilerinin geliştirilmesinin sanat tarihinden ve sanatçı eserlerinden örnekler gösterilmesi ile mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olup olmadığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı karma araştırma yöntemi şeklinde kurgulanmıştır. Araştırmanın evreni Şanlıurfa ili Hilvan ilçesi, örneklemi ise Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokuludur. Araştırmanın çalışma grubu ortaokul 8. sınıfta öğrenim gören rastgele seçim yöntemiyle belirlenmiş 20 öğrenciden oluşmaktadır. Tek grubun ele alındığı araştırmada öğrencilerin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmış ön test uygulanmış, öğrencilere ön resim çalışması yaptırılmıştır. Uygulamalar esnasında öğrenciler gözlem formları aracılığıyla gözlemlenip değerlendirilmiştir. Detaylı konu anlatımı yapılıp sanatçı eserlerinden örnekler gösterildikten sonra son test uygulanmıştır. Resim çalışmasının tekrar yapılması istenip, öğrenciler gözlemlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin ön test-son testinde ve gözlem formlarında olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Üç uzman tarafından değerlendirilen öğrenci çalışmalarında ise yüksek oranda olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Analizler ile elde edilen bulgulara göre sonuç olarak, ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Renk konusu işlenirken sanatçı eserlerinden örnekler verilerek konunun anlatılması ile öğrencinin renkleri daha iyi kavradığı ve bunu sanatsal çalışmalarına yansıttığı görülmüştür. Görsel sanatlar dersinde renk konusunun yüzeysel bilgilerle işlenmeyip sanat tarihinden, sanatçılardan ve eserlerinden örnekler verilmesiyle öğrencilerin kültürel kazanım elde etmesi açılarından da fayda sağlamıştır. Elde edilen sonuçlara göre görsel sanatlar dersinde konu işlenirken bu metodun uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Renk, Van Gogh

ABSTRACT

TheEffect of Van Gogh'sPaintings on theColorSubject of theSecondary School 8th Grade Visual Art Lesson

The concept of color, known with the visual arts course, constitutes one of the building blocks of basic art education. The subject of color in the visual art course, which is known for its application, may be limited to the explanation of only superficial information. It is thought that it is possible to develop students' ability to analyze color and reflect it on their works, by showing examples of artist works from the history of art.

In this study, it is aimed to reveal whether Van Gough's paintings have effect on student work or not in the teaching of the color subject in the 8th grade visual arts lesson. The research was created as a mixed research method in which qualitative and quantitative data were used together. The universe of the research is Hilvan District of Şanlurfa province and the sample is Bedrettin Kerem Imam Hatip Middle School. The study group of research consists of 20 secondary school 8th grade students selected by randomly selection method. In the study, which was handled by a single group, the color knowledge of the students, a test prepared to measure the level of knowing Van Gough and his works was applied, a preliminary painting work was done on the subject of 'day landscapes, wheat fields, night landscapes' on of the subjects Van Gough worked on. During the applications, the students were observed and evaluated through the observation form. After giving detailed lectures to the students and showing examples of artist works, the post-test was applied. The students were asked to do the painting work again, and the students were observed. As a result of the analysis, a positive and significant difference was found in the pre-test and post-test and observation forms of the students. In the student studies evaluated by three experts, a significant positive difference was found at a high rate. As a result, according to the findings obtained by the analysis, it has been revealed that Van Gough's paintings have an effect on student work in the middle school 8th grade visual arts lesson. While the subject of color is being studied, it has been revealed that the student comprehends colors better and reflects this on their artistic works, by giving examples from the works of the artist and explaining the subject. While the subject of color is being taught in the visual and arts lesson not only superficial information, but also giving examples from the history of art, artists, and their works has been beneficial for the

students to gain cultural acquisitions. Because of these results, it is recommended to apply this method while teaching the subject in the visual arts course.

Keywords: Art Education, Color, Van Gogh

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
1.	Yöntem Bölümünde İzlenen Sıra	45
2.	Öğrencilerin Yaş Dağılımı	45
3.	Başarı Saptama Testi Soru Dağılımı	47
4.	Cronbach Alfa Değeri	47
5.	Başarı Saptama Testi İfade İstatistiği	47
6.	Haftalık Ders ve Etkinlik Çizelgesi	50
7.	Ön Test- Son Test Madde Güçlüğü ve Ayırt Ediciliği	52
8.	Ön Test- Son Test Karşılaştırma Sonucu Elde Edilen Bulgular	53
9.	Uzman 1'in Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu Sonucunu Gösteren Bulgular	53
10.	Uzman 2'nin Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu Sonucunu Gösteren Bulgular	54
11.	Uzman 1'in Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular	54
12.	Uzman 2'nin Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular	55
13.	Uzman 3'ün Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular	55
14.	Ö1'in Ön Resim Değerlendirmesi	56
15.	Ö1'in Son Resim Değerlendirmesi	56
16.	Ö2'nin Ön Resim Değerlendirmesi	57
17.	Ö2'nin Son Resim Değerlendirmesi	57
18.	Ö3'ün Ön Resim Değerlendirmesi	58
19.	Ö3'ün Son Resim Değerlendirmesi	58
20.	Ö4'ün Ön Resim Değerlendirmesi	59
21.	Ö4'ün Son Resim Değerlendirmesi	59
22.	Ö5'in Ön Resim Değerlendirmesi	60

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
23.	Ö5'in Son Resim Değerlendirmesi	60
24.	Ö6'nın Ön Resim Değerlendirmesi	61
25.	Ö6'nın Son Resim Değerlendirmesi	61
26.	Ö7'nin Ön Resim Değerlendirmesi	62
27.	Ö7'nin Son Resim Değerlendirmesi	62
28.	Ö8'in Ön Resim Değerlendirmesi	63
29.	Ö8'in Son Resim Değerlendirmesi	63
30.	Ö9'un Ön Resim Değerlendirmesi	64
31.	Ö9'un Son Resim Değerlendirmesi	64
32.	Ö10'un Ön Resim Değerlendirmesi	65
33.	Ö10'un Son Resim Değerlendirmesi	65
34.	Ö11'in Ön Resim Değerlendirmesi	66
35.	Ö11'in Son Resim Değerlendirmesi	66
36.	Ö12'in Son Resim Değerlendirmesi	67
37.	Ö12'in Son Resim Değerlendirmesi	67
38.	Ö13'ün Ön Resim Değerlendirmesi	68
39.	Ö13'ün Son Resim Değerlendirmesi	68
40.	Ö14'ün Ön Resim Değerlendirmesi	69
41.	Ö14'ün Son Resim Değerlendirmesi	69
42.	Ö15'in Ön Resim Değerlendirmesi	70
43.	Ö15'in Son Resim Değerlendirmesi	70
44.	Ö16'nın Ön Resim Değerlendirmesi	71
45.	Ö16'nın Son Resim Değerlendirmesi	71
46.	Ö17'nin Ön Resim Değerlendirmesi	72
47.	Ö17'nin Son Resim Değerlendirmesi	72
48.	Ö18'in Ön Resim Değerlendirmesi	73

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
49.	Ö18'in Son Resim Değerlendirmesi	73
50.	Ö19'un Ön Resim Değerlendirmesi	74
51.	Ö19'un Son Resim Değerlendirmesi	74
52.	Ö20'nin Ön Resim Değerlendirmesi	75
53.	Ö20'nin Son Değerlendirmesi	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
1.	Vincent Van Gogh, "Yıldızlı Gece", Tuval Üzerine Yağlıboya, 73,7x 92,1 cm, Modern Sanat Müzesi, New York	30
2.	Vincent Van Gogh, “Rhone Üzerinde Yıldızlı Gece”, 1888, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 72,5x92 cm, Museed’Orsay, Paris	32
3.	Vincent Van Gogh, “Gece Teras Kafe”, 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 81x 65,5 cm, Rijksmuseum Kröller- Müller Otterlo, Hollanda	33
4.	Vincent Van Gogh, “Gece Kahvesi”, 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 70x89 cm, Yale University Art Gallery, New Haven.	34
5.	Vincent Van Gogh, “Yatak Odası”, 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73x91 cm, Chicago Enstitüsü, ABD	35
6.	Vincent Van Gogh, “Yol, Yürüyenler, At Arabası, Selvi, Yıldız ve Hilal”, 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 71x91 cm, Kröller-Müller Museum, Otterlo	36
7.	Vincent Van Gogh, “Kırmızı Üzüm Bağı”, 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 75x93 cm, Puşkin Müzesi, Moskova, Rusya	37
8.	Vincent Van Gogh, “Orakçı ve Buğday Tarlası”, 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73, 2 x 92, cm, Van Gogh Müzesi Amsterdam	38
9.	Vincent Van Gogh, “Buğday Tarlası Üstündeki Kargalar”, 1890, Tuval Üzerine Yağlıboya, 50,5 x 105 cm, Vincent Van Gogh Vakfı, Amsterdam	39
10.	Araştırma Deseni	44
11.	Ö1'in Ön Resmi ve Ö1'in Son Resmi	56
12.	Ö2'nin Ön Resmi ve Ö2'nin Son Resmi	57
13.	Ö3'ün Ön Resmi ve Ö3'ün Son Resmi	58
14.	Ö4'ün Ön Resmi ve Ö4'ün Son Resmi	59
15.	Ö5'in Ön Resmi ve Ö5'in Son Resmi	60
16.	Ö6'nın Ön Resmi ve Ö6'nın Son Resmi	61
17.	Ö7'nin Ön Resmi ve Ö7'nin Son Resmi	62

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
18.	Ö8'in Ön Resmi ve Ö8'in Son Resmi	63
19.	Ö9'un Ön Resmi ve Ö9'un Son Resmi	64
20.	Ö10'un Ön Resmi ve Ö10'un Son Resmi	65
21.	Ö11'in Ön Resmi ve Ö11'in Son Resmi	66
22.	Ö12'nin Ön Resmi ve Ö12'nin Son Resmi	67
23.	Ö13'ün Ön Resmi ve Ö13'ün Son Resmi	68
24.	Ö14'ün Ön Resmi ve Ö14'ün Son Resmi	69
25.	Ö15'in Ön Resmi ve Ö15'in Son Resmi	70
26.	16'nın Ön Resmi ve Ö16'nın Son Resmi	71
27.	Ö17'nin Ön Resmi ve Ö17'nin Son Resmi	72
28.	Ö18'in Ön Resmi ve Ö18'in Son Resmi	73
29.	Ö19'un Ön Resmi ve Ö19'un Son Resmi	74
30.	Ö20'nin Ön Resmi ve Ö20'nin Son Resmi	75

KISALTMALAR LİSTESİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Cm : Santimetre

ÇASEY : Çok Alanlı Sanat Yöntemi

İHO : İmam Hatip Ortaokulu

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

Nm : Nanometre

TDK : Türk Dil Kurumu

Vb. : Ve benzeri

Vd. : Ve diğerleri

1. GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar, kısaltmalar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Resim sanatının temel öğelerinden olan renk, sanat tarihi süresince değişen çağ, dönem ve akımlarda, ortaya konulan eserlerin önemli bir parçasını oluşturmuş; sanatçıların kendine has kullanım biçimiyle duygu ve düşüncelerini ifade etmenin bir aracı sayılmıştır. Yıllarca insanoğlunun merak konusu olan renk olgusu ifade bakımından farklı disiplinlerde çeşitli anlamlara sahip olmuşsa da hayatımızla iç içe olan bu kavram görsel sanatlar dersi ile tanınmıştır.

Çevremizde gördüğümüz her şey sanatla o kadar içli dışlıdır ki sanatsal konu ve kazanımları içinde barındırmayan bir eğitim programı düşünülememektedir. Kırışoğlu (2002) sanat eğitimini, geniş anlamda güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimsel unsurlarını içinde barındıran okul içi ve dışı yaratıcı sanatsal eğitim olarak açıklarken, dar anlamıyla görsel sanatlar eğitimi ve öğretimi ile ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Bu açıklamalar sanat eğitiminin görsel sanatlar dersi ile öğrencilere aktarıldığı görüşünü desteklemektedir.

Okullarda okutulan görsel sanatlar dersi ile ilişkilendirilen sanat eğitimi programı içerisinde sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik ve uygulama yer almaktadır (Kırışoğlu, 2002). Bu bağlamda okullarda görsel sanatlar dersi sadece uygulama basamağında kalmamalıdır. Kazanım dâhilinde bulunan konular anlatılırken sanat tarihinden, sanatçıların eserlerinden, eserlerdeki estetik öğelerden bahsedilerek öğrencilere bilgiler verilmeli; kültür düzeyleri arttırılarak sanatsal bakış açısı kazandırılmalıdır.

Görsel sanatlar dersinde renk konusu, temel sanat eğitiminin yapı taşlarından biri sayılmaktadır. Rengin ne olduğu, nasıl oluştuğu, renk grupları, renk özellikleri ve etkileri gibi bilgiler öğrenciye kazandırılmalıdır. Bu bilgiler öğrenciye kavratılırken sanat tarihinde rengi ön planda kullanan sanatçılardan olan Vincent Van Gogh'un eserleri ve eserlerindeki renk faktörü ön plana alınmak suretiyle öğrencilere resimlerdeki renklerin farkına varma ve bunu kendi çalışmalarına yansıtabilme becerisi kazandırılmalıdır.

Araştırmanın problem cümlesi, “Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh’un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisi var mıdır?” şeklindedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Gerçekleştirilen bu araştırmanın temel amacı, ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh’un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.

Bu amaç kapsamında öğrencilerin renk konusunda ve Van Gogh ile onun eserleri hakkında bilgi sahibi olmaları, bu bilgileri de oluşturdukları sanatsal çalışmalara yansıtarak kullanabilme becerilerinin gelişimine katkı sunması hedeflenmiştir.

Bu araştırmada ortaya çıkan sonuçların, görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilerin renk bilgisini arttırmaları ve bunu gerçekleştirirken de sanat tarihinde resimlerinde rengi ön planda kullanan sanatçılardan olan Vincent Van Gogh’u ve eserlerini tanımak suretiyle ortaya koydukları resim çalışmalarına yansıtabilmeleri açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Temel amaca bağlı olarak gerçekleştirilecek araştırma süreci boyunca aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmaya çalışılacaktır:

1. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi, Van Gogh ve eserlerini bilme düzeylerini ölçmeye yönelik uygulanan ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Uygulama öncesinde ve sonrasında izlenen öğrencilerin gözlem formunda anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Van Gogh’un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisini ortaya çıkarmak üzere hazırlanmış resim değerlendirme formu sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

a) Resimde ışık sarı renk ile gösterilmiş midir?
b) Resimde canlı ve parlak renkler kullanılmış mıdır?
c) Resimde sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmış mıdır?
d) Resimde açık renkler kullanılmış mıdır?
e) Resimde aynı rengin farklı tonları kullanılmış mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Hayatımızla iç içe olan renk kavramı sanat eğitimi çerçevesinde görsel sanatlar dersi ile tanınmakta ve sanat eğitiminin önemli konularından birini oluşturmaktadır. Çalışma, renk konusunun sadece yüzeysel bilgilerin aktarılıp uygulama yapılmasıyla sınırlı şekilde işlenmemesi yönüyle dikkat çekmektedir. Renk konusu öğretilirken sanat tarihinde rengi ön planda kullanan sanatçılardan olan Vincent Van Gogh ve eserlerinin anlatılıp örneklendirilmesi, öğrencilerin kültürel düzeylerinin arttırılması ve sanatsal bakış açılarının geliştirilmesi açısından önemlidir.

Görsel sanatlar dersi genellikle sadece uygulama yapılması ile sınırlandırılabilmektedir. Görsel sanatlar dersinde renk konusu işlenirken de yüzeysel bilgiler aktarılarak uygulama yapılması istenmektedir. Ancak öğrencilere renk konusu anlatılırken yalnızca yüzeysel bilgiler verilmemeli, sanat tarihinden ve sanatçıların eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin resimlerdeki renkleri fark etmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda çalışma, Van Gogh'un resimlerindeki renklerin fark edilerek öğrencilerin çalışmalarına etkisine dikkat çekilmesi bakımından önemlidir. Şöyle ki, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminde renk konusu işlenirken sadece uygulama yapmakla kalmaması, aynı zamanda sanat tarihini bilmesi, Van Gogh'u tanıması, resimlerinde kullanmış olduğu renklerin farkında olması ve bunları çalışmalarına yansıtması açısından önemlidir.

Günün koşullarına ve çağın ihtiyaçlarına göre şekil alan sanat eğitimi, çağdaş ve etkili bir eğitim sağlayabilmek için farklı öğretim yaklaşımlarından ve yöntemlerinden faydalanmaktadır (Teker, 2016). Bu düşünceden hareketle bu çalışma, görsel sanatlar dersinde uygulanabilecek yeni bir metot ortaya koyması ve daha sonra yapılacak çalışmalara kaynaklık sağlaması açısından önemlidir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırmanın sınırlılıkları şöyle sıralanabilmektedir:

1. Araştırmanın çalışma grubu Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde bulunan Bedrettin Kem İHO'da 8. sınıfta öğrenim gören 20 öğrenciyi kapsamaktadır.
2. Araştırma verileri ön test-son test başarı saptama testi, yarı yapılandırılmış gözlem formu ve resim değerlendirme formu kullanılarak elde edilmiştir.

3. Araştırmada yapılan uygulama ve testler görsel sanatlar dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir.
4. Araştırma, renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin araştırılması ile sınırlıdır.
5. Verilerin toplanması 4 hafta ile sınırlıdır.
6. Araştırma 2021-2022 yılında ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır.

1.5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

1. Bu araştırmada elde edilen ve ulaşılan kaynakların konuyu içerdiği varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplamak amacıyla oluşturulan araçları cevaplarken titiz ve samimi davrandıkları varsayılmıştır.
3. Veri toplamak amacıyla kullanılan araçların eksiksiz ve net ölçümler yaptığı varsayılmıştır.
4. Veri toplama araçlarından elde edilen verilerin alt problemleri çözümlemede yeterli olduğu varsayılmıştır.
5. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarında uzman kanısının yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. TANIMLAR

Sanat: "Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı ve bu anlatım sonucu ortaya çıkan üstün yaratıcılık şeklinde tanımlanabilir" (Çağlayan, 2018, s.26).

Sanat Eğitimi: "Yaşantılar aracılığıyla bireyde istendik sanatsal davranışlar geliştirme sürecidir" (Ünver, 2016, s.868).

Renk: Renk, "cisimler tarafından yansılanan ışığın gözde oluşturduğu duyum" olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2020).

Empresyonizm (İzlenimcilik akımı): İzlenimcilik akımı, Paris'te 1874 yılında "Adsız Sanatçılar Birliği" ismiyle bir araya gelen sanatçıların resmi salona alternatif olarak düzenlediği sergiyle ortaya çıkmış bir sanat hareketidir (Antmen, 2018).

Japonizm: “Japonizm, 19. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa ve Amerika’da Japon kaynaklı ürünlere gösterilen rağbeti tanımlayan bir terim olarak kullanılmıştır” (Şahin, 2015, s.83).

Kontur: “Etraf çizgisi anlamındadır” (Turani, 1975, s.71).

Kontrast: “Karşıt demektir. Açık-koyu, büyük-küçük vb.” (Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2011).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SANAT NEDİR?

Ortaya çıkışı tam manasıyla bilinemeyen sanat kavramı için kesin bir tanım yapılamamaktadır. İnsanoğlu için önemli bir olgu olan sanat kavramı; filozoflar, düşünürler ve sanatçılar tarafından farklı şekillerde yorumlanagelmiştir. Yüzyıllar ve çağlar boyunca farklılaşan kurumlara bağlı olarak değişik tanımlarla ifade bulan sanat kavramı, bazen ruhsal ve duygusal bir dışavurum olarak karşımıza çıkarken bazen biçimlerin oluşturduğu düzenleme bazen de işlevsel özelliğiyle ön plana çıkan bir olgu olmuştur (Özsoy ve Alakuş, 2017).

Çağdan çağa, toplumdan topluma farklı biçimlerde değerlendirilmiş, ancak insanlık tarihi boyunca hep var olmuş sanat kavramını Herbart Read (1974, s.23) "biçim verme isteği" olarak ifade ederken, Ayla Ersoy (2002, s.5) "hoşa giden biçimler yaratma çabası" şeklinde tanımlamıştır. En genel tanımı ile sanat, "bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık" şeklinde tanımlanabilir (Çağlayan, 2018, s.26).

Gombrich ise (1997, s.15) sanat kavramı için;

> " 'sanat' diye bir şey yoktur aslında. Yalnızca sanatçılar vardır. Bir zamanlar bazı adamlar renkli toprakla bir mağaranın duvarına kabaca bizon resimleri çiziktiriyordu; bugün de bazıları boya satın alıp duvar ya da tahta perdeleri resimliyor ve daha birçok başka şeyler üretiyorlar. Tüm bu etkinlikleri sanat diye tanımlamakta hiçbir sakınca yok, yeter ki bu sözcüğün yer ve zamana göre değişik anlamlara gelebileceği unutulmasın…"

ifadesini kullanmıştır.

2.2. SANAT EĞİTİMİ NEDİR?

San'a (2019, s.12) göre sanat eğitimi, "kaplamsal ve genel anlamında, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitim" olarak tanımlamaktadır. Sanat eğitimi dar anlamıyla görsel sanatların eğitimi ve öğretimi ile ilişkilidir. Söz konusu bu eğitim ve öğretimin kapsamı içinde sanat tarihi, sanat eserlerini inceleme, estetik gibi konular ele alınırken, ayrıca eğitim programı çalışma düzeni, değerlendirme gibi yöntemsel konularla da ilgilenmektedir (Kırışoğlu, 2002).

Sanat eğitimi genel olarak okullarda okutulan resim-iş dersi için kullanılan bir tanım olmuşsa da bu tanımın tam olarak yerine oturduğu söylenememektedir. Sanat eğitimi kimi zaman tanımladığı alanın özel bölümüne, kimi zaman da tanımı kullanan kişi ve kuramlara göre farklılık göstermektedir (Kırışoğlu, 2002). Özsoy ve Mamur'a (2019) göre sanat eğitimi, sınırlı bir tanımlama ile bireyin sanatla eğitimidir ve görsel sanatların eğitim-öğretimini kapsamaktadır. Teker'e (2018, s.127) göre "sanat yoluyla insanların duygu, düşünce ve yeteneklerini kapsayan yaratıcı etkinlikler" sanat eğitimi olarak tanımlanmaktadır. Erinç'e (1988) göre de sanat eğitimi bireyin görsel, işitsel ve diğer duygularına bağlı yargılama ve yaratma yetilerini geliştirmeyi kapsamaktadır.

Hayatımızın hemen hemen her alanında karşımıza çıkan sanat kavramı, toplumsal yaşamın en önemli unsurlarından biridir. Sanatla ilgilenmek ve sanatsal üretimler ortaya koymak insanoğlunun yaratılışının bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede sanat eğitimi insanın üretme isteği, yaratıcı güç ve birikimlerini meydana çıkararak estetik kaygı ve düşünce ile gelişmesini esas almaktadır. Sanat eğitimi sanattan anlayan, sanata karşı oluşan ön yargıları kıran, sanatı destekleyen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca sanat eğitimiyle farklı sanat alanlarına karşı bireylerde farkındalık ve estetik duyarlılığın geliştirilmesi beklenmektedir. Bu durumdan ötürü, okul öncesinden yükseköğretime kadar bireylere sanatın sadece tek yönünün değil birçok yönü itibariyle öğretilmesi amaçlanmaktadır (Artut, 2010).

Özetlenecek olursa sanat eğitimi, çocuğu ya da genci sanatçı yapmayı amaçlamamaktadır. Toplumda yetişen ve yetişmekte olan kuşakları birçok alanda yaratıcılığa yönelten ders içi ve ders dışı etkinlikler bütününü kapsamaktadır (San, 2019).

2.2.1. Sanat Eğitiminin Amacı ve Önemi

İnsanoğlunun çevresinde karşılaştığı bir tarihi ev, afiş, moda vb. birçok şey sanatla öylesine içli dışlıdır ki, bireyi sanattan koparan bir eğitim programı elbette ki eksik kalacaktır. Bireye belli başlı yetenekler ve beceriler kazandırmaya yönelik bir eğitim programından ziyade bireyin her yönüyle eğitilmesinin, yetiştirilmesinin ve yaratıcılığının gün yüzüne çıkarılmasının en iyi yolu bireye sanat eğitimi vermek olacaktır (Özsoy ve Mamur, 2019). Sanat eğitiminde amaç, öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yönlendirerek estetiği bulmaya teşvik etmektir. Sanat eğitimi, toplumların temel ihtiyacı

olan sanatın aktarılmasına ve sanat eserlerinin toplum tarafından değerli olarak algılanmasına olanak sunmaktadır (Elpe, 2019).

Sanat eğitiminin amaçlarının başında, sanatın evrensel dilini kullanabilmek önemli bir rol oynamaktadır. Bireyin sanatsal düşünce yoluyla fikir ve duygularını dışa vurup anlatmasında sanat eğitimi önemli bir araç olabilmektedir. Bu anlatım yoluyla kişi özgünleşmeye başlamakta, özgünleşmenin temeli olan eleştirel düşünme ve yorum yapma becerisini kazanmaktadır (Mercin ve Alakuş, 2007). Özellikle çocuğun kendini özgürce ifade edebildiği bir ortam sunan sanat eğitimi, çocuğun kişiliğinin gelişmesine ve kendine güvenmesine yardımcı bir rol oynamaktadır. Özgür bir ifade ortamında, özgürce yaratıcı çalışmalarını ve düşüncelerini ortaya koyabilme fırsatı sunan sanat eğitimi çocuklara kültür, tarih gibi alanlarda önemli değerler kazandırırken, toplumu ile bütünleşmiş, değişen hayata ve koşullara göre kendini değiştirebilen, dinamik, geleceğin izlerini yansıtabilen bireyler yetişmesine olanak sunmaktadır. Ayrıca sanat eğitiminin en önemli kazanımlarından biri bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenmesidir. Kültürünün, geleneğinin, sanatının ve tarihinin farkında ve bilincinde olan, saygı duyan bireyler vesilesiyle de tüm bu değerler gelecek nesillere aktarılmaktadır. Sanat eğitimi gence kültürünü tanıtmakta, sevdirmekte ve bu değerleri koruyacak, yaşatacak bireyler yetiştirmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Sanat eğitimi, kişinin dış dünya ile etkileşimi sonrasındaki duyumlarını kendi içsel dünyasında yorumlayarak çeşitli uygulamalar aracılığıyla aktarmak istediğinde duygu ve izlenimlerini dışa vurması için gerekli ortamları sunması açısından önemlidir (Bilirdönmez ve Karabulut, 2016). Hangi sanat anlayışı ve formu olursa olsun ürün ortaya koyma, yaratma eylemi, anlatılmak isteneni izleyiciye aktarma amacı gütmektedir. Duygu ve düşüncelerin dışa aktarımı, duyguların başkaları tarafından anlaşılması insanoğlu için bir ihtiyaç sayılmaktadır. Bu bağlamda insan ürettikleri vasıtasıyla duygularını ve düşüncelerini paylaşmış olmaktadır. Bu alışveriş içinde insan sanatsal anlatım dilini kullanarak geçmiş ve çağdaş sanat eserlerini de anlamlandırmaktadır. İşte bu duyarlılık kazanma çerçevesinde sanat eğitimi, çocuğun çok yönlü düşünmesini sağlamanın yanı sıra ona salt kendi bildiklerinin, hoşlandıklarının ve sevdiklerinin güzelliğinin yetersiz olduğunu öğretmeyi amaçlamaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Ayrıca baş döndürücü bir hızla gelişen ve neredeyse her anımızın içinde yer alan teknoloji ile yükselen makineleşme ve bunun getirmiş olduğu monoton yaşamın

oluşturduğu ruhsal birikim sanat eğitimine olan isteği ve gereksinimi arttırmaktadır (Üstün Vural, 2019). Özellikle iletişim araçlarının hızla geliştiği çağımız teknolojisi içinde etkileşimin dünle kıyaslanmayacak kadar hızlı ve iz bırakıcı olduğu göz önüne alındığında, sanat eğitimi ile insanın potansiyelini en verimli şekilde değerlendirmesi kaçınılmazdır (Erinç, 1988).

Sanat eğitiminin diğer bir önemli gerekçesi ise bireyin düşüncesini ve fikirlerini engelleyecek davranışları reddetmesini sağlamaktır. Sanat eğitimi kişinin kendi öz düşünce ve fikirlerini özgürce ifade edebileceği bir ortam sunmaktadır. Yaratıcılığı geliştirmeyi hedef alan sanat eğitiminde ezbere dayalı, yeni fikirler ortaya koymaya çekinen, bir problem olduğunda çözüm önerileri getiremeyen, kendini ifade edemeyen ortam ve davranışlar reddedilmektedir (Mercin ve Alakuş, 2007). Sanat eğitimi gence kendini özgürce ifade edebilme olanağı sunmanın yanı sıra özgün olmayı, yaratıcı ürünler ve fikirler ortaya koymayı, kopyacılıktan uzak ve olayları tek bir açıdan değil farklı boyutlarıyla düşünerek, irdeleyerek değerlendirebilmeyi de öğretmektedir. Ayrıca çocuk, sanat eğitimi yoluyla kültürel bakış açısı kazanarak kendi kültürünü ve değerlerini de özümseyecek, böylece kültürel değerlere saygı duymayı, sevmeyi ve sahip çıkmayı öğrenecektir (Üstün Vural, 2019).

2.2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Amacı

Genel eğitimin bir parçası olan sanat eğitimi, öğrencilerin kendilerini daha iyi tanımalarına, çevreyle ve çevrelerindeki insanlarla daha iyi ilişkiler kurmalarına yardımcı olmaktadır. Görsel sanatlar eğitimi ile çocuklar öz saygı becerilerini geliştirmekte, disipline etmekte ve bu edinimlerini akademik başarılarına yansıtmaktadır (Özsoy, 2020).

Görsel sanatlar eğitimiyle ulaşılmak istenen eğitimsel hedefler şöyle sıralanmaktadır:

a) Görsel sanatlar eğitimiyle öğrenciler, kendi toplumundan farklı toplumların ortaya koymuş olduğu sanat formlarını analiz etmeyi ve anlayarak değerlendirmeyi öğrenmektedir. Öğrenciler sanat formlarından anladıklarını ifade ederken hazır açıklamalardan kaçınarak, kendi sözcükleriyle düşünme ve ifade etme becerilerini geliştirmektedir.

b) Görsel sanatlar eğitimiyle öğrenciler sanat eserlerini incelerken, eleştirel düşünceyle yaklaşmayı öğrenmektedir. Ayrıca yerel ve evrensel sanat hakkında, çeşitli içerik ve anlamları ifade etmeyi öğrenmektedir.
c) Görsel sanatlar eğitimiyle öğrenciler sanat uygulamaları hakkında fikir üretmeyi, bu fikirleri çeşitli malzemelerle ürüne dönüştürme becerisi kazandırmayı hedeflemektedir (Gökay, 2019).

Görsel sanatlar eğitiminin amaçları birbirine benzemek ve birbiriyle örtüşmek üzere, bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplandırılmaktadır.

Öğrencilerin estetiğin dilini anlamaları, algılamaları ve bunu kullanmalarına yardımcı olmak, ayrıca kendi çevresi ve kültür ortamı içerisinde sanat biçimlerinin doğasına ve işlevine yoğunlaşmak estetik amaçları kapsamaktadır. Algısal amaçlar, görsel sanatları ve görsel çevreyi öğrenciye kavratarak sanat ve tasarım biçimlerine duyarlılığı sağlamak amacıyla gerekli görülen algısal yetilere öğrencilere sunmaktır. Teknik amaçlar, sanatsal materyallerin, sanatla ilgili çeşitli araç gereçlerin araştırılması ve kullanımını içinde barındıran yetilerin öğretimini kapsamaktadır. Öğrencilerin düşünme, karar verme, algılama gibi yeteneklerini geliştirmek ve arttırmak da görsel sanatlar eğitimin bireysel ve toplumsal amaçlarını kapsamaktadır (Özsoy& Manur, 2019).

Dört temel amaç ışığında belirlenen görsel sanatlar eğitiminin özel amaçları şöyle sıralanabilmektedir:

1- Görsel okuryazarlık, görsel kültür, algı ve estetik bilincine sahip,
2- Görsel sanatlar alanındaki esas kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, kabiliyet ve anlayışa sahip,
3- Görsel sanatlar dersi ile ilgili tartışmalara aktif olarak katılan ve bu tartışmaları yorumlayan,
4- Görsel sanatların tarihini ve kökenini araştıran, değerini sentezleyen,
5- Güncel sanat eserlerini, ürünleri ve tasarımları istekli olarak izleyen,
6- Kendi kültürüne ait kültürel mirasın değerinin farkında olan, onları koruyan ayrıca kendi kültürü dışında kalan diğer kültürlere ait değerlerin farkında olan ve korumak için çaba gösteren,
7- Kendi ortaya koyduğu Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi kullanarak duygu ve düşüncelerini ortaya koyan,
8- Görsel sanatları farklı disiplin ve alanlarla ilişkilendiren,

9- Sanat alanında etik ve ahlaki davranış gösteren,
10- Sanat dalıyla alakalı meslekleri ve iş imkânlarını tanıyan,
11- Görsel sanatlar alanındaki bilgileri öğrenmeye ve öğrendiklerini uygulamaya istekli bireyler yetiştirmek (MEB, 2018).

2.2.3. Çocuğun Sanatsal Gelişim Evreleri

Öğretmen, alanının özel yapısı gereği çocuğun gelişim basamaklarından ne kadar haberdar olursa nitelikli bir görsel sanatlar eğitimi o denli gerçekleşmiş olacaktır. Çocuğun bedensel gelişimine paralel olarak sanatsal gelişim evreleri de bulunmaktadır. Çocuk resimlerindeki aşamalarda, gelişim evreleri bağlamında en çok kabul gören yaklaşım Lowenfeld'in belirlediği gelişim aşamaları sıralamasıdır. Buna göre çocuğun sanatsal gelişim evreleri şöyledir:

1. Karalama evresi (2 ile 4 yaş)
2. Şema öncesi evre (4 ile 7 yaş arası)
3. Şematik evre (7 ile 9 yaş arası)
4. Ergenlik öncesi evre (9 ile 11 yaş arası)
5. Mantık çağı (11 ile 13 yaş arası)
6. Ergenlik krizi (13 yaş ve ötesi)

Çocuğun sanatsal gelişim aşamaları sistematik olarak yaşlara göre sınıflandırılmışsa da bireysel farklılıkları dikkate alındığında, çocukların kesin olarak bu sınıflamada yer alması beklenmeyebilir. Çocuk kendi gelişimsel özelliklerine göre bu sınıflamaların ilerisinde olabilmekte ya da gerisinde kalabilmektedir. Aile, okul, çevre, çocuğun olgunlaşma düzeyi gibi faktörler bu duruma sebep oluşturabilmektedir (Teker, 2009).

2.2.3.1. Mantık Çağı Evresi (11-13 yaş arası)

Bu evre yaklaşan gençliğin bunalımının habercisi olduğu evredir. Zengin yaratma gücüne sahip olan çocuğun yaratıcılığının yitirilmemesi için eleştiriye dikkat edilmelidir. Mantık çağındaki çocuk daha çok gözüyle gördüğü şeylerle ilgilenmekte ve renk, ışık gölge, perspektif gibi öğelere önem vermektedir. Aslında bu dönemde iki tip ön plana çıkmaktadır. Biri, nesnel ve gözle görülen şeylerle ilgilenen tip, diğeri ise öznel ve duygu yoluyla etkilenen tiptir. Okullarda görsel sanatlar öğretmenlerinin bu iki tip öğrenciyi göz önünde bulundurarak öğretim yapması gerekmektedir (Kehnemuyi, 1993).

Mantık çağı evresindeki çocuğun resimlerinde kıyafet detayları, hareket, kumaş kıvrımları belirgin olarak görülmeye başlamıştır. Çevrelerini iyi bir şekilde algılayabilen çocuklar, resimlerinde figür ve nesnelerin oranlarına dikkat etmektedir. Renk bilgisine hâkim olan çocuk duygu ve düşüncelerini aktarmada renkleri kullanmaktadır. Farklı teknikleri de kullanabilen çocuk sanat eğitimi alabilecek durumdadır (Öztek, 2014).

Sanat eğitiminde öğrencilerin kendi kişiliklerinin dikkate alınarak geliştirilmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Tam olarak çözümlenmemiş perspektif, ışık gölge, mekân düzenlemesi gibi kavramların öğretilmesinde sanat eğitmeni etkin rol oynamaktadır. Bu çağda gerekli sanatsal bilgilendirme yapılırken görsel kaynakların desteği ile etkin öğrenme sağlanmalı, ergenlik çağının başlangıcı olduğundan çocukların hem bedenen hem de ruhen hızlı bir gelişim içinde olduğu unutulmamalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Kutluer (2015), bu evrede şu noktaya dikkat çekmektedir. Kız çocuklarının cinsel gelişiminin erkek çocuklarından daha önde gidiyor olması, bu dönemdeki çocukların yapmış olduğu resim çalışmaları arasında fark oluşturmaktadır. Kız çocukları değişen fiziksel gelişmeleri resme yansıtmaya başlamaktadır. Bu dönemdeki kız çocuklarının en belirgin özelliklerinden biri, resim dersi dışında da çizimlerle ilgilenmeleridir. Not defterlerine, kitap köşelerine yaptıkları bu resimler kız çocuklarının duygularının birer yansıması olarak değerlendirilmektedir.

2.2.3.2. Ergenlik Krizi (13 yaş ve üzeri)

Bu evrede çocuk mantık çağına girmiş sayılmaktadır. Öğrenci dünya olaylarını ve çevresinde yaşanılanları sadece somut değil, soyut düşünceleri de kavramsallaştırarak, kendi yorumuyla dışarıya yansıtabilmektedir. Bu evredeki öğrenci, hem kendi yaptığı çalışmaları hem de başkasının yaptıklarını eleştirel bakış açısıyla değerlendirebilmektedir. Önceki evrelerde bu eleştirel yaklaşım güvensizlik sebebiyle yalnızca gerçeği yansıtma çabası içindeyken, bu evreden itibaren sanatsal değerlere yönelim gerçekleşmektedir. Bu yaşta çocuğun kişisel ve toplumsal olaylara ilgisinin arttığı görülmektedir. Şahsi ilişkiler ve duygusal yaklaşımlar içine giren genç, kendi oluşturduğu bazı hedeflere doğru yönelmekte ve bunları başarmaya çalışmaktadır (San, 2019).

Bu evrede resme dair sorunlar öğretilerek çözüldüğünden öğrencilere bilgilendirmeler yapılmalıdır. Ancak bu durum sadece uygulamada kalmamalı, sanat tarihi ve estetik konuları hakkında da öğrenciler bilgilendirilmeli, eleştirel bakış açılarının

geliştirilmesine yardımcı olunmalıdır. Bu bağlamda öğrencilere gereken malzeme sunulmalı, motivasyonları desteklenmeli ve bilgilendirmeler yapılmalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

2.3. RENK NEDİR?

Resim sanatının önemli bir ögesini oluşturan renk kavramı, tarih boyunca araştırma konusu olmuş ve farklı şekillerde tanımlanarak açıklanmaya çalışılmıştır. Çeşitli disiplinleri de içinde barındıran renk kavramını Saadettin Çağlarca (1993, s.5) "renk göz ile algılanan ışık tesiridir. Işığın eşya üzerine çarpması ile yansıyan ışınlardan gözümüzde meydana gelen duyumların her birine renk denir" olarak tanımlamıştır. Bu tanıma dayanarak doğal ya da yapay olsun, rengin ışığın olduğu yerde var olduğu söylenebilir. Işığın nesnelerin üzerine çarpmasıyla bir kısmının emilip bir kısmının yansımasıyla gözde meydana gelen duyum rengin oluşumunu açıklamaktadır. Ayrıca tanıma göre rengin oluşabilmesi için bir yüzey, ışık ve gören gözün gerekmekte olduğu anlaşılmaktadır.

İnsan yaşamının her alanında yer alan renk faktörü fizik biliminde dalga boyları, kimyada pigment ve bağlayıcılar, tıp alanında gözdeki hücrelerin varlığı gibi ifade biçimleriyle çeşitli bilimlerde ele alınmıştır (Tiryakioğlu, 2012). Renk psikoloji sisteminde beynimizde uyanan bir duyum, fizyolojik sistemde çeşitli ışıkların göz retinası üzerindeki sinirleri vasıtasıyla ortaya çıkan fizyolojik bir olay, fizik sisteminde ise ışık ve spektrum ile ölçü ve rakamlar aracılığıyla geniş olarak belirtilen bir olay şeklinde açıklanmaktadır (Çağlarca, 1993).

Diğer bir tanıma göre renk, ışık kaynaklarından yansıyan farklı hız ve titreşimli dalgalarla meydana gelmektedir. Buna göre renk, görme duyusunun farklı dalga boylarına yanıt verme biçimiyle zihinde uyandırdığı duyumlar şeklindedir**.** (Ocuirk, Stinson, Wigg, Bone ve Cayton, 2015).

> "Beyaz ışık denilen ışık enerjisi, birçok renkli ışığın girişiminden oluşur. Işıkta, insan gözünü etkileyen dalga boyları 380 nm (Nanometre=10-9) ile 760 nm arasında değişir. Dalga boyu bu iki sınır arasında olan (gözü etkileyen) ışınlara 'ışık ışınları' ya da 'ışık' denir. Işığın daha kısa dalga boyu olanlarına morötesi, daha uzun dalga boyu olanlarına da kızılaltı (kızılötesi) ışınlar denir.
>
> Mor Işın: 380-450 nm Sarı Işın: 570-590 nm
> Mavi Işın: 450-490 nm Turuncu Işın: 590-620 nm
> Yeşil Işın: 490-570 nm Kırmızı Işın: 620-760 nm." (Atalayer, 1992, s.175)

Işık renkleri ve pigment renkleri olan boya birbirinden farklıdır. Çeşitli pigment ve bağlayıcılarla yapımevleri yahut fabrikalarda elde edilen boya renkleri için ana renkler sarı,

kırmızı, mavi olarak kabul edilirken, ışık renklerinde ana renkler koyu mavi, kırmızı, yeşil olarak kabul edilmektedir. Ana ışık renklerinin toplamı beyaz ışığı verirken, pigment olan ana renklerin karışımı ise renksizliği, yani griyi ortaya çıkarmaktadır. Bir rengin ortaya çıkması için renklerin birleşerek yansımalarına eklemeli sentez denilmektedir. Eklemeli sentezde renkler daha açık olmaktadır. Pigment renklerin karışımında ise ışığın eksilmesi gerçekleşmektedir. Bu olaya ise çıkarmalı sentez denilmektedir. Çıkarmalı sentezde elde edilen renk daha koyudur (Parramon, 1992). Şöyle ki; bir cismin sarı görünmesi için kırmızı ve yeşil rengin birleşmesi gerekmektedir. Bu birleşim eklemeli sentezi ortaya çıkarmaktadır. İki pigment rengi olan mavi ve kırmızı rengin birleşimi olan mor, ışık olarak matlaşmakta, yani renkten ışık eksilmektedir. Bu durum ise çıkarmalı senteze örnek oluşturmaktadır.

2.3.1. Renk Teorileri

Tarih boyunca bilim adamları, fizikçiler ve sanatçılar rengin ne olduğu ve nasıl oluştuğu ile alakalı farklı görüş ve teoriler ortaya atarak açıklamaya çalışmışlardır. Batı'da önceleri yapılmış renk deneyleri ve araştırmaları olmuşsa da renklerin sistematik olarak düzenlenmesi Newton'un renk deneyi ile başlamıştır. İlk önemli bilimsel renk kuramı olarak değerlendirilen Isaac Newton renk deneyinde, karanlık bir odada prizmadan gün ışığını geçirdiğinde mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu ve kırmızıdan oluşan bir renk tayfı elde etmiştir. Renk tayfı, tersine çevrilmiş ikinci bir prizmadan geçirildiğinde tayf beyaz renge dönüşmüştür. Newton'un yaptığı bu deneyde ışığın bileşenlere ayrılmasının nedeni, rengin kendi yapısından kaynaklı farklı açılarla kırılmasıdır. Bu kırılma miktarı ışığın dalga boyları ile ilgilidir. Dalga boyu ne kadar kısa ise kırılma büyük açı ile olmaktadır (Avcı Tuğal, 2012).

Yapılan bu deneyde söz konusu olan ışık renkleridir. Boya renkleri prizma renklerinden daha az ışıklı olduğu için kendine göre özel bir aydınlığı olan boya renkleri, birbirleriyle karıştırılınca gri meydana gelmektedir. Şöyle ki, ışık renkleri aynı oranda birbirleriyle karıştırılınca beyaz, boya renkleri aynı miktarda karıştırılırsa renksizlik olan siyah ortaya çıkmaktadır (Çağlarca, 1993). Renk kavramı ışık renkleri ve boya (madde) renkleri için farklı şekilde ele alınmaktadır. Işık renkleri için ana renkler kırmızı, yeşil ve mavi olarak tanımlanmakta ve bu üç renk birbiriyle karıştırıldığında ikincil ışık renklerini oluşturmaktadır. Pigment, yani boya renklerindeki ana renkler ise sarı, kırmızı, mavidir ve bu renklerin karışımıyla ikincil boya renkleri elde edilmektedir.

J. C. Le Blon 1731 yıllarında ana renkleri tanımlamıştır. Ana renkleri sarı, kırmızı ve mavi olarak, ara renkleri ise yeşil, turuncu ve mor şeklinde ortaya koymuştur. J. C. Le Blon'un ortaya çıkardığı bu renk keşfi bugüne kadar pigment renk teorilerinin temelleri olarak yerini korumaktadır (Ocuirk ve diğ., 2015).

Newton'un renk kuramından etkilenen bilim adamlarından biri olan fizikçi Young, yaptığı deneylerde tayfın altı rengini üç temel renge indirgeyebileceğini ispatlamaya çalışmıştır. Young sadece kırmızı, yeşil ve koyu mavi olmak üzere üç renk ile beyaz ışığın elde edilebileceğini ortaya koymuştur. Aynı zamanda Young, bu üç rengi ikişer olacak şekilde karıştırarak, siyan mavisi, macenta kırmızısı ve sarı renginin oluşabileceğini bulmuştur. Young'un deneylerinde birincil renk; kırmızı, yeşil, koyu mavi, ikincil renkler birincil renklerin karıştırılmasıyla; yeşil ışık ve kırmızı ışık ile sarı, koyu mavi ışık ve yeşil ışık ile siyan mavisi, kırmızı ışık ve koyu mavi ışık ile macenta kırmızısını elde etmiştir (Parramon, 1992).

Holmholtz, boya renkleri ile ışık renkleri arasındaki renk karışımlarının farkını ispat etmiştir. Holmholtz deneyinde aynı merkeze bağlı iç içe iki daire çizmiştir. Bu dairenin dış kısmını dört parçaya ayırmış ve her parçayı sırayla sarı ve maviye boyamıştır. Dairenin iç kısmını ise bu iki rengin karışımından ortaya çıkan yeşil renge boyamıştır. Hazırlamış olduğu bu çemberi hızla döndürdüğünde sonuç yeşil olacağına, dairenin etrafı beyaza yakın bir gri olarak görünmüştür. Deneyde bu iki rengin tamamlayıcı yani komplementer olması suretiyle birbirlerini nötrleştirdiği ortaya çıkmıştır (Çağlarca, 1994).

Newton'un renk kuramını referans alan diğer bir bilim adamı, aynı zamanda gravür sanatçısı olan Mosses Harris'tir. Harris'in oluşturduğu renk sistemi 18. ve 19. yy.'da oluşturulan renk kuramlarında temel yapı olarak ele alınmıştır. Bu kuramda Harris, simetrik ve tamamlayıcı renk sistemini gösteren bir renk çarkı geliştirmiştir. Bu renk çarkı temel renkleri, ikincil renkleri ve tamamlayıcı renkleri bir arada simetrik bir şekilde göstermektedir (Avcı Tuğal, 2012).

Kimyager olan Chevreul renk kontrastlıkları üzerine araştırmalar yapmış, renklerin birbirlerini etkileyerek renk oluşturmasını incelemiştir. Sanat tarihinde izlenimci akım sanatçılarını etkileyen bu renk kuramında, saf renkler tuval üzerinde yan yana gelerek birbirini etkilemiş ve izleyicinin gözünde optik birleşim gerçekleştirmiştir. Pigment ana renkleri temel alınarak kontrast renkler ve aralarında ilişki görülecek şekilde modellenmiştir (Avcı Tuğal, 2012).

Amerikalı sanatçı Albert Mursell renkler arasındaki ilişkileri açıklamak için renk özlerinin, değerinin ve yoğunluğunun niteliklerini göz önüne alarak farklı gölgeleri sınıflandıran bir sistem geliştirmiştir. Kırmızı, sarı, yeşil, mavi, mor renkleri temel alan bir renk çemberi oluşturmuştur. Yirmi eşit mesafeye ayırdığı bu renk sisteminde, renk değeri merkezi gövdedeki numaralarla belirtilmiş, yoğunluk ya da kroma gövdeden yayılan kanatların üstündeki numaralarla gösterilmiştir (Ocuirk ve diğ., 2015).

Newton ve Newton'un renk kuramından etkilenen bilim adamı, fizikçi ve matematikçilerin ortaya koyduğu renk kuramları fiziksel oluşumlar kapsamında açıklanırken, Goethe renklerin ışığın ortaya çıkardığının fark edilmesi ve böylelikle beynin algılayıp yorumlamasıyla ortaya çıktığını savunmuştur. Goethe, renklerin psikolojik olarak kişiye bağlı oluşum özelliğinin de temellerini atmıştır. Yaptığı araştırmalara dayanarak renklerin sadece fiziksel şartlar çerçevesinde oluşmadığını konunun algısal ve kavramsal yönünü de ele almak suretiyle açıklamıştır. Goethe renkleri fiziksel, kimyasal ve psikolojik olarak ele almış ve kuramında psikolojik renklerin kısa süreli, kimyasal renklerin uzun süre kalıcı olduğunu, fiziksel renklerin ise kalıcı veya geçici olabileceklerini değerlendirmiştir (Avcı Tuğal, 2012).

Goethe deneylerinde renkleri ışığa bağlı şartlar altında aydınlık ve karanlık arasındaki kutuplaşma ile değerlendirmiştir. Goethe'nin kuramının temel çıkış noktası olan bu yaklaşım ile bilim adamı şunları gözlemlemiştir:

> "..prizma deneylerinde ışığın karanlık ve aydınlık ortamlardaki davranışı incelenmiştir. Kullanılan prizmanın ekseni aydınlık-karanlık sınırında belirleyicidir. Işık karanlık alan ile karşılaştığında maviden mora doğru renkler oluşturur. Tersi durumda, karanlık alan (siyah) aydınlık alan (beyaz) karşılaştığı zaman sınırda, kırmızıdan sarıya doğru değişen renkler meydana gelir. Işığın kırılması ile oluşan bu durum, Goethe'nin prizma deneyleri sırasında prizma içinden bakarak yaptığı gözlemlere dayanır…Renk tayfının temelinin aydınlık-karanlık sınırında oluşan renkler olduğunu düşünerek deneysel çalışmalarında grinin oluşturduğu farklı ton gölgelerle devam ederek aydınlık-karanlık arasındaki kontrastı değiştirmiş ve renk geçişinin başladığı sınırlarda oluşan ışık renklerinin yoğunluğunun artmasını sağlamıştır" (Avcı Tuğal, 2012, s.49).

Renk üzerine yapılan araştırmalar bilimsel olmakla birlikte sanatsal renk teorilerinden de bahsedilmektedir. Geothe'nin renk kuramından sonra Itten, renk dengelerinin birbirleri ile farklı kontrastlık özelliklerinin olduğunu, farklı iç tınılarına sahip olduğunu ve farklı titreşimler yaydıklarını ortaya çıkarmıştır. Itten, renkler üzerine yapmış olduğu incelemeler sonucunda, renklerin tamamlayıcılık ve karşıtlık ilkeleri doğrultusunda kontrastlık özelliklerini dikkate alarak onları ayırmıştır. Itten'in ele aldığı bu kontrast renkler kendi aralarında kontrast, tamamlayıcı kontrast, eş zamanlı kontrast, öznitelik

kontrastı ve ağırlık alan kontrastı olacak şekilde tanımlanmıştır. Ana renkler olan sarı, kırmızı, mavi renkleri kendi aralarında kontrast oluştururken, siyah-beyaz açık koyu kontrastlığını oluşturmakta, ayrıca renklerin kendi değerlerine göre oluşturdukları açık-koyu değerleri de bulunmaktadır. Öte yandan Itten'in renk teorisine göre en güçlü etkiye sahip olan mor ve sarı kontrastlığıdır. Sarı, kırmızı, turuncu renkleri ile mavi, yeşil, mor renkleri sıcak-soğuk kontrastlıklarını oluşturmaktadır. Renk çemberi üzerinde birbirinin karşısında yer alan renkler tamamlayıcı kontrast olarak değerlendirilmektedir. Uzun süre bakılan bir rengin eş zamanlı olarak tamamlayıcı olan rengi görmesi eş zamanlı kontrast olurken, sağır ve bulanık rengin ışıklı ve doygun renge karşıtlığı öznitelik kontrastını yaratmaktadır (aktaran Tokdil, 2016, s. 550-551).

Geothe'nin rengi algılama ve duyumsama düşüncesinden hareketle renk teorisini ortaya koyan Kandinsky'e göre her rengin bir anlamı vardır. Ayrıca insanda çeşitli duyguların harekete geçmesine neden olmaktadır. Kandinsky'e göre renk, fiziksel bir duyumu canlandırarak ruha etki etmektedir. Bu bağlamda Sanatta Ruhsallık Üzerine (2010) adlı kitabında Kandinsky, gözün renklerle bezeli bir palet üzerinde gezdiğinde meydana gelen iki etkiden söz etmektedir. Burada önce fiziksel bir izlenim olarak göz renkleri görür, ancak bu etki kısa sürelidir. İkinci etkide söz konusu olan ise ruhsal etkidir; burada renkler insan üzerinde uzun süreli ve kalıcıdır:

> "Özellikle kontrastlıkların ruhsal etkileri özerine duran Kandinsky, "rengin sıcaklık soğukluk, açıklık koyuluk olmak üzere dört temel tınısı olduğunu belirterek, renkleri bu değerler içerisinde yatay ve dikey hareketleri ile açıklar. Rengin sıcaklık ve soğukluğu, sarı ve maviye eğilim demektir ve yatay bir hareket söz konusudur. Sıcak renkler ileriye çıkmakta soğuk renkler ise geriye kaçmaktadır. Rengin açıklık ve koyuluğunu belirleyen ise siyah ve beyaz karşıtlığıdır" (Tokdil, 2016, s.552).

Ayrıca Kandinsky'e göre renk, ışığı yansıtan yüzeyin geometrik yapısına ve diğer çevresel form ve yüzeydeki renklere göre hem içsel hem dışsal bir etki oluşturmaktadır (Atalayer, 1992). Şöyle ki, Kandinsky renklerin sadece sıcaklık soğukluk, açıklık koyuluk değerine göre duyusal etki yaratmadığını, aynı zamanda dışsal tını olarak nitelendirdiği biçim ile ilişkilendirerek de farklı duyusal çağrışımları ortaya çıkardığı görüşünü öne sürmüştür.

Paul Klee ise Geothe'nin renk skalasındaki renklerden yararlanarak onun renk çemberini yeniden düzenlemiş, üç ana renk ve üç ara renge bir üçüncü çıkarım olarak ara renkleri ilave etmiştir. Klee, gökkuşağı renklerini sınıflayarak kendi oluşturduğu bir çember üzerinde yeniden düzenlemiştir (Çomak, 2015). Ayrıca kendi geliştirdiği renk

teorisinde renkleri matematiksel hesaplarla değil, niteliklerine göre seçmiştir. Renk alanlarının düzenlenmesinde müzik ölçülerine benzer (3/4'lük, 4/4'lük vb.) bir düzenleme kullanmıştır (İpşiroğlu, 2010).

Çok yönlü bilginlerden olan Leonardo da Vinci, sahip olduğu sanatçı kişiliğinin yanında derin bir kuramsal bilgiye de sahiptir. Pyhtagoras, Platon, Aristoteles ve Plinius gibi filozofların rengin doğası üzerine yaptığı tartışmalar sonucunda, temel renklerin toprak, ateş, hava, su gibi temel öğelerin biçimleri olduğu görüşünü Leonardo da Vinci de savunmuş; sarının toprağa, yeşilin suya, mavinin havaya, kırmızın ateşe ve siyahın karanlığa ait olduğu fikrini benimsemiştir (Erzen, 2008, s.1308-1309). Ayrıca perspektifle ilgili araştırmalar yapan Leonardo da Vinci, ışık-gölge üzerine araştırmalar yapmış ve sfumato tekniğini geliştirmiştir.

2.3.2. Rengin Özellikleri

Bir cismin rengini belirleyen üç unsur bulunmaktadır. Bunlar öz renk, tonal renk ve yansıma renklerdir. Öz renk, objenin gerçek rengini oluşturmaktadır. Tonal renk, gerçek rengin ışık-gölge etkisiyle değiştiği renk tonlarından oluşmaktadır. Yansıma renk ise, objeye çevredeki cisimlerden yansıyan renkleri kapsamaktadır (Parramon, 1992).

2.3.2.1. Renk Grupları

2.3.2.1.1 Ana-Ara Renkler

Güneş ışığı alan altı rengin, renk çemberi üzerinde birbirine eşit uzaklıkta bulunan ve üç esas renk olarak kabul edilen sarı, kırmızı ve maviye ana renkler denilmektedir. Ana renk olarak görülen bu üç rengin birbiriyle karıştırılması sonucu, diğer renklerin elde edilmesi mümkün olduğundan bu renklere doğurucu renkler de denilmektedir (Çağlarca, 1993).

Ana renklerin ikişerli gruplar ile aynı ölçüde karıştırılmasıyla elde edilen renklere ara renk denilmektedir. Mavi ve sarının karışımından yeşil, sarı ile kırmızının karışımından turuncu, mavi ile kırmızının karışımından mor elde edilmektedir. Ana renklerin karışımıyla elde edilen üç ara rengin karışımıyla oluşan renk tonlarının sayısı oldukça fazladır. İki ana rengin karışımında hangi esas renk fazla olarak karışıma girmişse ortaya çıkan ara renk o

esas renge çalar. Şöyle ki, mavi ve sarının karışımında mavi ana renk fazla ise maviye yakın bir yeşil elde edilir.

2.3.2.1.2. Sıcak-Soğuk Renkler

Psikologların renkler üzerinde yapmış olduğu araştırmalara göre sıcak-soğuk renkler, insanların üzerinde bıraktıkları etki derecelerine göre kırmızı, mavi, mor, yeşil, turuncu, sarı şeklinde sıralanmıştır (Çağlarca, 1993).

Psikolojik açıdan güneş, ateş gibi unsurların etkisini uyandıran renklere sıcak renk denilmektedir. Bu renkler kırmızı, sarı ve turuncudur. Sıcak renkler karıştığı diğer renklere de sıcak renk olarak etki bırakmaktadır. Titreşimi kuvvetli olan sıcak renkler psikolojik olarak sıcaklık etkisi uyandırmakta ve tahrik edici olmaktadır. Pozitif renkler olarak da nitelendirilen sıcak renkler canlılık, hareket ve dinamik bir etki yaratmaktadır. Yeşil, mor gibi maviye çalan renkler ve mavi ise soğuk renkler olarak kabul edilmektedir. Tayf renklerinde geriye doğru çekilen bir görüntü taşıyan, psikolojik olarak suyun ve yeşilliğin serinliğini uyandırdığı için soğuk renkler olarak nitelendirilen bu üç renk dinlendirici bir etki bırakmasından ve hareketsizlik çağrışımından ötürü negatif renkler olarak da adlandırılmaktadır (Çağlarca, 1993).

2.3.2.1.3. Nötr Renkler

Siyah, beyaz ve bu iki rengin karışımından oluşan gri renkler nötr renkler olarak kabul edilmektedir. Renk olarak kullanılmayan siyah ve beyaz, bir rengin koyulaşmasında ya da beyazlaşmasında kullanılmaktadır (MEB, 2011).

2.3.2.1.4. Tamamlayıcı-Karşıt Renkler

İki boyutlu olarak gösterilmiş renk çemberi üzerinde birbirine karşılık olarak gelen renklere kontrast renkler denilmektedir. Kırmızı ile yeşil renk, sarı ile mor renk, turuncu ile mavi renkler birbirlerinin kontrastını oluşturmaktadır.

Birbiriyle en az ortak özelliğe sahip olan tamamlayıcı-bütünleyici renkler, renk tablosunda daima birbirlerine karşı denk gelen renklerdir. Kırmızı-yeşil, sarı-mor, mavi-turuncu kontrast renkleri aynı zamanda tamamlayıcı-bütünleyici renklerdir. Yine birbirlerine karıştırılan bu renkler, renksizlik olan griyi meydana getirmektedir. Tamamlayıcı renkler iki ana rengin karışımıyla ortaya çıkan rengi ve dışarda kalan üçüncü

renkle arasında oluşanı kapsamaktadır. Şöyle ki, iki ana renk olan kırmızı ve sarı rengin birleşimiyle turuncu renk elde edilir; birleşimin dışında kalan ana renk mavidir ve mavinin tamamlayıcısı turuncu renk olmaktadır (Erbaş, 1996).

2.3.2.1.5. Uygun renkler-Uygun Olmayan Renkler

Renk çemberinde yan yana bulunan renklere uygun, yani uyumlu renkler denilmektedir. Birbiriyle karıştırıldıklarında uyumlu tonlar meydana getiren bu renkler arasında birbirini bağlayan bir renk bulunmaktadır. Şöyle ki, sarı ve yeşil uygun renklerdir. Yeşilin oluşumunda bağlantılı olan mavi renk sonucunda yeşil renk ortaya çıkmıştır (Çağlarca, 1993).

Renk çemberinde yan yana ve birbirlerine göre karşılıklı olmayan renklere uygun olmayan renkler denilmektedir. Bu renkler arasında kontrastlık ve armoni ilişkisi kurulamamaktadır. Ana ve ara renkler kendi aralarında uygunsuz renklerdir. Örneğin kırmızı-sarı, sar-mavi, mavi-kırmızı, turuncu-yeşil, yeşil-mor, mor-kırmızı aralarında uygunsuz renklerdir (Çağlarca, 1993).

2.3.2.2. Renk Armonisi

“Renk armonisi, resimde yan yana gelen renklerin, göze hoş görünmeleri ve renk ilişkilerinin kompozisyonuna hizmet etmeleridir” (Aksoy, 206, s.56). Renkler arasındaki uygunluk durumuna ve bağdaşmaya armoni denilmektedir. Armoni, en basit haliyle bir resimdeki renk senfonisi olarak da özetlenebilmektedir. Resimde rengin göze hoş görünmesini sağlayan armoni, resimdeki renk uygunluğu ve renk oranlarıyla oluşmaktadır.

Tek renk armonisi, tek rengin açıklık koyuluk gibi ton değerleri arasındaki renklerin bir arada kullanılmasıyla oluşturulan renk armonisidir.

Analog renk armonisi, renk çemberinde komşu renk olarak bilinen renklerin oluşturduğu renk armonisidir.

Tamamlayıcı renk armonisi, renk çemberinde birbirinin karşısında yer alan, aralarında yüksek kontrastlık bulunan, karşıt renklerin oluşturduğu renk armonisidir. Çapraz tamamlayıcı renk armonisi ise, renk çemberinde tamamlayıcı rengin sağına ve soluna komşu olan renklerin kullanılmasıyla oluşan renk armonidir.

Üçlü renk armonisi, renk çemberi üzerinde birbirine eşit uzaklıkta olan ve bir üçgen oluşturacak şekilde olan üç rengin bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkan renk armonisidir (MEB, 2011).

2.3.2.3. Renk Kontrastlıkları

Renk çemberi üzerinde birbirine karşılık gelen renkler kontrast renkleri oluşturmaktadır. Ayrıca renkler bu kontrastlık dışında, çeşitli biçimlerde bir araya gelerek de kontrastlık oluşturmaktadır.

Karşılıklı renk kontrastı, en yalın renk kontrastıdır. Renk çemberinde karşılıklı gelen renkleri kapsamaktadır. Renk çemberinde birbirine en uzak olan renkler en güçlü renk kontrastını oluşturmaktadır. Sıcak-soğuk renk kontrastı kırmızı- turuncu ve mavi-yeşilden oluşmaktadır. Sıcak ve soğuk renklerin bir araya gelmesiyle oluşur. Miktar kontrastı iki ya da daha fazla rengin farklı oranlarda kullanılmasıyla birbirlerinin önüne geçmeyip birbirlerini dengelemesidir (Aksoy, 2006). Açık-koyu renk kontrastı, açık ve koyu değerdeki renklerin bir araya geldiğinde renk değerlerinin, yani açık olanın daha açık koyu olanın daha koyu görünmesiyle oluşur. Sarı, kırmızı, mavi renkleri ile en güçlü anlatılan yalın renk kontrastı oluşmaktadır. Kalite kontrast ise, ışık şiddeti yüksek olan ile ışık şiddeti az olan gri nüanslı renklerin bir arada kullanılmasıyla oluşmaktadır (MEB, 2011).

2.3.2.4. Renk Perspektifi

Renkler ayrı ayrı kendi aralarında farklı derinlik ve genişlik özelliğine sahiptir. Renkler arasındaki bu farklı genişlik ve derinlik renk perspektifini oluşturmaktadır. Şöyle ki, sıcak renk kategorisinde bulunan kırmızı rengin ileriye çıkma görünüşü fazladır. Bu görünüş kırmızı rengin diğer renklere göre daha önde görünmesini sağlamaktadır. Yine soğuk renk kategorisinde değerlendirilen mavi renk hareketsizlik ve durgunluk hissi uyandırmakta, geriye çekilme görünüşüyle insanda uzaktaymış hissi uyandırmaktadır. Bu bağlamda renkler sıcaklık-soğukluk özelliklerine göre ön planda ya da arka planda kullanılmaktadır. Ressamlar ön plana çıkarmak istediklerinde sıcak renkleri, geride görünmesini istediklerinde soğuk renkleri kullanmayı tercih etmektedirler. Perspektif özelliği olmayan gri, mor ve yeşil ise oldukları gibi görünmektedir. Renkler perspektif özelliklerine göre kırmızı, turuncu, sarı, mavi olarak sıralanmıştır. Bu durum renklerin

dalga boylarından kaynaklanmaktadır. Ressamlar bunları göz önünde bulundurmak suretiyle resimlerinde renkleri kullanarak ön planı arkaya itebilmekte ya da arka planı öne çıkarabilmektedir (MEB, 2011).

Renklerin hava içinde kazandıkları diğer bir görünüş hava perspektifi ile açıklanmaktadır. Hava içinde yer alan nesneler bizden uzaklaştıkça atmosferin etkisiyle daha az berrak ve donuk bir hal alır. Aynı şiddete sahip iki renkten bize daha yakın olan parlak, bize uzak olanı daha donuk ve gri renkte görünür. Yine havada renkler atmosferik durumlara göre değişiklik göstermekte, yağmurlu havalarda daha donuk, güneşli havalarda daha canlı görülmektedir. Söz gelimi, gözümüzle baktığımız nesne arasındaki mesafeyle birlikte araya hava tabakası kalınlığının girmesiyle renklerdeki ayrıntı farklılaşır.

2.3.3. Rengin Etkileri

Rengin insan yaşamındaki yeri ve rolü yadsınamaz bir gerçektir. İnsan yaşamının her alanında mevcut olan renkler, evlerin duvar boyalarından reklam sektörüne, kullanılan eşyalardan insanların giydikleri kıyafetlere kadar birçok alanda varlık göstermektedir. Sadece görme duyumuzla ilişkilendirilemeyen renk, beş duyu alanımıza da etki etmektedir. Kültürden kültüre, toplumdan topluma, hatta insanın kendi içsel özelliklerine göre çeşitlilik gösteren renk fiziksel, fizyolojik ve psikolojik olarak farklı etki alanlarına ve anlam gücüne sahiptir.

2.3.3.1. Rengin Fiziksel Etkileri

Fiziksel olarak renk ışıkla, spektrum ile ölçülerle, rakamlarla belirtilen bir olayı kapsamakta olup, ışığın hangi dalga uzunluklarını hangi oranda bulundurduğu meselesini içermektedir (Çağlarca, 1993). Işınların ölçülebilir ve rakamlarla ifade edilebilir olması bağlamında ele alınan renk, fiziksel bakımdan titreşimler ve dalga boylarıyla ilgilidir. Newton yaptığı deneyde karanlık küçük bir delikten sızan gün ışığı ile yedi rengi elde etmiştir. Mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu, kırmızı olan bu renkler birleştiğinde tekrar beyaz olan ışığı vermektedir. İşte fizik olarak renk, ışığın oluşturduğu ışınların nesne tarafından yansıtılması ve emilmesi ile oluşur. Şöyle ki, beyaz renk tüm ışınları yansıttığı için beyaz, siyah renk tüm ışınları emdiği için siyah görülmektedir.

Rengin fizik etkisi ışınların kırılması ve dalga boylarıyla gerçekleşir. Farklı uzunlukta ve farklı kırılmalara sahip renklerde kımızı, en az kırılmanın gerçekleştiği ancak

en uzun dalga boyuna sahip olan renktir. Mavi renk ise en fazla kırılmanın gerçekleştiği, titreşim sayısının yüksek olduğu ancak dalga boyunun en kısa olduğu renktir. Bir başka renk olan sarı, kırmızıdan daha fazla, maviden daha az kırılır; titreşim sayısı kırmızıdan fazla, maviden azdır; dalga boyu olarak ise kırmızı renkten kısa, mavi renkten uzundur (Coşkun, 2006).

2.3.3.2. Rengin Fizyolojik Etkileri

Renk "çeşitli ışık cisimlerinin göz retinası üzerindeki sinirler vasıtasıyla meydana gelen fizyolojik bir olaydır. Işığın görünüş hadisesi fizyolojiktir. Renk bizdedir. Renk bir duygudur. Yaşayan varlıkların sinir sisteminde mevcuttur" (Çağlarca, 1993, s.5). Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere görme süreci ışık, göz ve beyin ile gerçekleşmektedir. Fizyolojik açıdan ele alınan renk göz ve beynin iletişimi sonucu oluşan bir yanılsamadır. Bu bağlamda bir nesnenin algılanan rengi, gözde renge duyarlı sinirlerin uyarılması ile ilgilidir. Göz yapısındaki sinirlerde oluşan aksama renk körlüğünü ortaya çıkarırken, renge duyarlı sinirlerin yorulması farklı renk algılamalarına ve yanılsamalarına yol açmaktadır. Şöyle ki, uzun süre kırmızı renge bakıldıktan sonra renge duyarlı sinir uçlarının yorulduğundan başka gri bir alana çevrilen bakışlar yeşil renk algılamaktadır (Çoşkun, 2006).

Fizyolojik olarak renklerin insan üzerinde oluşturduğu etkiye kırmızı rengin kan basıncını arttırması ve adrenalin sağlaması, turuncu rengin sindirim sistemine ve metabolizmaya destek olması, sarı rengin ise sinirsel bozukluklara iyi gelmesi örnek verilebilir. Ayrıca yeşil renk kalp ve göğüs sorunlarıyla ilişkiliyken, turkuazın ağrı kesici özelliği bulunmaktadır. Mavi, kan basıncını düşürür ve boğaz sorunlarını çözerken, mor renk ise uykusuzluğa iyi gelir (Tiryakioğlu, 2012).

2.3.3.3. Rengin Psikolojik Etkileri

Renk kavramı görsel bir olay olmasına karşın beyinde gerçekleşen bir duyumdur. Bu bağlamda ele alınınca rengin psikolojik etkisi ortaya çıkmaktadır. Her rengin insan psikolojisi üzerinde ayrı bir etkisi vardır. Renkler insanlar üzerinde korku, sevinç, acı, sakinlik, neşe, sıkıntı gibi duygular uyandırma özelliğine sahiptir (Tiryakioğlu, 2012).

Renklerin insanlar üzerinde yaptığı etki evrensel olarak kabul edilmiş bir gerçektir. Duyguları açığa çıkarmak için ifade dillerinden biri olan renk, geçmişten günümüze estetik

amacın dışında farklı şekillerde ve kullanım amacıyla tercih edilmiştir. Her renk insan psikolojisi üzerinde farklı etki alanlarına sahiptir. Bu etki bireyin deneyimi, kültürü, yaşadığı coğrafya gibi faktörlere göre çeşitlilik göstermektedir. Toplumsal olarak bazı renkler ortak anlam taşırken bazı renkler için anlamlar değişebilmektedir.

Renklerin etkisi ele alındığında özellikle sıcaklık-soğukluk faktörü dikkat çekmektedir. Sıcak renkler olan kırmızı, sarı, turuncu renkleri dinamiklik, hareketlik, canlılık etkisine sahip iken, soğuk renkler daha durağan, sakin, ferah bir etki uyandırmaktadır. Ayrıca renklerin sıcaklık ve soğukluk etkisi, kullanıldıkları alanda yakınlık ve uzaklık etkisi oluşturmaktadır. Kırmızı, sarı, turuncu gibi sıcak renkler öne çıkarak yakın etki oluştururken, mavi olan soğuk renk uzak etkisi oluşturmaktadır.

Kırmızının ilgi çekici, devinimsel ve insanı uyarıcı bir etkisi bulunmaktadır. Ateş unsurudur, insanı harekete geçirir, sinirleri uyandırır ve kan dolaşımı hızını arttırır. Kırmızı renk aynı zamanda aşkın, tutkunun rengidir ve genellikle neşe, samimiyet, hoşlanma hissi uyandırmaktadır. Yine ateşin renk tonlarından olan turuncu, dinamik bir renk olup sıcaklığı ve hareketi anlatmaktadır. Turuncu rengi de kırmızı renkte olduğu gibi neşe ve mutluluk hissi uyandırarak, duyguları canlandırmaktadır (Erim, 2000). Sarı renk altın ve güneşi anımsatmakta, zenginlik ve bolluğun rengi olarak bilinmektedir. Sarının tonları olarak canlı sarı renk kişiyi aktifleştirirken solgun sarı renk kişiyi dinlendirmektedir. Ayrıca aklın ve mantığın rengi olan bu renk neşe yaymaktadır. Gökyüzü, deniz ve uzayı anımsatan mavi renk sakin, dinlendirici ve derin bir etkiye sahiptir. Yaşama sevinci yayan bu renk alanı daha geniş yaparak genişletir. Sinir, sıkıntı, heyecan duyguları üzerinde iyileştirici bir etkiye sahip olmaktadır (Martel, 2013). İnsanın tabiat özlemini gideren yeşil renk kişiyi gençleştiren taze bir etkiye sahiptir. Yorgunluğu gideren yeşil renk tıpkı antiseptik gibi insanı dinlendirmekte umutsuzluk duygusundan uzaklaştırmaktadır. Mor renk elde edilmesi zor ve pahalı bir renk olmasından tarihte sadece asillerin ve zenginlerin kullandığı bir renk olmuştur. Bazılarına göre asaleti ifade eden bu rengin insanlar üzerinde iyi ve sakinleştirici bir etkisi bulunmaktadır. (Erim, 2000). Beyaz renk saflık, temizlik ve masumiyetin sembolünü oluşturmaktadır. Huzur telkin eder. Siyah ise sessizlik ve ölümün sembolü olarak bilinmektedir. Matemin, kederin rengini oluşturmakta, ağırlık ve ciddiyet telkin etmektedir (Yılmaz, 2005).

2.4. VİNCENT VAN GOGH'UN SANATINA GENEL BİR BAKIŞ

2.4.1. Vincent Van Gogh'un Hayatı

Vincent Van Gogh, Güney Hollanda'nın bir köyü olan Zundert'te papaz olan Teheodorus'un oğlu olarak 30 Mart 1853'te dünyaya gelmiştir. Üç kız kardeşi ve iki erkek kardeşi ile büyüyen Vincent Van Gogh'un amcalarının sanat simsarlığı yapması sebebiyle sanat, yetişme tarzının bir parçası olmuştur (Spence, 2012). Gerek amcalarının sanat simsarlığı yapması gerekse de babasının papaz olması nedeniyle sanat ve din kavramları Vincent Van Gogh'un yaşamında her daim var olmuştur. Van Gogh'un hayatı incelendiğinde yaşamının bu iki kavram çerçevesinde şekillendiği ve bu vesileyle de farklı mesleklerle ilgilendiği görülmüştür.

Sanatçı olmadan önce Van Gogh misyonerlikle uğraşmış, sanat simsarlığı, öğretmenlik gibi farklı işlerde çalışmıştır. Ancak ailesinin galeri işinde başarısız olmuş, bir öğretmen olarak yeterli olamamış, misyonerlikte başarısız olmuştur. Bunların üzerine aşkta da kaybedince Van Gogh ağır bir depresyon geçirmiş ve sanatçı olmaya karar vermiştir (Spence, 2012).

Çeşitli işler yapıp başarısızlıklar yaşayan Van Gogh, 1875'te Groupil galerisinde çalışmak için Paris'e gitmiştir. Burada müze ve kiliseleri ziyaret etmiş, toplumcu yazar ve ressamlarla ilgilenmiştir. Zamanını Montmartre'deki odasında İncil okuyarak geçiren Van Gogh, 1876'da Fransızca öğretmenliği için Londra'ya gitmiş ancak kısa sürede işten atılmıştır. Bunun üzerine serbest İncil vaizi olarak görev yapmaya başlayan sanatçı, 1877 yılında içine kapandığı bir döneme girmiş ve yemeden içmeden kesilerek iyice zayıflamıştır. İyi bir vaiz olabilmek için Brüksel'de vaiz okuluna girmiş ancak buradan da kısa süre sonra ayrılıp Belçika'da sefil maden işçilerinin semti olan Botivage'a gitmiştir. Perişan bir hale gelen Van Gogh, bu işinden de ayrılmış ve karanlık bir hayat sürmüştür. Yaşadığı bu kötü günler neticesinde nihayet evine, anne babasının yanına dönmüştür (Turani, 1990).

Ressam olamaya karar veren Vincent Van Gogh, 1888'de Lahey'e dönerek akademi ressamı olan akrabası Anton Mauve'dan resim dersleri almaya başlamış, 18886'da Paris'e taşınarak Fernand Cormon'un atölyesine katılmıştır. Burada Henri de Toulouse-Lautrec ve Emile Bernard ile tanışmış, Paul Gauguin'le dost olmuştur (Thompson, 2014). Paris'te bulunduğu süre boyunca 20 ay içerisinde 100 resim yapan

sanatçı, kentin kirli grisinden rahatsız olmuştur. Artık Paris'teki ressamlardan bir şey öğrenemeyeceğine inanarak arkadaşı Lautrec'in tavsiyesine uyarak kardeşi Theo'nun desteğiyle Arles'e yerleşmiştir. Arles'deki çiçek ve meyve bahçeleri, Arlesli kızlar Van Gogh'un dikkatini çekmiş, sanatçı burada ne gördüyse resmetmeye başlamıştır (Turani, 1990).

Kısa ömrü ve sanat hayatında sayısız eser bırakan Vincent Van Gogh yaşamı boyunca ağır depresyonlar yaşamış ve sinir krizleri geçirmiştir. Yaşamının bir dönemini St. Remy'deki akıl hastanesinde geçiren sanatçı hayatının sonuna kadar sinir krizleri geçirmeye devam etmiş, sanrıların arasındaki dönemlerde resim yapmaya çabalarken duygusal yoğunluğu olan çalışmalar ortaya koymuştur (Spence, 2012).

Hastalıklı ruh haliyle ıstıraplı ve buhranlı hayatında resim yaparak avunmaya çalışan Vincent Van Gogh artık hayata karşı fazla mukavemet edemeyeceğini anlayarak karga vurmak bahanesiyle yanına tabanca alarak kargalı buğday tarlasına gitmiştir. Tabanca ile kalbine nişan alan sanatçı, kanlar içinde sürüne sürüne evine gelmiştir. Dr. Gachet'in yardımlarına rağmen sanatçı 1890 yılı Temmuz aynının yirmi dokuzuncu gününde hayata gözlerini kapatmıştır (Altuna, 2013).

2.4.2. Vincent Van Gogh'un Sanatı

26 yaşından sonra ressam olmaya karar veren Vincent Van Gogh, 1886 yılında Paris'e taşındığında Paris sanat dünyasının merkeziydi ve empresyonist resmin revaçta olduğu bir dönemin içindeydi. Monet, Piserro, Sisley gibi empresyonist sanatçıların tablolarını satmaya yardım eden kardeşi Theo sayesinde birçok empresyonist ressam ile tanışma fırsatı bulmuştur. Empresyonist sanatçıların etkisiyle Van Gogh, renklerle çalışmaya ve 'pleinair' denilen açık hava resimlerine yönelmiştir. Özelikle Vincent'in 1886'da Paris'e taşındığı zamanlardaki resimlerinde Monet, Seurat, Toulouse-Lautrec gibi sanatçıların etkileri açıkça görülmektedir (Spence, 2012).

Van Gogh, 1886 yılı ile 1888 yılları asında kaldığı Paris'te dört ay çalıştığı Cormon Atölyesinde tanıştığı empresyonist sanatçılardan bilhassa Piserro'dan açı renk dizeleriyle renk değerlerini ayırmayı öğrendi. Böylece çağdaş sanatçılarla kendi denemelerini mukayese etme, ayrıca sanat konusunda tartışma fırsatı bulmuştur. Yine bu süre zarfında Louvre'daki ünlü eserleri inceleme fırsatı bulmuş, Delacroix ile Rembrant'ın sanatına hayranlık duymuştur (Altuna, 2013).

Kardeşi Theo'nun desteğiyle önceleri empresyonist ressamlarla çalışmış olsa da Van Gogh kısa sürede kendi tarzını oluşturmuş ve dönemin tüm ressamlarından farklı olarak kendine has üslubunu yaratmıştır. Genellikle konularını yakın çevresinden alan Van Gogh, dış gerçekliği kendi iç dünyasını yansıtmada bir araç olarak kullanmıştır. Sanatçı figürlerin ve nesnelerin doğal biçimi ya da doğaya uygunluğu ile ilgilenmemiş, biçimi bozmuş ve hiç de doğal olmayan renkleri abartılı bir canlılıkla kullanmaktan çekinmemiştir (Yılmaz, 2013). Kısa sürede kendi tarzını oluşturan sanatçı, boyayı taptaze kullanmış, rahat fırça darbeleriyle boyayıp çizmiştir. Sourat gibi noktacı anlayışla renk lekelerini parçalamaktan vazgeçmiş, boyayı çizer gibi kullanmıştır. Genellikle de aynı konudan birden fazla resim yapmıştır (Turani, 1990).

1867 yılında Japon gravürleri Avrupa'ya gelmeye başlamıştır. Genel olarak pek bir değere sahip olmayan bu sıcak kâğıt kaplamalarına Avrupalılar oldukça ilgi göstermiştir. Japon gravürlerinin güçlü renklerini, yassı perspektifini ve dekoratif tasarım unsurunu Avrupalılar oldukça egzotik bulmuştur. Vincent Van Gogh da o dönemde Japon gravürlerini topluyor, evinin yakınında gravür satılan dükkânda vakit geçiriyordu. Avrupa'da birçok sanatçıyı etkilemiş olan Japon gravürleri Van Gogh için de özel bir öneme sahip olmuştur. Geniş bir gravür koleksiyonu oluşturan sanatçı Japon sanatının doğayı betimlemek için daha derin bir tarza sahip olduğuna inanmıştır (Spence, 2012). Vincent Van Gogh bazı resimlerinde Japon gravürlerinden etkilenerek siyah çizgiler kullanmıştır. Özellikle kullandığı bu siyah çizgiler sebebiyle paletlerinden siyah rengi çıkaran empresyonistlerden ayrışmıştır.

Japonizm, Batı'da keşfetme, analiz, adaptasyon ve sentez olarak dört temel aşama üzerine inşa edilmiştir. Bu dört aşamayı özümseyen az sayıdaki sanatçıdan biri olan Van Gogh, 1888 yılı Ekim ayına kadar renkli bir yaklaşımdan çok ışık-gölge oyunlarını ve kalın boya tabakaları uygulamayı tercih etmiştir. Japon gravürlerini fark etmesinden sonra renge olan ilgisi artmış ve renklerin ne kadar anlatımcı bir araç olduğu üzerinde durmuştur. Özellikle Japon sanatının canlılığı ve dinamizmi kaybetmeme özelliğinden Van Gogh kendi resimlerini yaparken de yararlanmıştır (Çığşar, 2020).

20 Ekim 1888 tarihi Vincent Van Gogh'un hayatı ve sanatı için önemli bir tarih sayılmaktadır. Çünkü bu tarih sanatçının yakın arkadaşı ve dostu olan Gauguin'in Arles'e geldiği gündür. Yakın arkadaş olan iki sanatçının aralarındaki fikir ayrılıkları zamanla şiddetli kavgalara dönüşmüş, ancak yaşadıkları fikir ayrılıkları ve şiddetli kavgalara

rağmen birbirlerine kin gütmemişler, hemen barışmışlardır. Yine aralarında geçen bir tartışmadan sonra Gouguin'in Paris'e dönmek istediğini belirttiği gün aralarında gerginlik olmuş ve Van Gogh elinde koca bir ustura ile Gauguin'in üzerine yürümüş, sonrasında eve dönerek kendi kulağını kesip Arles'deki genelevlerden birine götürmüştür (Altuna, 2013).

Van Gogh'un kulağını kesip geneleve götürdüğü olay Arles'de çok ses getirmiş ve bu olay sonrasında sanatçı Saint Paul Hastanesine yatırılmıştır. Burada Vincent'in korkunç dehasını keşfeden ilk kişi Saint Paul Hastanesi Başhekimi Dr. Rey olmuştur. Bu süre zarfında birçok resim yapan sanatçı, boyaları çekinmeden en cüretkâr şekilde kullanmış, yeni renk dizinleri oluşturmuştur. Van Gogh boyayı sürerken yalnızca fırçayla yetinmemiş, ıspatula, bıçak, hatta parmaklarını kullanmak suretiyle resimler yapmıştır (Altuna, 2013).

Resim yapmaya geç yaşta başladığı ve yaşamının sadece 37 yıl sürdüğü düşünüldüğünde Vincent Van Gogh'un son derece verimli bir ressam olduğu anlaşılmaktadır. On yılı aşkın kısa sanat hayatında iki binden fazla eser ortaya koyan Van Gogh'un Teo'ya yazdığı mektuplardan bir haftada 5 yağlıboya gibi olağanüstü bir oranda resim yaptığı bilinmektedir (Prnjat, 2018).

Her geçen gün kötüleşen maddi durumu ve kimsenin resimlerini satın almaması nedeniyle aç kalan sanatçı hastalığının da etkisiyle kötü bir dönem geçirmiştir. Ölüm korkusuyla daha da çok resim yapmaya başlayan Vincent çalışmalarına hız vermiştir (Turani, 1999).

Van Gogh geçirdiği ikinci kriz sonrası 1889 yılında bu kez Saint Remy Akıl Hastanesinde yatırılmıştır. Burada geçirdiği yıllar Van Gogh'un sanat hayatının en verimli zamanları olmuştur. Sanatçı Saint Remy Hastanesinde kaldığı sürede otuz beş yağlıboya ve desen yapmıştır. Işıklı güneşlerin çember döndüğü açık hava resimleri, dalgalanmalar şeklinde göğe yükselen servi ağaçları bu zamanlarda doğmuştur (Turani, 1990). Vincent Van Gogh'un Saint Remy Hastanesinde kaldığı yıllarda yaptığı resimlere bakıldığında fırçasının dalgalanmakta olduğu, büyük daireler oluşturduğu ve gökyüzü ile yeryüzünün birbirine kaynaştığı görülmektedir (Altuna, 2013).

Van Gogh'un yaşamı ile sanatı sıkı bir bağ ve tutarlılıkla gelişmiştir. Sanat hayatı boyunca içinde yaşadıklarını ifade etmenin bir yolu olarak yoğun duygu ve coşkuyu resimlerine yansıtmıştır. Bu doğrultuda Van Gogh'un sanatı için Gombrich (1997, s.545) şöyle demiştir: "Saf renkleri nokta ve düz fırça vuruşlarıyla kullanma tekniğini seviyordu, ama bu teknik onun ellerinde, Parisli sanatçıların yapmak istediğinden çok değişik bir şey

olup çıkıvermişti. Van Gogh, her fırça vuruşunu, yalnızca rengi parçalamak için değil, kendi coşkusunu dile getirmek için de kullanıyordu".

2.4.3. Vincent Van Gogh'un Resimleri ve Renk Faktörü

Van Gogh'un, kardeşi Theo'ya yazdığı mektupta dile getirdiği "…gözümün önündekini olduğu gibi tuvale yansıtmaya çalışacağıma kendimi daha güçlü ifade edebilmek için renkleri daha keyfi kullanıyorum" (Van Gogh, 2019, s.187) cümlesi Vincent'in sanatını ve resimlerinde kullandığı renk faktörünün amacını açıklar niteliktedir. Van Gogh, gördüklerini olduğu gibi aynen tuvale yansıtmaktan kaçınmış, ruhunun derinliğindeki duygularını renk algısını tümüyle değiştirerek çarpıcı, tutkulu ve coşkun renk kullanımıyla yansıtmıştır.

Van Gogh sanat hayatı boyunca içinde yaşadığı duyguları ifade etmenin bir yolu olarak kullandığı renklerle alakalı olarak Gombrich (1997, s.548) şöyle söylemektedir: "O, renkleri ve biçimleri kullanarak, resmini yaptığı şeyler hakkında hissettiklerini ve başkalarının hissetmesini istediklerini iletiyordu."

Adnan Turani (1999) ise sanatçının resimlerindeki renk faktörü için şunları söylemektedir:

> "Van Gogh rengi derinlik için değil, çizgi ve ifade öğesi olarak kullanıyordu. Böyle olunca eserlerinde hacim değil, çizgi unsurları egemen oluyordu. Ayrıca Van Gogh'un renkleri de doğa biçimlerini gerçekçi olarak saptamak için kullanmamıştır. Bu resimlerde renk, onun için doğa karşısında bağrışını ifade ermek için kullanılmıştır. Bu yüzden renk akkorlarında, uyumdan çok bağırıcıdır." (Turani, 1990, s.548).

Van Gogh'un renkleri denilince canlı, parlak, sıcak, altın sarısının yoğun olarak kullanıldığı resimler gelmektedir. Ancak on yıllık sanat hayatında Vincent karanlık, grili, çamurlu kahverengiler ve yeşil renk tonlarını içeren resimler de yapmıştır. Van Gogh'un resimleri incelendiğinde sanatçının renk paletinin zamanla değiştiği açıkça görülmektedir. Özellikle 1888 yılından itibaren sarı-açık palete doğru bir değişimin olduğu saptanmıştır. Renk paletinin değişimine sebep olarak, Paris'te çalışırken empresyonistlerden ekilenmiş olması savı ile sanatçının hayatı boyunca mücadele ettiği hastalığı ve buna bağlı olarak kullandığı ilaçlar üzerinde durulmuştur (Karadağ, 2020).

Vincent Van Gogh'un içsel dürtüleri onu en çok sarı renge yönlendirmiş, resimlerinde sarı ve tonlarını tüm pigment çeşitliliğiyle kullanmıştır. Sanatçının yaptığı

gece resimlerinde, ekim ve hasat konulu resimlerinde, portrelerinde ve daha birçok resminde sarı renk yoğun olarak göze çarpmaktadır (Yıldırım, 2015).

Van Gogh'un resimlerinde sıklıkla kullandığı sarı rengin, sanatçının sarı görmesinin bir sonucu olarak ortaya çıktığı ileri sürülmektedir. Buna bağlı olarak sarı görmesine neden oluşturan teorilerden biri yüksükotu zehirlenmesine bağlı bir görme bozukluğu yaşadığı şeklindeyken, diğer teori apsent (pelin otu) içicisi olduğu yönündedir. Öte yandan Van Gogh'un eserlerinde sıklıkla kullandığı sarı rengin ruhsal aydınlanma anlamında ilahilik simgesi olabildiği de düşünülmektedir (Yıldırım, 2015). Bu açıklamalar bağlamında her ne kadar Van Gogh'un sarı renge olan tutkusu farklı görüşler ile açıklanmaya çalışılmış olsa da nedeni tam olarak bilinmemektedir.

Şekil 1. Vincent Van Gogh, "Yıldızlı Gece", Tuval Üzerine Yağlıboya,73,7x 92,1 cm, Modern Sanat Müzesi, New York

Van Gogh'un yazdığı mektuplardan birindeki "Gecenin, gündüzden daha canlı, daha renklerle dolu olduğunu sık sık düşünmüşümdür zaten" (Van Gogh, 2015, s.193) ifadesi, sanatçının gece manzaralarına olan ilgisini açıklamaktadır. Gece resimlerinin en önemlilerinden olan Yıldızlı Gece isimli resim 1889 yıllında tuval üzerine yağlıboya tekniğiyle yapılmıştır. 1889 yıllında Saint Remy Akıl Hastanesinde kaldığı süre içinde

yapmış olduğu bilinen resme bakıldığında ay ve yıldızların parladığı bir gökyüzü, köy olduğu bilinen manzara, ön planda ise resmin alt kısmından başlayıp en üste doğru uzanan bir servi ağacı bulunduğu görülmektedir. Sanatçının tamamlamış olduğu gece resimlerinden olan ve gözlem, bellek ve hayal gücünün bir karışımını barındıran Yıldızlı Gece, sanatçının duygularının doğaya nasıl yoğun tepkiyle karşılık verdiğini sergilemektedir. Dalga dalga dağılan bir gökyüzü, havai fişekler gibi patlayan yıldızlar gökyüzünün karanlığını aydınlatmaktadır. Servi ağacı tıpkı bir alevi andırır şeklide gökyüzüne yükselmektedir. Resimdeki binalar ve evler sanatçının bazı eserlerinde rastlanan Japon sanatının etkisini yansıtan kontörlerle çizilmiştir. Resimde boya, kalın katmanlı fırça vuruşlarıyla, eş merkezli dalgalanmalar şeklinde kullanılmıştır (Bugler, 2010, s. 374-379).

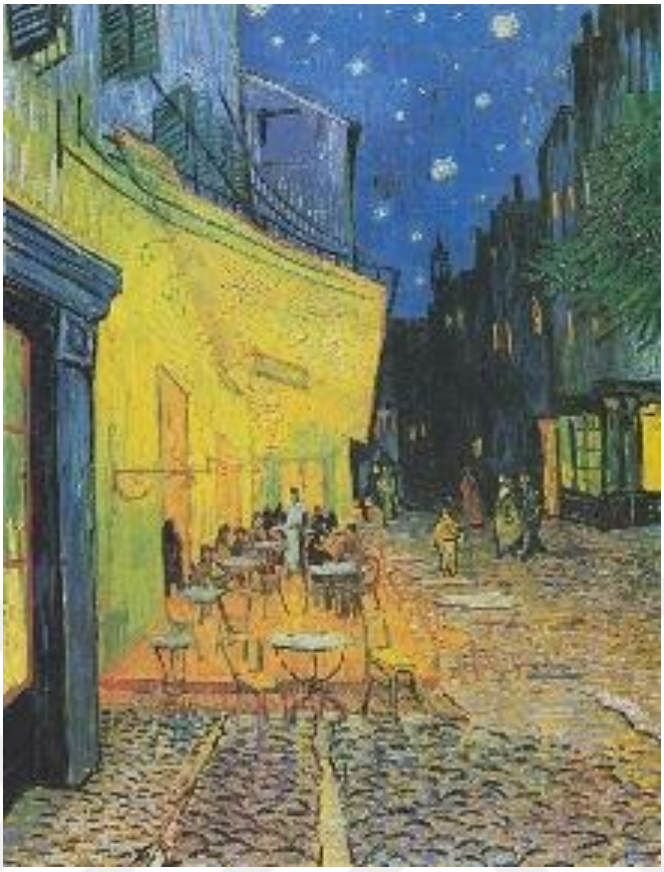
Resimde renk skalasını maviler-yeşil maviler, sarı ve beyaz-sarı renkler oluşturmaktadır. Van Gogh'un resimdeki renk tercihi, boyayı uygulayışı ve fırça vuruşları kadar cüretkârdır. Mavi ve sarı rengin yoğun olarak kullanıldığı resimde söz konusu renklerin oluşturduğu kontrastlıklar dikkat çekicidir. Mavi gökyüzü, Van Gogh'un en çok kullandığı renk olan sarıdan müteşekkil güneş gibi parlayan ve ışıldayan yıldızlar ile sıcak-soğuk renk kontrastlığı oluşturmaktadır. Resme bakıldığında açık ve koyu renklerin bulunduğu ve açık-koyu zıtlığı oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 2. Vincent Van Gogh, "Rhone Üzerinde Yıldızlı Gece", 1888, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 72,5x92 cm, Museed'Orsay, Paris

Yine Yıldızlı Gece resminden bir yıl önce yapmış olduğu Rhone'deki Yıldızlı Gece isimli tabloda da mavi-sarı renk skalası göze çarpmaktadır. 1888 yılında yağlıboya tekniğiyle yapılmış bu resimde de tıpkı Yıldızlı Gece resminde olduğu gibi kalın boya katmanları ve cesur fırça vuruşları görülmektedir.

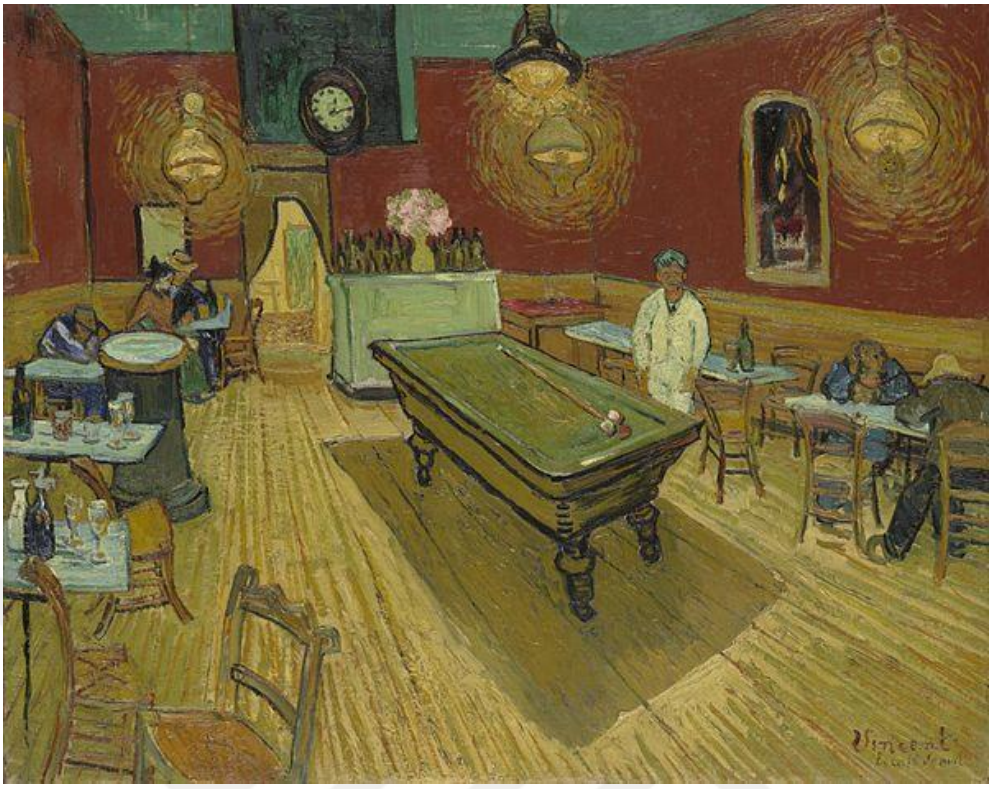
Resimde, gece ışıkları altında parlayan bir nehir ile ön kısımda yürüyen bir çift bulunmaktadır. Denize yansıyan yıldızların parıltısı ve nehir kenarındaki evlerin ışıkları sanki birbiriyle yarışmaktadır.

Şekil 3. Vincent Van Gogh, "Gece Teras Kafe", 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 81x 65,5 cm, Rijksmuseum Kröller- Müller Otterlo, Hollanda

Van Gogh'un Gece Teras Kafe isimli bu resmi 1888 yılının Eylül ayında Arles'deki Place du Forum'da yapmıştır. Tuval üzerine yağlıboya tekniği ile yapılmış olan resim Van Gogh'un gece manzaralı resimlerinden bir diğeridir.

Resimde yıldızların parlattığı bir gökyüzü, kafenin terasında oturan insanlar ve taşlı yol bulunmaktadır. Yıldızlı Gece ve Rhone Üzerinde Yıldızlı Gece resimlerinde olduğu gibi Gece Teras Kafe resminin renk paletini de sarı ve mavi renkler oluşturmaktadır. Gece gökyüzünün mavisi, parıldayan sarı renkteki yıldızlarla dengelenmiştir. Van Gogh'un diğer resimlerinde olduğu gibi bu resminde de sarı renk yoğun olarak kullanılmıştır. Yıldızların ve gaz lambalarının ışıkları kafenin terasında farklı tonda sarılarla gösterilmiştir. Tentenin altı ile sokakta yürüyen insanların üzerine yansıyan ışıkların büyük titizlikle işlendiği görülmektedir. Öte yandan mavi renk tonlarının oluşturduğu gökyüzündeki kalın boya sürüşleri gözle fark edilebilmektedir.

Şekil 4. Vincent Van Gogh, "Gece Kahvesi", 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 70x89 cm, Yale University Art Gallery, New Haven.

1888 yılında yağlıboya tekniğiyle yapılmış bu resim bir barın iç mekânını sergilemektedir. Sarı ışığın iç mekânı aydınlattığı resimde ortada bir bilardo masası, bu bilardo masasının yanında ayakta durmuş ve barın sahibi olduğu bilinen bir figür ile etraftaki masalarda oturmuş insanlar bulunmaktadır.

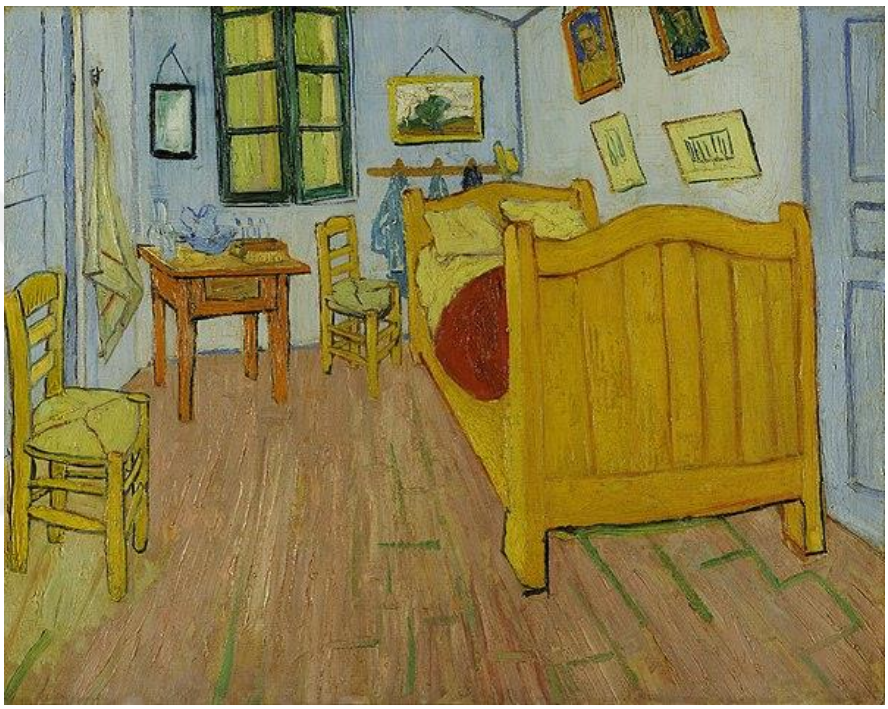
Yoğun sarı rengin göze çarptığı resmin renk paletine yeşil ve kırmızı renkler eşlik etmektedir. Sanatçı, Gece Kahvesi isimli resminde kullandığı çarpıcı yeşil ve kırmızı renk için Theo'ya yazdığı mektupta şöyle demiştir: *"*İnsanoğlunun korkunç tutkularını kırmızı ve yeşil boyalarla anlatmaya çalıştım" (Van Gogh, 2015, s.194).

Yine Van Gogh Theo'ya yazdığı mektupta resim hakkında şunları anlatmıştır.

> "Oda kan kırmızısı ve sarı, ortada yeşil bilardo maması var; dört tane limon sarısı lamba, turuncumsu, yeşilimsi ışık saçıyor. Her yanda en yabanıl kırmızı ve yeşillerin çarpması, çelişmesi görülüyor: Uyuklayan serserilerin figürlerinde, boş ve kasvetli odada, morda ve mavide… Bilardo masasının kan kırmızısı ve sarı-yeşili, örneğin, kontuarın yumuşak XV. Luis yeşiliyle karşıtlık yaratıyor; kontuarın üstünde bir de pembe çiçek demeti var. Bir köşede nöbet tutar gibi duran ev sahibinin ak giysileri ise limon sarısına ya da açık, ışıklı bir yeşile dönüşüyor." (Van Gogh, 2015, s.194).

Theo'ya yazdığı mektuptan da anlaşıldığı gibi Van Gogh, rengi resimdeki en güçlü duygusal unsur olarak görmektedir. Abartılı perspektifi ve rengin çarpıcılığıyla bar, insanın

kendini kaybedebileceği bir yer görünümüne kavuşmuştur (Thompson, 2014). Tüm bunların yanı sıra resimde yeşil ve kırmızı ile renk kontrastlığı oluşturulmuşken, aynı zamanda sarı rengin yoğun olarak kullanılmasının sonucu olarak resimde sıcak renk hâkimiyeti de oluşmuştur. Sanatçının kapalı mekân resimlerinden biri olan Gece Kahvesi'nde yer alan figürlerin sakin görüntüsünün yanında, kırmızı rengin şiddeti gergin bir hava yaratmaktadır. Ayrıca resimdeki figürlerin sakinliği renklerin şiddeti ile çatışmaktadır (Çömen, 2010).

Şekil 5. Vincent Van Gogh, "Yatak Odası", 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73x91 cm, Chicago Enstitüsü, ABD

Resim, Van Gogh'un Arles'de kiraladığı Sarı Ev'in yatak odasını göstermektedir. Farklı versiyonlarını yaptığı bu resmi 1888'de arkadaşı ve yakın dostu olan Gauguin'in gelişini beklerken tamamlamıştır (Bugler, 2010, s. 374-379).

Gece Kahvesi gibi sanatçının iç mekân resimlerinden olan Sarı Ev, 1889 yılında yağlıboya tekniğiyle yapılmıştır. Resimde yatak, sandalye, masa, duvarda asılı tablolar, havlu ve karşı duvarda görülen bir pencere bulunmaktadır. Resmin içindeki eşyalar dikkatlice incelendiğinde masanın üzerinde iki sürahi, iki şişe ve iki fırçanın yer aldığı görülmektedir. Ayrıca masanın yanında iki adet sandalye bulunmaktadır. Bunun sebebi olarak arkadaşı Gauguin'in gelişinin sezinlenerek bu unsurlardan ikişer adet yapıldığı ya

da sanatçının arkadaş özlemi içinde daha derin bir hissiyatla hareket ettiği düşünülmektedir (Spence, 2012).

Van Gogh, Theo'ya yazdığı mektupta yaptığı resimle ilgili şunları anlatmıştır:

> "Bu kez yalnızca yatak odamı yapacağım ama burada her şeyi renkle vereceğim; her şeyi basitleştirerek daha görkemli hale getirmek ve genelde bir dinlenme ya da uyku izlenimi bırakmak istiyorum. Kısacası, bu tabloya bakanın beyni, ya da daha doğrusu, imgelemi dinlenmeli. Duvarlar soğuk menekşe rengi. Yer kırmızı karolardan oluşuyor. Karyolanın ve sandalyelerin ahşap kısımları taze tereyağı sarısı, yatak çarşafı ve yataklar limon yeşili. Yatak örtüsü kızıl. Pencere yeşil. Tuvalet masası turuncu. Lavabo mavi. Kapılar leylak rengi. Ve hepsi bu kadar – kepenkleri kapalı olan bu odada başka bir şey yok. Eşyaların geniş çizgileri gene dokunulmazlığı olan bir dinlenme havası ifade etmeli. Duvarda bir iki tablo, bir ayna, bir havlu ve birkaç giysi. Çerçeve resimde hiç beyaz olmadığı için, beyaz olacak" (Van Gogh, 2015, s.200).

Resimde renk paletini yine sarı ve mavi renkleri oluştururken turuncu, yeşil ve kırmızı renkler de eşlik etmektedir. Van Gogh diğer resimlerinde olduğu gibi sarı ve mavi renk ile kontrastlık oluşturmuş, eşyaların etrafını ise siyah konturla çevrelemiştir.

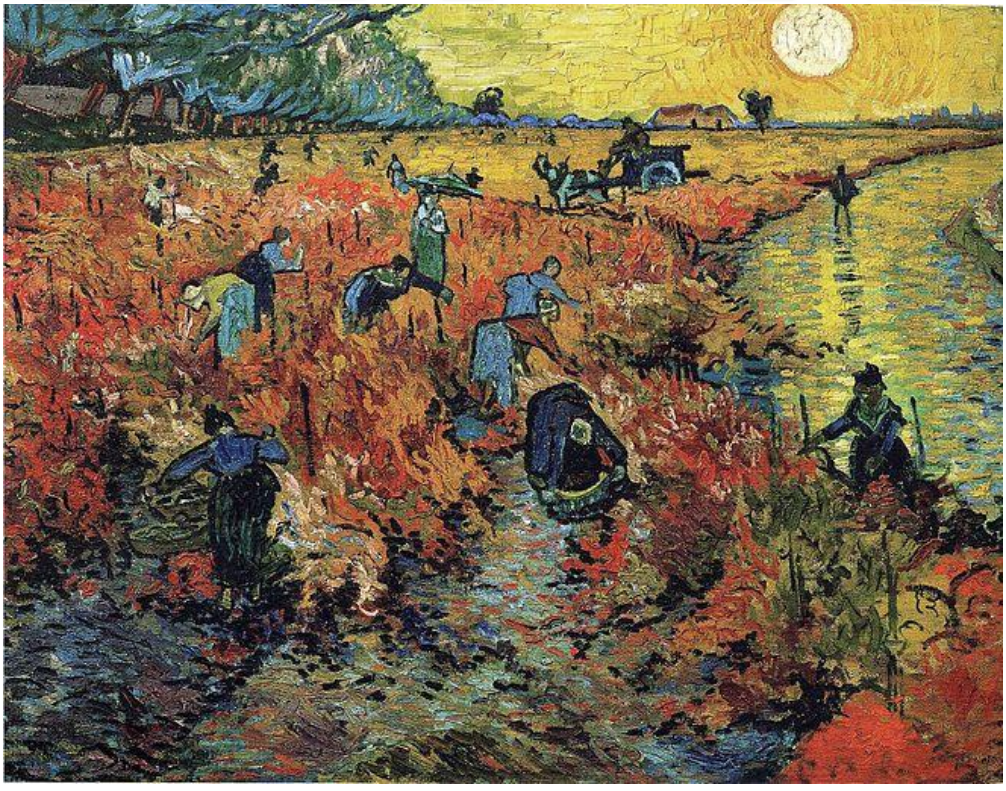

Şekil 6. Vincent Van Gogh, "Yol, Yürüyenler, At Arabası, Selvi, Yıldız ve Hilal", 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 71x91 cm, Kröller-Müller Museum, Otterlo

Vincent Van Gogh'un en sevdiği konulardan biri açık hava resimleridir. Arles'de kaldığı dönemde sık sık yürüyüşlere çıkmış, açık havada etütler yapmıştır. Van Gogh buğday tarlalarının, servi ağaçlarının olduğu geniş manzaraları sıklıkla resmetmiştir.

Van Gogh, Saint Remy Hastanesinde kaldığı süre boyunca resim yapmaya devam etmiştir. Bu resimler incelendiğinde, resimlerin farklı bir enerjiye sahip olduğu fark edilmektedir. Özellikle manzara resimlerinde bu durum açıkça görülmektedir (Thompson, 2014). Van Gogh'un Yıldızlı Gece resminin gündüz versiyonunu anımsatan resimde tıpkı Yıldızlı Gece resminde olduğu gibi alevler şeklinde göğe yükselen servi ağacı dikkat çekmektedir. Resimde gökyüzü, buğday tarlası, yürüyen iki figür, at arabası ve bir ev görülmektedir.

Van Gogh'un resimlerinin çoğunda gökyüzünde limon sarısı güneş parlamaktadır. Ancak yaşamının son zamanlarında yaptığı bu resimde güneş artık parlamamaktadır. Onun yerini gökyüzünde ay ve kimsesiz bir yıldız almıştır. Güneş gökyüzünü terk etmiş ve gece ile gündüz yer değiştirmiş gibidir (Thompson, 2014). Renk paleti diğer resimlerde de olduğu gibi mavi, sarı ve yeşilden oluşmaktadır. Gökyüzünde ay ve yıldız dalgalanmalar şeklinde ışık saçmaktadır. Yeşil servi ağacı kıvrımlar ile gökyüzüne yükselirken yıldız ve ayın sarı ışıkları yer yer parlamaktadır. Gökyüzünün mavisi, servi ağacının yeşili ve yoldaki yeşil soğuk renkler buğday tarlasının altın sarısı renginin yanı sıra gökyüzünde parlayan ay ve yıldızın sıcak rengiyle dengelenmiştir.

Şekil 7. Vincent Van Gogh, "Kırmızı Üzüm Bağı", 1888, Tuval Üzerine Yağlıboya, 75x93 cm, Puşkin Müzesi, Moskova, Rusya

Gündelik yaşam sahnesi olan Kırmızı Üzüm Bağı resmi Van Gogh'un hayattayken satılan tek resmi olma özelliği taşımaktadır. Theo yazdığı bir mektupta tablonun Brüksel'de Anne Boch tarafından satıldığını sanatçıya bildirmiştir (Spence, 2012). Arles'de bir üzüm bağını temsil eden resimde diyagonal şekilde dizilmiş figürler, gökyüzünü ışığıyla aydınlatan bir güneş ve güneş ışığının yansıdığı bir nehir görülmektedir. Resimde işçiler sapsarı ışık saçan güneşin altında alev gibi kıpkırmızı asmalar arasında üzüm toplamaktadırlar.

Van Gogh'un diğer resimlerinde olduğu gibi renkler genel etkiyi vurgulama görevinde kullanılmıştır. Resmin geneline sıcak renklerin hâkim olduğu görülmektedir. Gökyüzündeki kocaman, sapsarı güneş ile güneş ışığının nehirdeki ve üzüm tarlasındaki sarı yansımaları, üzüm bağının alev gibi kırmızı renginden oluşan sıcak renkler resmin büyük kısmında kullanılmıştır. Bu renklerin yanında Van Gogh'un neredeyse tüm resimlerinde bulunan mavi ve yeşil renkleri de yer yer göze çarpmaktadır. Alev gibi yanan kırmızı üzüm bağı içinde mavi renk ile gösterilmiş figürler sıcak renklerin arasında soğuk renk zıtlığını oluşturmaktadır. Ayrıca göze çarpan yeşil bitkiler ile de zıtlık kuvvetlendirilmiştir. Renkler saf ana renk zıtlığı ve tamamlayıcı kontrastlıklar içinde kullanılmıştır.

Şekil 8. Vincent Van Gogh, "Orakçı ve Buğday Tarlası", 1889, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73, 2 x 92, cm, Van Gogh Müzesi Amsterdam

Van Gogh'un akıl hastanesinde kaldığı dönemde yakınlardaki tarlaları resmettiği eserlerden biri olan Orakçı ve Buğday Tarlası, onun tutkuyla bağlı olduğu sarı rengi en yoğun kullandığı resimlerden birini yansıtmaktadır.

Resimde kocaman, sapsarı bir güneş, dağlar, bir köy, buğday tarlası ve tarlada çalışan bir orakçı vardır. Van Gogh'un diğer resimlerinde olduğu gibi sarı ve mavi renk paletine eşlik eden yeşil renk görülmektedir. Van Gogh'un sarıya olan bağlılığının net olarak görüldüğü resimde sarı rengin ve tonlarının farklı pigment çeşitliliğiyle kullanıldığı görülmektedir. Gökyüzündeki kalın renk katmanları gözle fark edilirken samanların dalgalı fırça hareketleriyle oluşturulması Van Gogh'un sanatının en tipik özelliğini yansıtmaktadır. Resimde yine mavi ve sarı renk ana renk kontrastlığı oluştururken, sıcak renk olan sarının yoğun etkisi altında mavi ve yeşiller soğuk renk olarak göze çarpmaktadır.

Şekil 9. Vincent Van Gogh, "Buğday Tarlası Üstündeki Kargalar", 1890, Tuval Üzerine Yağlıboya, 50,5 x 105 cm, Vincent Van Gogh Vakfı, Amsterdam

1890 yıllarında Vincent Van Gogh kardeşi Theo'ya yakın olmak için Paris yakınlarındaki Auvers-sur-Oise'ye taşınmıştır. Burada kaldığı sürede yapmış olduğu resimlerden olan Buğday Tarlası Üstündeki Kargalar ölümünden birkaç gün önce tamamlanmıştır (Spence, 2012). Van Gogh'un yaptığı son resim olduğu bilinen eser, sanatçının ruhsal çöküşünün ve hayata tutunacak takatinin kalmadığının bir belgesi yahut itirafı niteliğini taşımaktadır (Tansuğ, 2006).

Bu ıssız manzara resminde sapsarı buğday tarlası, mavi-koyu mavi ve siyahların oluşturduğu karanlık gökyüzü ve uçuşan kargalar görülmektedir. Ayrıca resimde kımızı-

kahverengilerin oluşturduğu diyagonal bir yol bulunmaktadır. Vincent Van Gogh'un diğer resimlerinde de olduğu gibi ön planda olan mavi ve sarı renklere yeşil ve kırmızı-kahve tonları eşlik etmektedir. Ancak bu resimde gökyüzü siyahlarla karanlığa bürünmüştür. Gökyüzünde simsiyah kargalar uçuşmaktadır. Fırça izlerinin ve katmanların yoğun olduğu resim yine renk yönünden açık-koyu, sıcak-soğuk renk zıtlığını oluşturmaktadır.

Van Gogh'un eserleri arasında sarı-mavi armonili resim sayısının çokluğu incelenen resimlerde de açıkça görülmektedir. Vincent Van Gogh söz konusu resimlerde mavinin tamamlayıcı unsuru olarak turuncuyu, sarının tamamlayıcı unsuru olarak ise mor rengi kullanmamıştır. Ayrıca ara değerler olarak gri renk tonlarının yerine ikincil renk olan yeşili tercih etmiştir. Ancak Van Gogh'un resimleri incelendiğinde bazı resimlerinde sarı renk tonlarının turunculara, mavi rengin ise morlara uzadığı görülmektedir (Yıldırım, 2015).

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.5.1. Sanat Eğitiminde Renk Konusu

Çıtak (2019) tez çalışmasında 'Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY)'nin ortaokul öğrencilerinin renk kavramını öğrenmeleri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Söz konusu çalışma nicel araştırma desenlerinden deneysel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Deney ve kontrol grubuna ayırdığı gruplardan kontrol gurubuna geleneksel yöntem kullanılarak renk kavramı öğretilmeye çalışılmış, deney gurubuna ise bu kavram ÇASEY kullanılarak anlatılmıştır. 5. ve 7. sınıflardan seçilen 104 öğrenciyle sınırlı olan çalışmada, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Kocaeli ili Çayırova ilçesinde bulunan İstiklal Ortaokul'undaki öğrencilere renk kavramının öğretilmesinde ÇASEY'in etkisi ile görsel sanatlar dersine karşı tutumlarının incelenmesi amacıyla başarı testi yapılmış ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda 5. ve 7. sınıf öğrencilerine renk kavramının öğretilmesinde ÇASEY'in etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Toplu'nun (2019) tez çalışmasında ise görsel sanatlar dersinde ilköğretim öğrencilerinin renk bilgisi konusundaki başarılarının ve görsel sanatlar dersine karşı tutumlarının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde cinsiyet, okul öncesi eğitim düzeyi, anne-babanın birlikteliği, anne-babanın eğitim seviyesi, ekonomik gelir, sınıf mevcudu ve uzun süre yaşanan yer değişkenleri dikkate alınarak incelenmiştir. Renk bilgisi başarı testi ve sanat eğitimine yönelik tutum ölçeği uygulaması ile araştırma, 2018-

2019 eğitim-öğretim yılı ve Mardin'deki resmi okulların 3. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Söz konusu çalışmada, ilkokullardaki 3. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde edindikleri renk bilgisine ilişkin sergiledikleri başarı, renk bilgisi başarı testi aracılığıyla; görsel sanatlar eğitimine dair görüş ve tutumları ise tutum ölçeği vasıtasıyla tespit edilmiştir. Bu uygulamalar sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun başarısının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin çoğunun tutumlarının da olumsuz olduğu görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyetlerine, okul öncesi eğitimlerine, anne-babasının eğitim seviyesine, eğitim ve öğretim gördükleri sınıfların mevcuduna göre başarı ve tutum testleri arasında fark olmadığı anlaşılmıştır. Ancak ekonomik geliri orta ve yüksek olanların düşük olanlara kıyasla görsel sanatlar dersine karşı olumlu tutum içinde oldukları tespit edilmiştir.

Çağlayan'ın (2018) çalışması, temel sanat eğitiminde renk olgusunu ve renk kullanımına ilişkin görsel estetik meseleleri konu edinen kuramsal bir çalışmadır. Bu doğrultuda renk olgusu ve kullanımına ilişkin görsel estetik meseleler ilgili alanyazında yer alan bilgilere bağlı olarak incelenmiş ve elde edilen bilgilerin öğretim sürecine yönelik değerlendirmesi yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda, sanatın bilimle ilişkisi bağlamında temel sanat eğitiminde renk olgusunun dönemlere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Rönesans öncesinde nesnelerde var olan bir özellik olarak algılanan rengin, yapılan araştırmalar ve Newton, Goethe, Chevreul, İtten gibi bilim insanlarının deneyleri sonrasında farklı şekillerde yorumlandığı fark edilmiştir. Çalışmaya göre temel sanat eğitiminde renk konusunun öğrencilerin gerçek manada kavrayabileceği şekilde öğretilmesi, öğrencilerin yapacakları çalışmalarda rengi bilinçli şekilde kullanmaları için rengin oluşumundan boyaların niteliklerine kadar pek çok konuda bilgi sahibi olmalarının sağlanması gerekmektedir.

Kavak'ın (2015) tez çalışması, iki sanat dalı arasındaki etkileşimi açığa çıkartarak sinemada rengin estetik kullanımının resimdeki renk kullanımına olan benzerliklerini tespit etmeyi ve elde edilen verilerle resim üzerine lisans düzeyinde eğitim veren kurumların renk eğitiminde resim ve sinema sanatçılarının karşılaştırmasına yer vermesinin ne gibi katkılarının olabileceğini araştırmayı amaçlamıştır. Lisans düzeyinde 3. sınıf öğrencileriyle sınırlı olan çalışmada, sinemadaki renk kullanımının resim eğitimine nasıl aktarılabileceğini, rengin sembolik ve psikolojik anlamları göz önüne alınarak ifade

ettiklerinin sinema ve resim ile karşılaştırılmasının renk öğretiminde ne kadar etkili olabileceği araştırılmıştır. Nitel araştırma kapsamındaki bu çalışmada rengin sembolik, psikolojik ve ifadesel kullanımına yer verilmiş, estetik açıdan güçlü filmlerin resim sanatından ilham aldığı ve renk kullanımında resimsel özellikler barındırdığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca renk eğitiminde bir araç olarak kullanılan filmlerin konuyu anlamada sözel ifadelere göre daha dikkat çekici özelliğe sahip olduğu ve öğrencilerin yorum yapma becerisinin geliştiği, öğrencilerin derse katılımlarının arttığı ve konuyu analiz eden bakış açısıyla yaklaşım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Özdemir'in (2012) tez çalışmasında, müfredatta yer alan zıt renkler konusunun sadece öğretilmesi değil, sanatçıların eserlerinden örnekler sunularak öğrencilerin konuyu öğrenirken sanat tarihi bilgileri ile yaratıcılıklarının geliştirilmesi de amaç edinilmiştir. Araştırma grubu olarak 5. sınıf öğrencilerinin içinde bulundukları yaş dönemi ve öğrencilerin sanatsal gelişim evreleri göz önüne alınmıştır. Tez çalışmasında sanat, sanat eğitimi, zıt renkler konusu ve fovist resimlerden bahsedilmiştir. Yine çalışmada renkler, fovist sanatçılar ve resimlerden oluşan 15 soruluk ön test-son test bilgi-başarı testi hazırlanmış, oluşturulan 25 kişilik deney-kontrol grubuna ön test uygulanmıştır. Daha sonra deney grubuna konu hakkında bilgi verilmiş, kontrol grubuna bilgi verilmeyip son test uygulanmıştır. Ön test ve son test bilgi-başarı testi sonuçlarına bakıldığında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanlarının birbirine yakın olduğu, ancak son test puanlarında deney gurubunun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Erim'in (1999) çalışmasındaki amaç, öğrencilerin topluma ve kendi çevrelerine karşı ne kadar duyarlı olduklarını ölçmek ve algılamaya sevk etmek, farklı bölgelerdeki insanların aynı zevkleri taşıyıp taşımadıklarını saptamak ve çeşitli test tipleri ile onları bilimsel araştırmalara hazırlamaktır. Araştırma kapsamında Bursa, Bolu, Konya ve Hatay illerinde yer alan altı farklı üniversitenin eğitim fakültelerinin birinci sınıfında eğitim gören 300 öğrenciye renklere dair test yapılmış ve Türk halkının renkler hakkındaki genel kanısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilere uygulanan testler sonucunda cinsiyet fark etmeksizin (87 erkek-213 kadın) öğrencilerin verdiği cevapların ortak özellikler taşıdığı görülmüştür. Yine öğrencilerin cevapları bölgesel olarak incelendiğinde, cevapların birbirleri arasında çok farklılık göstermediği dikkat çekmiştir. Bu da hangi bölgede yaşandığından bağımsız olarak üzüntülerin, sevinçlerin, hülasa yaşantıların aynı renklerle sembolleştirildiğini ortaya koymaktadır.

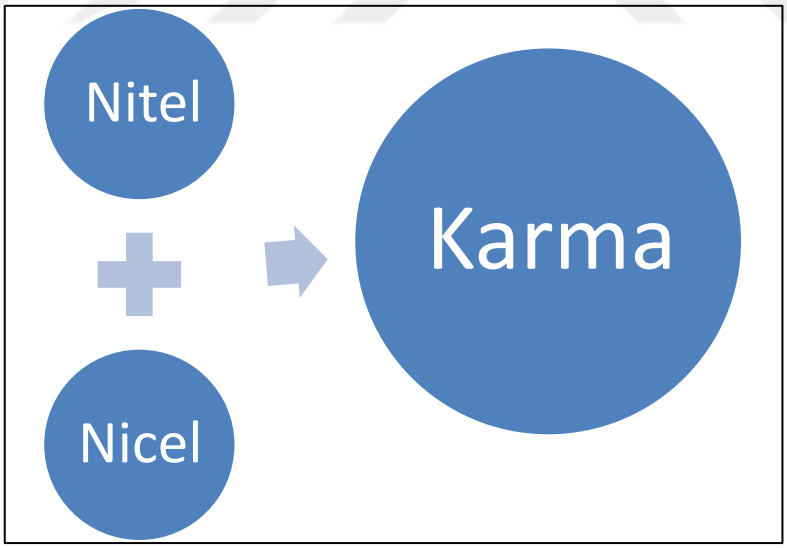
Erbaş'ın (1996) üç bölümden oluşan çalışmasının birinci bölümünde rengin ne olduğu, fiziksel ve fizyolojik sistemde rengin oluşumu ve rengin nasıl göründüğü, ikinci bölümde renk çemberinden yola çıkılarak renk zıtlıkları ve öğretim yöntemleri, üçüncü bölümde ise nitelikli bir kompozisyon kurulması için gereken konular ele alınmıştır. Güzel sanatlar eğitimindeki grafiksel gelişim basamağına göre renk öğretimine uygun olan öğrencilere yönelik olan araştırmanın amacı, öğrencilerin rengin ne olduğunu ve nasıl oluştuğunu öğrenmeleridir. Öğrencilerin rengi öğrenirken rengin fiziksel ve fizyolojik özellikleri hakkında da bilinçlenmelerine, nesnelerin renkleri hakkında bilgilenirken renkli çalışmalarla ilgili yeni bir bilinç kazanmalarına ve çeşitli yöntemlerden yararlanmalarına dikkat edilmiştir. Sanatta yeterlilik çalışmasında öğrencilerin bir kompozisyonu oluştururken renk uyumunun önemi ile renk-malzeme ilişkisini kavrayabilmeleri ve bunların hepsinin işleve hizmet etmesi gerekliliği düşüncesinden hareketle renk-işlev ilişkisini öğrenmeleri amacıyla bu çalışmada Bauhaus Sanat Okulu ilkelerinden yararlanılmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin renk öğretimi aşamalarından geçerken kazandıkları yeni bilinçle sadece bakmayı değil, görmeyi de öğrenmelerinin sağlanmasına dikkat çekilmiş, öğrencilere renk sistemlerini öğreterek renk kullanımlarına ve yaratıcı etkinliklerine katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeline, evren ve örneklemine, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine yönelik bilgilere ve açıklamalara yer verilmektedir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması için dergi, makale, tez, kitap ve internet olmak üzere yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanılmıştır. Araştırmada nicel ve nitel yöntemin birlikte yer aldığı karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma tek grup ön test son test deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. "Bu desende deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilir. Deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde ön test, sonrasında son test olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir" (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s.208).

Şekil 10. Araştırma Deseni

Nicel araştırma, elde edilen bilgi ve verilerin sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülebilmesidir (Demirbaş, 2014). Nitel araştırma ise "gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.41).

Nicel ve nitel yöntemlerin farklı şekillerde bir araya gelerek kullanılması karma yöntemi oluşturmaktadır. Karma araştırma yöntemi, problemi birçok yönüyle incelemektedir. Karma yöntemin gerekliliği çevremizdeki olay ve olguların karmaşık ve çok boyutlu olmasına dayanmaktadır. Karma yöntemde, farklı teknik ve usullerle toplanan verilerin birbirini teyit amacıyla kullanılması ve sonuçlarının inandırıcılığının güçlendirilmesi araştırma yönteminin önemli özelliğini oluşturmaktadır. Nicel ve nitel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntemde, bazen nitel veriler ağır basarken bazen nicel veriler ağır basmakta bazen de her iki yöntem de eşit oranda kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Tablo 1. Yöntem Bölümünde İzlenen Sıra

Araştırmanın Yöntemi	Karma
Araştırma Evreninin Belirlenmesi	BKİHO 8. Sınıf Öğrencileri
Çalışılacak Durumun Tespiti	Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisinin Belirlenmesi
Çalışma Grubunun Belirlenmesi	BKİHO 8. Sınıf Okuyan 20 Öğrenci
Örneklem Seçimi	Random
Veri Toplama Araçları	Ön Test Son Test Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu Resim Değerlendirme Formu
Verilerin Analizi	Spss, Miles ve Huberman, Wilcoxon, Paired Samples T Testi.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU/ EVREN-ÖRNEKLEM

Çalışma evreni Şanlıurfa ilindeki ortaokul öğrencilerinden, araştırmanın örneklemi ise Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde bulunan Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın yapıldığı çalışma grubu tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Çalışma grubu oluşturulurken çalışmanın daha rahat ilerleyebilmesi ve ulaşılabilirlik açısından araştırmacının görev yaptığı okuldaki öğrenciler ile çalışılmıştır. Araştırma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde bulunan Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu'nda 8. sınıfa devam eden 20 öğrenciden oluşturulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Değişkenler	**Gruplar**	**Öğrenci Sayısı**	**Yüzde (%)**
Cinsiyet	• Kız	20	100
Yaş	• 12	4	20
	• 13	13	65
	• 14	1	5
	• 15	1	5
	• 16	1	5
Toplam		20	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya 20 kız öğrencinin katılım sağladığı görülmektedir. %100'ünün kızlardan oluştuğu öğrencilerin %65'i 13, %20'si 12 yaşında iken, kalan %15'lik kısmı ise 14, 15 ve 16 yaşındadır. Öğrencilerin yaş grubu dikkate alındığında sanatsal gelişim basamağı olarak %20'sinin "Mantık Çağı" evresinde, %80'in ise "Ergenlik Krizi" evresinde olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kimliklerinin gizli tutulması açısından her öğrenci "Ö1, Ö2, Ö3…" şeklinde kod verilerek isimlendirilmiştir.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada üç veri toplama aracı kullanılmıştır. Bu araçlar öğrencilerin renk konusu, Van Gogh ve eserleri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek için hazırlanmış Ön Test-Son Test Başarı Saptama Testi, öğrencilere ne gibi katkı sağladığını belirtmek üzere hazırlanmış Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu ve Van Gogh'un resimlerindeki renklerin etkisini tespit etmeye yönelik hazırlanmış Resim Değerlendirme Formundan oluşmaktadır. Veri toplama araçları, araştırmanın kapsamı doğrultusunda ulaşılmak istenilen hedeflere göre hazırlanmıştır. Bu araçlar hazırlanmadan önce konu ile alakalı gerekli araştırmalar ve literatür taraması yapılmış, uzmanlardan görüşler alınmıştır.

3.3.1.1. Ön Test-Son Test Başarı Saptama Testi

Öğrencilerin renk bilgilerini, Van Gogh'u ve eserlerini tanıma ve bilme niteliklerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından ilk etapta 27 sorudan oluşan çoktan seçmeli ön test-son test başarı saptama testi, iki eğitim bilimleri ve bir alan uzmanının görüşleri sonrasında 25 soruya düşürülmüştür (Ek1). Yine uzman görüşü doğrultusunda test maddelerinin yazım dili, dizilimi, cevap şıkkı sayısı gibi unsurlar analiz edilmiş, örneklem grubu dışında kalan farklı başarı düzeylerine sahip 4 öğrenciye pilot uygulama yapılmıştır. Öğrencilerin sorularını anlamada sıkıntı yaşamadığı gözlemlenen testin geçerliliğini ve güvenirliğini tespit etmek amacıyla 180 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmada ölçeğin KMO değerinin .69; Barlett testi sonucunun ise c2 değerinin 300 olması ve anlamlı ($p<.001$) çıkması verilerin faktör analizi için uygun nitelikler barındırdığını göstermektedir. Bunun yanında ölçeğin güvenirliğini belirlemek için Cronbach Alfa katsayıları boyutlara göre hesaplanmış, ölçeğin genel Cronbach Alfa değeri

.79 olarak elde edilmiştir. Can (2014) ölçümlerde elde edilen güvenilirliğin, güvenirlik katsayısı adı verilen bir sayı ile ifade edildiğini söylemektedir. Sayı korelasyona bağlı olarak hesaplanmaktadır. Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arasında bir değer almakta, ancak güvenirlik çoğunlukla 0 ile +1 arasında bir değer almaktadır. Bu değer 1'e ne kadar yaklaşırsa güvenirliğin o oranda arttığı anlaşılmaktadır (Can, 2014). "İdeal ölçme aracının güvenilir kabul edilmesi için katsayının 0.70'in üzerinde olması istenir. Katsayısı 0.40'ın altında ise ölçeğin hiç güvenilir olmadığına karar verilir" (Sönmez ve Alacapınari, 2014, s.170). Buna göre Cronbach Alfa değeri .79 olarak elde edilen bu araştırmada testin güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Başarı Saptama Testi Soru Dağılımı

Kapsam	**Soru Sayısı**
Renk Konusu	14
Van Gogh, Sanatı ve Eserleri	11

Tablo 4. Cronbach Alfa Değeri

Ölçek	**Cronbach Alfa**
Kullanılan Ölçek	.79

Tablo 5. Başarı Saptama Testi İfade İstatistiği

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
S1	56.67	87.272	.243	.793
S2	55.84	86.102	.254	.792
S3	57.81	90.433	.097	.796
S4	55.69	91.657	-.082	.812
S5	56.55	84.528	.412	.786
S6	56.18	92.683	-.132	.813
S7	56.55	79.947	.441	.782
S8	56.09	90.886	-.034	.806
S9	56.22	90.115	.003	.806
S10	56.93	90.364	.010	.802
S11	56.02	89.217	.050	.803
S12	56.94	84.701	.250	.794
S13	56.91	92.555	-.133	.808
S14	56.01	90.950	-.033	.805
S15	57.34	86.596	.204	.795
S16	55.71	90.354	-.017	.808
S17	56.57	77.621	.815	.765
S18	56.45	77.120	.787	.765
S19	56.61	77.804	.776	.766
S20	56.45	77.120	.787	.765
S21	56.53	77.613	.802	.765
S22	56.56	77.824	.805	.765
S23	56.59	77.741	.788	.766
S24	56.71	77.771	.738	.767
S25	56.48	78.620	.708	.769

3.3.1.2. Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu

"Gözlem temelde verilerin bir başkasının rapor etmesi vb. yollarla değil, doğrudan elde edilmesine dönüktür" (Karasar, 2014, s.157). "Gözlem, herhangi bir ortamda ya da kurumda oluşan davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir" (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.173). "Gözlem, araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin insan, toplum ya da doğa gibi belli hedeflere odaklanarak çıplak gözle ya da bir araç kullanarak izlenmesi suretiyle toplanması sürecini tanımlar" (Büyüköztürk ve diğ., 2019, s.145).

Yarı yapılandırılmış gözlem formu ders hedefleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan bu gözlem formuyla hedeflenen akademik kazanım ve davranışlar ile yapılan uygulama çalışmasıyla kazanılacak beceriler ve bunların gerçekleştirilme düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. "Yetersiz", "Geliştirilmeli", "Orta Düzeyde," "İyi" ve "Çok İyi" şeklinde beş seviye kullanılmıştır. Gözlem formu iki eğitim bilimleri ve bir alan hocası olmak üzere üç uzmandan görüş alınarak hazırlanmış ve uzmanların tavsiyeleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır (Ek 2). Hazırlanan gözlem formu iki alan öğretmeni tarafından değerlendirilmiş, her öğrenci boyutunda %80 oranının üzerinde tutarlılık tespit edilmiştir.

Gözlem formunda yer alan maddeler aşağıdaki şekildedir.

1. Rengin tanımını yapar.
2. Ana renkleri tanır.
3. Ara renklerin nasıl oluştuğunu söyler.
4. Renklerin psikolojik etkilerini açıklar.
5. Resimlerdeki renk zıtlıklarını ayırt eder.
6. Kendi oluşturduğu sanatsal çalışmalarda renkleri dikkatli kullanır.
7. Sıcak renklerin etkisini açıklar.
8. Soğuk renklerin etkilerini açıklar.
9. Çevresinde gördüğü renk uyumsuzluklarının farkına varır.
10. Duygularını ifade etmenin bir aracı olarak renkleri kullanır.
11. İncelediği sanat eserindeki renklerin farkına varır.
12. Vincent Van Gogh'u tanır.
13. Vincent Van Gogh'un sanat anlayışını bilir.
14. Vincent Van Gogh'un resimlerindeki renklerin farkına varır.

15. Vincent Van Gogh'un resimlerindeki renkleri kendi sanatsal çalışmalarına yansıtır.

3.3.1.3. Resim Değerlendirme Formu

Resim Değerlendirme Formu ile öğrencilerin yaptıkları resimlerde Vincent Van Gogh'un resimlerinin etkisi irdelenecektir. Bu kapsamda Vincent Van Gogh'un çalıştığı konulardan olan açık hava manzara resimleri, buğday tarlaları ve gece manzaraları belirlenmiş, aynı resim ön ve son olmak üzere iki uygulama çalışması şeklinde yaptırılmıştır. Üç uzman görüşü alınarak hazırlanan Resim Değerlendirme Formunda "Yetersiz", "Geliştirilmeli", "Orta Düzeyde," "İyi" ve "Çok İyi" olmak üzere beş seviye kullanılmıştır (Ek 3).

Resim Değerlendirme Formunda yer alan maddeler aşağıdaki şekildedir:

1. Işık sarı renk ile gösterilmiştir.
2. Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.
3. Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.
4. Açık renkler kullanılmıştır.
5. Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.

3.3.2. Veri Toplama Süreci

Veri toplamak amacıyla araçların kullanılması ve okulda yapılması planlanan uygulamaların gerçekleştirilebilmesi için Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığıyla Şanlıurfa İli Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma ve uygulama izni alınmıştır (Ek 4). Veri toplama süreci 2021-2022 eğitim öğretim yılı Şubat ayı içerisinde haftada iki ders saati olmak üzere sekiz ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılar 18 yaşından küçük oldukları için veli bilgilendirme dilekçesi ve gönüllü katılımcı formu alınmıştır. Araştırmanın ilk haftasında öğrencilerin renk bilgisi, Van Gogh ve eserleri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek için 25 sorudan oluşan ön test uygulanmış ve ardından Van Gogh'un çalıştığı konulardan belirlenen "gece manzarası, çiçek ve buğday tarlaları" konulu görsellere ilişkin ön resim uygulaması yapılması istenmiş, renk konusuna geçiş yapılmıştır. Araştırmanın ikinci haftasında kazanımlar çerçevesinde konu ile ilgili görseller, sunumlar ve videolar desteğiyle ders ayrıntılı olarak işlenmiştir. Daha sonraki süreçte de aynı şekilde Vincent Van Gogh'un hayatına, sanatına,

eserlerine ve eserlerindeki renklere dikkat çekilerek konunun işlenmesine devam edilmiştir. Araştırmanın son haftasında sürecin başında uygulanan 25 soruluk başarı saptama son test olarak tekrar uygulanmış, ayrıca sürecin başında yapılması istenen resim uygulaması tekrar edilmiştir.

Tablo 6. Haftalık Ders ve Etkinlik Çizelgesi

Haftalık etkinlikler	1.Hafta	2.Hafta	3.Hafta	4.Hafta
Katılımcılara ön test ve resim uygulaması yaptırılması	X			
Renk Bilgisi hakkında konu anlatımı	X	X		
Van Gogh, sanatı ve eserleri hakkında konu anlatımı			X	X
Katılımcılara son test ve resim uygulaması yaptırılması				X

3.3.3. Verilerin Analizi

Araştırma süresince kullanılan veri toplama araçları ile uzman değerlendirmeleri sonucunda ulaşılan sayısal veriler SPSS programı aracığıyla analiz edilmiştir. Başarı saptama testi, Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu, Resim Değerlendirme Formu verilerinin dağılımı ve homojenlik durumu tespit edildikten sonra uygun istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Test dağılımlarına göre Wilcoxon işaretli sıralar testi ve Paired sample t testi kullanılmıştır.

Araştırmanın ilk aşamasında başarı saptama testi verileri analizi gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi SPSS 28.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri aracılığıyla skewness ve kurtosis değerleri ile kontrol edilmiştir. Güvenirlik analizinde Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Geçerlilik analizi için KMO değeri ve Barlett'in c2 değeri araştırılmıştır. Normal dağılımı ile arasında fark olmayan değişkenlerin bağımlı iki grup kıyaslamasında paired sample t testi kullanılmıştır. "T" testi, örneklemin normal dağılım göstermesi durumunda kullanılmaktadır. T testi kullanımında örneklemdeki birey sayısı otuzdan az olmamakla birlikte denekler random (rastgele) atandığı takdirde 10 kişi de olabilmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2014).

Araştırmanın ikinci aşamasında, Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu verileri analiz edilmiştir. Yarı yapılandırılmış gözlem formu iki alan öğretmeni tarafından değerlendirilmiş, iki alan öğretmeni arası tutarlılık ise Miles ve Huberman modeli temel alınarak tespit edilmiştir. Tek grubun ön ve son değerlendirmeleri normallik dağılımı tespit

edildikten sonra ön ve son değerlendirmeleri arasındaki farkı tespit etmek amacıyla Uzman 1 için paired sample t testi, Uzman 2 için Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Araştırmanın üçüncü aşamasında Resim Değerlendirme Formu verileri analizi yapılmıştır. Resim Değerlendirme Formu üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş, bunlar arasındaki tutarlılık Miles ve Huberman modeli temel alınarak tespit edilmiştir. Resim değerlendirme formu normallik analizlerine göre ön ve son resimler arasındaki fark Wilcoxon testi kullanılarak incelenmiştir. Üç uzman tarafından değerlendirilen ön ve son resimleri arasında fark her öğrenci için ayrı ayrı analizi yapılarak incelenmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde, yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulguların ilk bölümünde 8. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmış ön test-son test başarı saptama testi sonuçlarını gösteren veriler yer almaktadır.

İkinci bölümde, hedeflenen akademik kazanım, davranışlar ve yapılan uygulama çalışmasıyla kazanılacak beceriler ve bunların gerçekleştirilme düzeylerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış yarı yapılandırılmış gözlem formu sonuçlarını gösteren veriler yer almaktadır.

Üçüncü bölümde, öğrencilerin yaptıkları çalışmalarda Van Gogh'un resimlerinin etkisini ortaya çıkarmak üzere hazırlanmış Resim Değerlendirme Formu sonuçlarını gösteren veriler yer almaktadır.

4.1. ÖN TEST–SON TEST BAŞARI SAPTAMA TESTİ BULGULARI

8. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmış ön test-son test başarı saptama testi sonuçlarını gösteren bulgular;

Tablo 7. Ön Test-Son Test Madde Güçlüğü ve Ayırt Ediciliği

	ÖN TEST		SON TEST	
Sorular	**Maddenin Güçlüğü**	**Maddenin Ayırt Ediciliği**	**Maddenin Güçlüğü**	**Maddenin Ayırt Ediciliği**
1	0,15	0,50	0,45	0,50
2	0,15	0,16	0,45	0,50
3	0,15	0,16	0,40	0,66
4	0,15	0,16	0,45	0,50
5	0,25	0,50	0,40	0,66
6	0,10	0,33	0,35	0,83
7	0,25	0,16	0,45	0,50
8	0,20	0,33	0,55	0,33
9	0,05	0,16	0,45	0,83
10	0,45	0,16	0,50	0,33
11	0,05	0,16	0,35	0,83
12	0,10	0,33	0,40	0,66
13	0,15	0,16	0,45	0,50
14	0,10	0,33	0,40	0,66
15	0,15	0,50	0,55	0,16
16	0,05	0,16	0,35	0,83
17	0,15	0,16	0,50	0,33
18	0,45	0,16	0,55	0,16
19	0,20	0,33	0,40	0,33
20	0,30	0,50	0,55	0,16
21	0,15	0,16	0,50	0,33
22	0,40	0,33	0,45	0,50
23	0,10	0,33	0,50	0,33
24	0,15	0,50	0,45	0,50
25	0,20	0,33	0,50	0,33
Toplam	4,6	7,06 11,35	61,25	

Tablo 8. Ön Test-Son Test Karşılaştırma Sonucu Elde Edilen Bulgular

	Ortalama	**N**	**Standart sapma**	**Standart hata**	**t**	**p**
ÖNTEST	7.2500	20	3.10983	.69538	-12.68	**0.001**
SONTEST	20.7000	20	5.19210	1.16099		

Tablo 7'de ön test ve son test ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı araştırılmıştır. Buna göre kaydedilen ortalamalar istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunduğunu göstermiştir (p=0.001).

4.2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU BULGULARI

Hedeflenen akademik kazanım, davranışlar ve yapılan uygulama çalışmasıyla kazanılacak beceriler ve bunların gerçekleştirilme düzeylerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formundan elde edilmiş bulgular aşağıda verilmiştir.

Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu, iki alan öğretmeni tarafından konu anlatımı yapılmadan önce ve sonra olmak üzere örneklem grubu üzerinde iki kez tekrarlanmıştır. İki alan öğretmeninin gözlemlenip değerlendirildiği formun tutarlılığı Miles ve Huberman modeli temel alınarak tespit edilmiştir. Bu iki değerlendirme verilerine göre tutarlılık oranı; ÖÖ1=%80, ÖÖ2=%86, ÖÖ3=%93, ÖÖ4=%93, ÖÖ5=%80, ÖÖ6=%86, ÖÖ7=%93, ÖÖ8=%86, ÖÖ9=%80, ÖÖ10=%80, ÖÖ11=%86, ÖÖ12=%80, ÖÖ13=%86, ÖÖ14=%80, ÖÖ15=%80, ÖÖ16=%80, ÖÖ17=%93, ÖÖ18=%86, ÖÖ19=%80, ÖÖ20=%80; SÖ1=%80, SÖ2=%87, SÖ3=%80, SÖ4=%87, SÖ5=%80, SÖ6=%87, SÖ7=%80, SÖ8=%80, SÖ9=%93, SÖ10=%87, SÖ11=%80, SÖ12=%80, SÖ13=%87, SÖ14=%80, SÖ15=%80, SÖ16=%93, SÖ17=%87, SÖ18=%80, SÖ19=%87, SÖ20=%87 şeklinde hesaplanmıştır. Ön test ve son test uzmanların tutarlılık ortalaması %84'tür. Bu hesaplamada $\Delta=C\div(C+\partial)x100$ formülü kullanılmıştır. %80 oranının üzerinde tutarlılık ile yapılan inceleme tutarlı kabul edilmektedir.

Tablo 9. Uzman 1'in Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu Sonucunu Gösteren Bulgular

	N	Ortalama	Standart sapma	Standart hata	t	p
Öntest	20	20.2500	2.19749	.49137	-12.836	.001
Sontest	20	22.5500	1.95946	.43815		

Uzman 1'in ön ve son test puanlamaları arasında fark olup olmadığı test edilmiştir. Buna göre son test puanı, ön test puanına göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (t=-12.836; p<.001).

Tablo 10. Uzman 2'nin Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu Sonucunu Gösteren Bulgular

		N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Sontest Öntest	Negatif sıra	0[a]	.00	.00	-3.993	.001
	Pozitif sıra	20[b]	10.50	210.00		
	Total	20				

Uzman 2'nin ön ve son test puanlamaları arasında fark olup olmadığı test edilmiştir. Buna göre son test puanı, ön test puanına göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (Z=-3.993; p<.001).

4.3. RESİM DEĞERLENDİRME FORMU BULGULARI

8. sınıf öğrenci çalışmalarında Van Gogh'un resimlerindeki renk faktörünün etkisini ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanmış resim değerlendirme formu sonuçlarını gösteren bulgular aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin yapmış oldukları resimlerin incelenmesi üç uzman tarafından gerçekleştirilmiş olup, değerlendiriciler arası tutarlılık Miles ve Huberman modeli temel alınarak tespit edilmiştir. Bu değerlendirme sonuçlarına göre tutarlılık oranı; ÖÖ1=%80, ÖÖ2=%80, ÖÖ3=%80, ÖÖ4=%80, ÖÖ5=%100, ÖÖ6=%80, ÖÖ7=%80, ÖÖ8=%80, ÖÖ9=%80, ÖÖ10=%80, ÖÖ11=%100, ÖÖ12=%80, ÖÖ13=%80, ÖÖ14=%80, ÖÖ15=%80, ÖÖ16=%80, ÖÖ17=%80, ÖÖ18=%100, ÖÖ19=%80, ÖÖ20=%100; SÖ1=%80, SÖ2=%100, SÖ3=%80, SÖ4=%80, SÖ5=%100, SÖ6=%80, SÖ7=%80, SÖ8=%100, SÖ9=%100, SÖ10=%80, SÖ11=%80, SÖ12=%80, SÖ13=%87, SÖ14=%80, SÖ15=%100, SÖ16=%80, SÖ17=%80, SÖ18=%100, SÖ19=%100, SÖ20=%100 şeklinde hesaplanmıştır. Ön test ve son test uzmanların tutarlılık ortalaması %84'tür. Bu hesaplamada $\Delta=C\div(C+\partial)$x100 formülü kullanılmıştır. %80 oranının üzerinde tutarlılık ile yapılan inceleme tutarlı kabul edilebilmektir.

Tablo 11. Uzman 1'in Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular

	S1–Ö1	S2–Ö2	S3–Ö3	S4–Ö4	S5–Ö5	S6–Ö6	S7–Ö7	S8–Ö8	S9–Ö9	S10–Ö10	S11–Ö11	S12–Ö12	S13–Ö13	S14–Ö14	S15–Ö15	S16–Ö16	S17–Ö17	S18–Ö18	S19–Ö19	S20–Ö20
Z	-2.041[b]	-1.732[b]	-2.070[b]	-2.060[b]	-2.121[b]	-2.070[b]	-2.070[b]	-2.121[b]	-1.890[b]	-2.041[b]	-2.121[b]	-2.041[b]	-2.060[b]	-2.041[b]	-2.121[b]	-2.060[b]	-2.121[b]	-2.041[b]	-2.070[b]	-2.070[b]
p	.041	**.083**	.038	.039	.034	.038	.038	.034	**.059**	.041	.034	.041	.039	.041	.034	.039	.034	.041	.038	.038

Wilcoxon test bulgularına göre Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19 ve Ö20'ye ait son ölçümler ön ölçümlere göre anlamlı bir

biçimde daha yüksek bulunmuştur (p<.05). Bununla birlikte Ö2 ve Ö9 anlamlı bir biçimde farklı değildir.

Tablo 12. Uzman 2'nin Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular

	S1 - Ö1	S2 - Ö2	S3 - Ö3	S4 - Ö4	S5 - Ö5	S6 - Ö6	S7 - Ö7	S8 - Ö8	S9 - Ö9	S10- Ö10	S11- Ö11	S12- Ö12	S13- Ö13	S14- Ö14	S15- Ö15	S16- Ö16	S17- Ö17	S18- Ö18	S19- Ö19	S20- Ö20
Z	-2.041[b]	-1.633[b]	-2.121[b]	-2.060[b]	-2.060[b]	-2.060[b]	-2.121[b]	-2.070[b]	-2.000[b]	-2.070[b]	-2.070[b]	-2.041[b]	-2.060[b]	-2.070[b]	-2.070[b]	-2.041[b]	-2.121[b]	-2.041[b]	-2.121[b]	-2.121[b]
p	.041	.102	.034	.039	.039	.039	.034	.038	.046	.038	.038	.041	.039	.038	.038	.041	.034	.041	.034	.034

Wilcoxon test bulgularına göre Ö2'ye ait ön ve son ölçümler arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bunun dışında diğer bütün öğrencilerde anlamlı farklılık gözlenmiştir (p<.05).

Tablo 13. Uzman 3'ün Resim Değerlendirme Formu Sonucunu Gösteren Bulgular

	S1 - Ö1	S2 - Ö2	S3 - Ö3	S4 - Ö4	S5 - Ö5	S6 - Ö6	S7 - Ö7	S8 - Ö8	S9 - Ö9	S10 - Ö10	S11 - Ö11	S12 - Ö12	S13 - Ö13	S14 - Ö14	S15 - Ö15	S16 - Ö16	S17 - Ö17	S18 - Ö18	S19 - Ö19	S20 - Ö20
Z	-2.041[b]	-1.633[b]	-2.070[b]	-2.121[b]	-2.121[b]	-2.060[b]	-2.121[b]	-2.070[b]	-2.000[b]	-2.070[b]	-2.121[b]	-2.041[b]	-2.121[b]	-2.070[b]	-2.070[b]	-2.121[b]	-2.060[b]	-2.041[b]	-2.060[b]	-2.070[b]
p	.041	.102	.038	.034	.034	.039	.034	.038	.046	.038	.034	.041	.034	.038	.038	.034	.039	.041	.039	.038

Wilcoxon test bulgularına göre Ö2'ye ait ön ve son ölçümler arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bunun dışında diğer bütün öğrencilerde anlamlı farklılık gözlenmiştir (p<.05).

Öğrencilerin yapmış oldukları ön ve son resim çalışmaları aşağıda verilmiştir.

Şekil 11. Ö1'in Ön Resmi ve Ö1'in Son Resmi

Tablo 14. Ö1'in Ön Resim Değerlendirmesi

		UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓				✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Tablo 15. Ö1'in Son Resim Değerlendirmesi

		UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.	✓					✓					✓				
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓			✓					✓				
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.	✓					✓					✓				
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Gece manzarası olduğu görülen resimde Ö1'in ön resiminin "Yetersiz, Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "İyi, Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö1'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö1'in ön ve son resim çalışmasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Şekil 12. Ö2'nin Ön Resmi ve Ö2'nin Son Resmi

Tablo 16. Ö2'nin Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓				✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.			✓					✓					✓		

Tablo 17. Ö2'nin Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓					✓					✓	

Gündüz şakayık tarlasındaki çiçeklerin gösterildiği resimde Ö2'nin ön resminin "Orta Düzeyde, İyi", son resminin "İyi, Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö2'nin yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Üç uzmanın yapmış olduğu değerlendirme sonuçlarına göre Ö2'nin ön ve son çalışması arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Şekil 13. Ö3'ün Ön Resmi ve Ö3'ün Son Resmi

Tablo 18. Ö3'ün Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.	✓					✓					✓				
4	Açık renkler kullanılmıştır.	✓						✓					✓			
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 19. Ö3'ün Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓				✓						✓

Gece manzarası olduğu görülen resimde Ö3'ün ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli,", son resminin ise "İyi, Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö3'ün yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö3'ün ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Şekil 14. Ö4'ün Ön Resmi ve Ö4'ün Son Resmi

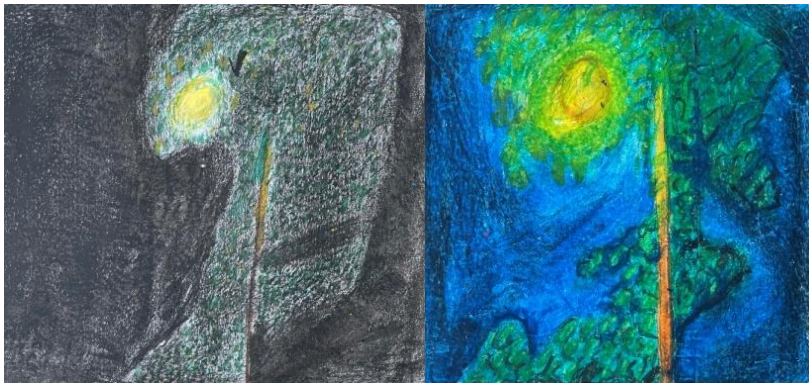
Tablo 20. Ö4'ün Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓					✓					✓		
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓				✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 21. Ö4'ün Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzevde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓				✓						✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Buğday tarlasının resmedildiği çalışmada Ö4'ün ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde, İyi", son resminin ise " İyi, Çok İyi" düzeyde olarak değerlendirildiği görülmektedir. Ö4'ün yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö4'ün ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 15. Ö5'in Ön Resmi ve Ö5'in Son Resmi

Tablo 22. Ö5'in Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.	✓					✓					✓				
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.	✓					✓					✓				
4	Açık renkler kullanılmıştır.		✓				✓					✓				
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.	✓					✓					✓				

Tablo 23. Ö5'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓						✓				✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓					✓					✓	

Sokak lambasının gösterildiği gece resminde Ö5'in ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli", son resminin ise "İyi, Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö5'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö5'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 16. Ö6'nın Ön Resmi ve Ö6'nın Son Resmi

Tablo 24. Ö6'nın Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓			✓						✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.			✓					✓					✓		

Tablo 25. Ö6'nın Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓						✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Buğday tarlasınının resmedildiği resimde Ö6'nın ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise " İyi, Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö6'nın yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö6'nın ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 17. Ö7'nin Ön Resmi ve Ö7'nin Son Resmi

Tablo 26. Ö7'nin Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.	✓					✓					✓				
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓				✓					✓				
4	Açık renkler kullanılmıştır.	✓					✓					✓				
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.	✓					✓					✓				

Tablo 27. Ö7'nin Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓					✓					✓	

Gündüz manzarasının resmedildiği çalışmada Ö7'nin ön resminin "Yetersiz, Geliştirmeli", son resminin ise "İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö7'nin yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö7'nin ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 18. Ö8'in Ön Resmi ve Ö8'in Son Resmi

Tablo 28. Ö8'in Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓				✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓					✓					✓	

Tablo 29. Ö8'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Gündüz manzarasının resmedildiği çalışmada Ö8'in ön resminin "Orta Düzeyde, İyi", son resminin ise "Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö8'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö8'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 19. Ö9'un Ön Resmi ve Ö9'un Son Resmi

Tablo 30. Ö9'un Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓					✓					✓		
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓				✓					✓		

Tablo 31. Ö9'un Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Bir diğer buğday tarlasının resmedildiği çalışmada Ö9'un ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde, İyi", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö9'un yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Üç uzmanın yapmış olduğu değerlendirme sonuçlarına göre Uzman 2 ve Uzman 3 için anlamlı farklılık mevcutken, Uzman 1'in değerlendirme sonucuna göre anlamlı farklılık mevcut değildir.

Şekil 20. Ö10'un Ön Resmi ve Ö10'un Son Resmi

Tablo 32. Ö10'un Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓			✓						✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 33. Ö10'un Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓						✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Başka bir buğday tarlası resmi olduğu görülen çalışmada Ö10'un ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö10'un yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö10'un ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 21. Ö11'in Ön Resmi ve Ö11'in Son Resmi

Tablo 34. Ö11'in Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓				✓						✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.			✓					✓					✓		

Tablo 35. Ö11'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓				✓						✓

Diğer bir tarla manzarası olduğu görülen çalışmada Ö11'in ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö11'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö11'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 22. Ö12'nin Ön Resmi ve Ö12'nin Son Resmi

Tablo 36. Ö12'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓				✓					✓		

Tablo 37. Ö12'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Buğday tarlasının resmedildiği çalışmada Ö12'nin ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde, İyi", son resminin ise "Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö12'nin yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö12'nin ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 23. Ö13'ün Ön Resmi ve Ö13'ün Son Resmi

Tablo 38. Ö13'ün Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓				✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.			✓					✓					✓		

Tablo 39. Ö13'ün Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓				✓						✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Gündüz manzarası olduğu görülen çalışmada Ö13'ün ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö13'ün yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö13'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 24. Ö14'ün Ön Resmi ve Ö14'ün Son Resmi

Tablo 40. Ö14'ün Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓				✓					✓		

Tablo 41. Ö14'ün Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓						✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Diğer bir gündüz manzarası olan çalışmada Ö14'ün ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö14'ün yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö14'ün ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 25. Ö15'in Ön Resmi ve Ö15'in Son Resmi

Tablo 42. Ö15'in Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓					✓					✓		
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓				✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.				✓					✓					✓	

Tablo 43. Ö15'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Buğday tarlasının resmedildiği çalışmada Ö15'in ön resminin "Orta Düzeyde, İyi", son resminin ise "Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö15'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö15'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 26. 16'nın Ön Resmi ve Ö16'nın Son Resmi

Tablo 44. Ö16'nın Ön Resim Değerlendirmesi

		UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓				✓						✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 45. Ö16'nın Son Resim Değerlendirmesi

		UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓						✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Diğer bir gündüz manzarasının resmedildiği çalışmada Ö16'nın ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir Ö16'nın yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö16'nın ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 27. Ö17'nin Ön Resmi ve Ö17'nin Son Resmi

Tablo 46. Ö17'nin Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓				✓				

Tablo 47. Ö17'nin Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓				✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Başka bir gece manzarasının resmedildiği çalışmada Ö17'nin ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö17'nin yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö17'nin ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 28. Ö18'in Ön Resmi ve Ö18'in Son Resmi

Tablo 48. Ö18'in Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.	✓					✓					✓				
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 49. Ö18'in Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.				✓					✓					✓	
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.				✓					✓					✓	
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Gece manzalarından biri olduğu görülen çalışmada Ö18'in ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi, İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö18'in yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö18'in ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 29. Ö19'un Ön Resmi ve Ö19'un Son Resmi

Tablo 50. Ö19'un Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.		✓					✓					✓			
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.			✓					✓					✓		
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 51. Ö19'un Son Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Çiçek tarlasının resmedildiği çalışmada Ö19'un ön resminin "Yetersiz, Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö19'un yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö19'un ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şekil 30. Ö20'nin Ön Resmi ve Ö20'nin Son Resmi

Tablo 52. Ö20'nin Ön Resim Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.			✓					✓					✓		
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.			✓				✓						✓		
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
4	Açık renkler kullanılmıştır.		✓					✓					✓			
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.		✓					✓					✓			

Tablo 53. Ö20'nin Son Değerlendirmesi

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
		Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.					✓					✓					✓
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.					✓					✓					✓
4	Açık renkler kullanılmıştır.					✓					✓					✓
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.					✓					✓					✓

Gece manzaralarından olan çalışmada Ö20'nin ön resminin "Geliştirilmeli, Orta Düzeyde", son resminin ise "Çok İyi" düzeyde değerlendirildiği görülmektedir. Ö20'nin yapmış olduğu ön ve son resim çalışması üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu verilerine göre Ö20'nin ön ve son resim çalışması arasında üç uzman tarafından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Yapılan değerlendirmeler ışığında elde edilen bulgular şöyle ifade edilebilmektedir;

- Uzman 1'in değerlendirme sonucuna göre Ö2 ve Ö9'un ön ve son resmi arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiş olup; Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20'nin ön ve son resmi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.
- Uzman 2'nin değerlendirme sonuçlarına göre ise Ö2'nin ön ve son resimleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiş olup; Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20'nin ön ve son resimlerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir.
- Uzman 3'ün değerlendirme sonuçlarına göre ise Ö2'nin ön ve son resimleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiş olup; Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20'nin ön ve son resimlerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu bölüm, elde edilen bulguların problem durumuna etkisinin derinlemesine incelenmesini kapsamaktadır.

Araştırmanın bulguları üç bölümden oluşmaktadır. Bulgular bölümünün ilk kısmında araştırmaya katılan öğrencilerin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeyini ölçmek amacıyla hazırlanmış ön test-son test sonuçlarının karşılaştırılmasına dair veriler yer almaktadır. İkinci bölümde uygulama öncesi ve sonrası olmak üzere iki öğretmen tarafından gözlemlenerek değerlendirilen Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu verilerinin karşılaştırıldığı tablolar yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisini ortaya çıkarmaya yönelik, üç uzman tarafından gerçekleştirilen ön ve son resim değerlendirmeleri sonuçlarını gösteren tablolar ve öğrenci resimleri yer almaktadır.

Araştırma, ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma tek grup 20 öğrenci ile yürütülmüştür. Uygulama görsel sanatlar dersi programında yer alan renk konusunu içermektedir. Bu hususlar çerçevesinde araştırma kapsamında elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde öğrencilerin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserleri hakkında hangi düzeyde bilgiye sahip oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla uzman görüşü alınarak 25 sorudan oluşan başarı saptama testi hazırlanmış, konu anlatımından önce ve sonra olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Ön test ve son test karşılaştırma verilerine göre elde edilen analizler sonucunda çalışma grubunun ön test ve son testinin arasında olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Tablo 7'nin verilerine göre çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ön testinde renk ile Van Gogh ve eserleri hakkında bilgi sahibi olmadıkları, başarı düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Detaylı konu anlatımı yapıldıktan sonra öğrencilerin son testinde öğrenmenin gerçekleştiği, konu hakkında bilgiye sahip oldukları ve başarı düzeylerinin arttığı görülmüştür.

Araştırmanın ikinci bölümünde, hedeflenen akademik kazanım, yapılan uygulama çalışmasıyla kazanılacak beceriler ve bunların geliştirilme düzeylerini belirlemek amacıyla Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu verileri karşılaştırılmıştır. Öğrenciler konu anlatımı ve

resim çalışması öncesinde ve sonrasında olmak üzere iki öğretmen tarafından gözlemlenip değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler incelendiğinde ön ve son gözlem arasında olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin ön gözleminde konu hakkında bilgi sahibi olmadıkları, resim çalışmalarında rengi bilinçli kullanmadıkları, çevresindeki renklerin etkisini bilmedikleri ve sanat eserlerinde renkleri çözümleyemedikleri gözlemlenmiştir. Renk konusu, Van Gogh'un sanatı ve eserleri detaylı olarak anlatıldıktan sonra ise öğrencilerin renkleri bilinçli olarak sanatsal çalışmalarına yansıttığı, çevresindeki renklerin farkına vardığı, eserlerdeki renkleri çözümleme becerisi kazandığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde ise Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmasına etkisini ortaya çıkarmak amacıyla Resim Değerlendirme Formu verileri karşılaştırılmıştır. Van Gogh'un çalıştığı konulardan olan "açık hava manzaraları, buğday tarlaları ve gece manzaraları"ndan belirlenen görsellerle ön resim yapılması istenmiş, detaylı konu anlatımı gerçekleştirilip Van Gogh'un resimleri gösterildikten sonra çalışma tekrar yaptırılmıştır. Van Gogh'un resimlerindeki renklerin temel alınarak hazırlandığı Resim Değerlendirme Formu ile öğrencilerin ön ve son resimleri üç uzman tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerin sonucunu gösteren tablolar incelendiğinde, Uzman 1'in değerlendirmesine göre (Tablo 10) Ö2 ve Ö9 dışında kalan 18 öğrencinin ön resmi ile son resmi arasında olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Uzman 2'nin değerlendirmeleri incelendiğinde (Tablo 11) Ö2 dışında kalan diğer tüm öğrencilerin ön ve son resminde olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Uzman 3'ün değerlendirme sonuçlarına göre (Tablo 12) ise Ö2 dışında kalan diğer tüm öğrencilerin ön ve son resminde olumlu yönde anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Uzmanların yapmış olduğu değerlendirmeleri gösteren tablolar analiz edilmiştir. Ö1'in ön resminde (Tablo 13), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini, Uzman 1 "Orta Düzeyde" olarak değerlendirirken Uzman 2 ve Uzman 3 "Yetersiz" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri, üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö1'in son resminde (Tablo 14), "Işık sarı renk olarak

gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini, üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri, Uzman 1 tarafından "Çok İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından ise "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö1'in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından, Resim Değerlendirme Formu Aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda, Ö1'in resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö2'nin ön resminde (Tablo 15), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini Uzman 1 "İyi" olarak değerlendirirken, Uzman 2 ve Uzman 3 "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. Ö2'nin son resminde (Tablo 16), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö2'nin ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından resim değerlendirme formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda, Ö2'nin resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilememektedir.

Ö3'ün ön resminde (Tablo 17), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "Yetersiz", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö1'in son resminde (Tablo 18), "Işık sarı renk olarak

gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "Çok İyi", Uzman 2 tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö3'ün ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö3'ün resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö4'ün ön resminde (Tablo 19), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö4'ün son resminde (Tablo 20), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "Çok İyi", Uzman 2 tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi "olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö4'ün ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö4'ün resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö5'in ön resminde (Tablo 21), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Yetersiz" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "Geliştirilmeli", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak

değerlendirilmiştir. Ö5'in son resminde (Tablo 22), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "İyi", Uzman 2 tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö5'in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö5'in resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö6'nın ön resminde (Tablo 23), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri Uzman 1 tarafından "Orta Düzeyde", Uzman 2 tarafından "Yetersiz", Uzman 3 tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. Ö6'nın son resminde (Tablo 24), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri Uzman 1 ve Uzman 2 tarafından "İyi", Uzman 3 tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö6'nın ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından resim değerlendirme formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö6'nın resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö7'nin ön resminde (Tablo 25), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "Geliştirilmeli", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak

değerlendirilmiştir. Ö7'nin son resminde (Tablo 26), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi "olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö7'nin ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö7'nin resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö8'in ön resminde (Tablo 27), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Orta Düzeyde", Uzman 1 tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö8'in son resminde (Tablo 28), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö8'in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö8'in resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö9'un ön resminde (Tablo 29), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de Uzman 1 tarafından "İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. Ö9'un son resminde (Tablo 30), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir"

kriteri üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “İyi” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Çok İyi” değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “İyi” olarak değerlendirmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. Ö9’un ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö9’un resimlerinde Uzman 1 ve Uzman 3’e göre Van Gogh’un etkisinden söz edilmemekte, Uzman 2’nin sonuçlarına göre ise Van Gogh’un etkisinden söz edilebilmektedir.

Ö10’un ön resminde (Tablo 31), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Orta Düzeyde” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri Uzman 1 tarafından “Orta düzeyde” Uzman 2 tarafından “Yetersiz”, Uzman 3 tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Orta Düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. Ö10’un son resminde (Tablo 32), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Çok İyi” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri Uzman 1 tarafından “İyi”, Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Çok İyi” olarak değerlendirmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. Ö10’un ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö10’un resimlerinde Van Gogh’un etkisinden söz edilmektedir.

Ö11’in ön resminde (Tablo 33), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Orta Düzeyde” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Orta düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri

de üç uzman tarafından “Orta Düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. Ö11’in son resminde (Tablo 34), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Çok İyi” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “İyi” olarak değerlendirmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından “Çok İyi”, Uzman 2 tarafından “İyi” olarak değerlendirilmiştir. Ö11’in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö11’in resimlerinde Van Gogh’un etkisinden söz edilmektedir.

Ö12’nin ön resminde (Tablo 35), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Orta Düzeyde” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Geliştirilmeli” olarak değerlendirmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de Uzman 1 tarafından “İyi”, Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından “Orta Düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. Ö12’nin son resminde (Tablo 36), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Çok İyi” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Çok İyi” olarak değerlendirmiştir. “Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır” kriteri de üç uzman tarafından “Çok İyi” olarak değerlendirilmiştir. Ö12’nin ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö12’nin resimlerinde Van Gogh’un etkisinden söz edilmektedir.

Ö13’ün ön resminde (Tablo 37), “Işık sarı renk olarak gösterilmiştir” kriteri Uzman 1 tarafından “Orta Düzeyde”, Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır” kriterini üç uzman “Orta Düzeyde” olarak değerlendirmiştir. “Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Geliştirilmeli” olarak değerlendirilmiştir. “Açık renkler kullanılmıştır” kriteri üç uzman tarafından “Orta Düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. “Aynı rengin farklı

tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. Ö13'ün son resminde (Tablo 38), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "Çok İyi", Uzman 2 tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö13'ün ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö13'ün resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö14'ün ön resminde (Tablo 39), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de Uzman 1 tarafından "İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafında "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. Ö14'ün son resminde (Tablo 40), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö14'ün ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö14'ün resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö15'in ön resminde (Tablo 41), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "iyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi "olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 tarafından "İyi", Uzman 2 ve Uzman 3 tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır"

kriteri de üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö15'in son resminde (Tablo 42), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö15'in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö15'in resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö16'nın ön resminde (Tablo 43), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "Geliştirilmeli", Uzman 2 tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö16'nın son resminde (Tablo 44), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 2 tarafından "İyi", Uzman 3 tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö16'nın ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö16'nın resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö17'nin ön resminde (Tablo 45), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri

Uzman 1 ve Uzman 2 tarafından "Geliştirilmeli", Uzman 3 tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. Ö17'nin son resminde (Tablo 46), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 2 tarafından "Çok İyi", Uzman 3 tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö17'nin ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö17'nin resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö18'in ön resminde (Tablo 47), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Orta düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö18'in son resminde (Tablo 48), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö18'in ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö18'in resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö19'un ön resminde (Tablo 49), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri Uzman 1 ve Uzman 2 tarafından "Geliştirilmeli", Uzman 3 tarafından "Yetersiz" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Orta Düzeyde" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin

farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö19'un son resminde (Tablo 50), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö19'un ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö19'un resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Ö20'nin ön resminde (Tablo 51), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Orta Düzeyde" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriteri Uzman 1 ve Uzman 3 tarafından "Orta Düzeyde", Uzman 2 tarafından "Geliştirmeli" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriteri üç uzman "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Geliştirilmeli" olarak değerlendirilmiştir. Ö20'nin son resminde (Tablo 52), "Işık sarı renk olarak gösterilmiştir" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır" kriteri üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. "Açık renkler kullanılmıştır" kriterini üç uzman "Çok İyi" olarak değerlendirmiştir. "Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır" kriteri de üç uzman tarafından "Çok İyi" olarak değerlendirilmiştir. Ö20'nin ön ve son resimlerinin üç uzman tarafından Resim Değerlendirme Formu aracılığı ile değerlendirilmesi sonucunda Ö20'nin resimlerinde Van Gogh'un etkisinden söz edilmektedir.

Tüm bu değerlendirmeler ve istatistiksel veriler sonucunda Van Gogh'un resimlerinin etkisinin tespit edildiği çalışmalarda "Resimlerde ışık sarı renk ile gösterilmiştir. Resimlerde canlı ve parlak renkler kullanılmıştır. Resimlerde sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır. Resimlerde açık renkler kullanılmıştır. Resimlerde aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır." yorumu yapılabilmektedir.

Elde edilen bulguların problem durumuna etkisinin incelemesi sonrasında, tezde ön plana çıkan yaklaşımın Kışışoğlu (2002)'nun ifade ettiği görsel sanatlar dersi ile ilişkilendirilen sanat eğitimi programı içerisinde sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik ve uygulama basaklarının tümünü kapsadığı görülmüştür. Bu yaklaşım ile "Çok Alanlı Sanat Eğitimi" yönteminin izlerini taşıyan tez çalışması ile ÇASEY uygulaması ele alınan çalışmaların benzer sonuçlar elde ettiği görülmüştür. Çıtak (2019)' ın tez çalışmasında 5. Ve 7. Sınıf öğrencilerine renk kavramının öğretilmesinde ÇASEY' in etkili olması sonucu ile tez çalışmasını desteklemektedir.

Özdemir'in (2012), tez çalışmasında da zıt renkler konusunun işlenişinde, öğrencilere sadece konunun öğretilmediği öğrencilerin sanat tarihi bilgilerinin yanı sıra yaratıcılıklarının da geliştirilmesi dikkate alınıp başarılı sonuç elde etmesiyle tez çalışmasını desteklemektedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, dördüncü bölümün konusu olan bulgular ile bu bulguların beşinci bölümde tartışılıp değerlendirilmesiyle elde edilen sonuçlara ve araştırma sonuçlarına dayalı önerilerle, ileride yapılabilecek araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1. SONUÇLAR

Bu bölümde, ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin tespit edilmeye çalışıldığı araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir.

Öğrencilerin renk bilgisi ile Van Gogh ve eserlerini bilme düzeylerini ölçmek amacıyla ön ve son olarak uygulanan başarı saptama testinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilere konu ile ilgili bilgiler verilip resimler gösterildikten sonraki testten elde ettikleri başarının ön testten anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna öğrencilere konu anlatımı yapılıp, Van Gogh ve serleri detaylı bir şeklide aktarıldıktan sonra öğrencilerin konuyu kavradıkları, öğrenme kazanımlarının gerçekleştiği ortaya çıkmıştır.

Hedeflenen akademik kazanım, davranışlar ve yapılan uygulama çalışmasıyla kazanılacak beceriler ve bunların geliştirilme düzeylerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış yarı yapılandırılmış gözlem formu sonuçlarından elde edilen bulgulara göre ön ve son gözlem arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin son gözlemde konuyu kavradıkları, Van Gogh'un yanı sıra eserlerini de tanıdıkları ve bu kazanımları yaptıkları uygulama çalışmalarına yansıtma becerisi kazandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin çevrelerinde renk uyumsuzluklarının bilincinde oldukları, sanat eserlerindeki renklerin farkına varabildikleri, renklerin etki alanlarını ayrımsadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisi Resim Değerlendirme Formu aracılığıyla üç uzman tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanların değerlendirmeleri sonucunda, öğrencilerin son yaptıkları resimlerde Van Gogh'un resimlerinden referans alınarak hazırlanan Resim Değerlendirme Formuna göre "Resimlerde ışık sarı renk olarak

gösterilmiştir. Resimlerde canlı ve parlak renkler kullanılmıştır. Resimlerde sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır. Resimde açık renkler kullanılmıştır. Resimde aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır." kriterlerinin yüksek düzeyde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin son yapmış oldukları resimlerde, ışığın rengi olarak sarı rengi tercih etmiş oldukları, mat ve çamurumsu renklerden kaçınarak canlı ve parkla renkleri tercih ettikleri, resimlerde siyah- kahve gibi koyu tanları değil de açık renkleri tercih ettikleri, Resimde sıcak ev soğuk renkleri bir arada kullanma gayretinde oldukları, resimde aynı rengin farklı tonlarını bir arada kullanmaya dikkat ettikleri görülmüştür.

Bu bulgular doğrultusunda, renk bilgisi öğrencilere kavratılırken sanatçı eserlerinden örnekler gösterilerek anlatılmasının öğrencinin öğrenme düzeyini arttırdığı, öğrendiklerini kendi çalışmalarına yansıtma becerisi kazandığı ve inceledikleri eserlerde renkleri daha iyi çözümledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan sanat tarihinden, sanatçı eserlerinden örnekler gösterilmesiyle öğrencilerin sanat tarihi bilgilerinin arttığı ayrıca kültürel kazanım elde ettikleri görülmüştür.

Sonuç olarak ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin olduğu açıkça görülmüştür.

6.2. ÖNERİLER

Bu bölümde sonuçlara dayalı öneriler ve ileride yapılacak olan araştırmalara yönelik öneriler iki ayrı başlık altında sunulmuştur.

6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisinin araştırıldığı tez çalışmasında, toplanan verilerin değerlendirilmesi aracılığıyla şu öneriler getirilmiştir.

Görsel sanatlar dersinin temel konusunu oluşturan renk bilgisinin öğrencilere anlatılırken sadece yüzeysel bilgilerin aktarılıp uygulama yapılması ile yetinilmemesi, konunun daha iyi kavratılabilmesi için sanat tarihinden ve sanatçı eserlerinden örnekler verilerek konu farklı yönleriyle ele alınması, böylece öğrencilerin algılamalarının sağlanması önerilmektedir.

Öğrencilere renk konusunun sanatçı eserlerinden örnekler gösterilerek aktarılması, renklerin ne şekilde nasıl kullanılması gerektiği bilincinin yanında sanat tarihi bilgilerinin de geliştirilmesi önerilmektedir.

Renk konusunun işlenişinde sanatçı ve eserlerinin katkısı göz önüne alındığında, geliştirilen bu metodun diğer kademlerde de uygulanması önerilmektedir.

Araştırma renk konusunun işlenişinde Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmalarına etkisini göstermektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak görsel sanatlar dersi programında yer alan diğer temel sanat eğitimi konuları için de bu metodun uygulanması önerilmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre sanat eğitiminin temel bileşenlerini oluşturan estetik, eleştiri, sanat tarihi ve uygulama boyutlarının bir arada kullanılması önerilmektedir.

6.2.2. İleride Yapılacak Olan Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırmanın örneklem grubu arttırılarak daha detaylı bir araştırma yapılabi lir.

Araştırmada tek grup ele alınmıştır, ancak deney ve kontrol grubu şeklinde iki grubun karşılaştırıldığı bir çalışma yapılabilir.

Araştırma 8. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır, ancak farklı öğretim kademesindeki öğrencilere de uygulanabilir.

Çalışma farklı köy ve merkez okullarında yürütülerek ortaya çıkan sonuçlar karşılaştırılabilir.

Çalışmada, sanat tarihinde rengi ön planda kullanan farklı sanatçıların etkileri araştırılabilir.

Çalışmada her öğrencinin sahip olduğu pastel boya tercih edilmiştir. Ancak farklı malzemelerle öğrencilere uygulama yaptırılabilir.

Araştırma cinsiyet, yaş ve diğer sosyoekonomik faktörler çerçevesinde ele alınıp sonuçları izlenebilir.

7. KAYNAKLAR

Aksoy, Ş. (2006). *Renk bilgisi ve renkli çalışmalar*. V Özsoy (Ed.), Yöntem ve Tekniklerle Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar İçinde (ss.46-66). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.

Altuna, S. (2013). *Ünlü ressamlar hayatları ve eserleri*. (2. Baskı). İstanbul: Hayalperest Yayıncılık.

Antmen, A. (2018). *Sanatçılardan yazılar ev açıklamalarla 20. yüzyıl batı sanatında akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Artut, K. (2010). *Sanat eğitiminde özel öğretim yöntemlerine giriş*. K Artut (Ed.), Güzel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri İçinde (ss.3-28). Ankara: Anı Yayıncılık.

Avcı Tuğal, S. (2012). *Oluşum süreci içinde op art.* İstanbul: Hayalperest Yayıncılık.

Bilirdönmez, K. & Karabulut, N. (2016). Sanat eğitimi süreç ve kuramları. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(65), 344-355.

Bugler, C. (2010). *Neo ve post empresyonizm. Sanat atlası*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. İstanbul: Pegem Akademi.

Çağlarca, S. (1993). *Renk ve armoni kuralları*. (5. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Çağlayan, E. (2018). Temel sanat eğitiminde renk olgusu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi,* 1(7), 22- 34.

Çığşar, T. (2020). Japonizm ve Vincent Van Gogh. *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi*. 3(4), 129-140.

Çıtak, S. (2019). Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin ortaokul öğrencilerinin renk kavramını öğrenmesine etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Çomak, N. (2015). Temel tasarım eğitimi bağlamında paul klee'nin ders notlarının çözümlemesi. Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.

Çoşkun, N. (2006). Resim sanatında renk-öz bağlantıları. Sanatta Yeterlilik Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Çömen, A. (2010). Resim sanatında rönesans'tan empresyonizm'e renk kullanımı ve kırmızı rengin ifade biçimleri. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Demirbaş, M. (2014). *Bilimsel araştırmalarda temel kavramlar*. M Metin (Ed.), Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde (ss.3-19). Ankara: Pegem Akademi.

Elpe, E. (2014). Köy enstitüleri ve sanat eğitimi. Batman Üniversitesi. *Yaşam Bilimleri Dergisi.* 2(4), 15-34.

Erbaş, Ö. (1996). Sanat eğitiminde renk ve renk öğretim yöntemleri. Sanatta Yeterlilik Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Erim, G. (1999). Temel sanat eğitiminde renk algılamaları. Sanatta Yeterlilik Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Erim, G. (2000). Rengin psikolojik etkileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13(1), 11-17.

Erinç, M. S. (1988). Sanat ve eğitim. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(3), 175- 182.

Ersoy, A. (2002). *Sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.

Erzen, J.N. (2008). *Renk. Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi.* (Cilt:3), İstanbul:Yem Yayınları.

Gombrich, E. H (1997). *Sanatın öyküsü*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Gökay, M. (2019). *Görsel sanatlar eğitimi.* AO Alakuş & L Mercim (Ed.), Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi İçinde (ss. 13-18). Anakara: Pegem Yayıncılık.

İpşiroğlu, N. & İpşiroğlu, M. (2012). *Oluşum süreci içinde sanatın tarihi*. İstanbul: Hayalperest Yayıncılık.

İpşiroğlu, N. (2010). *Görsel sanatlarda alımlama ve sanatlararası etkileşim.* (5. Baskı). İstanbul: Hayalbaz Kitap.

Kandinsky, W. (2010). *Sanatta ruhsallık üzerine*. İstanbul: Altıkırkbeş Yayın.

Karadağ, E. (2020). *Vincent Van Gogh'un Detaylı biyografisi ve Belirli Sanat Eserlerinin Analizi.* https://www.academia.edu/50149436/VINCENT_VAN_GOGH_UN_DETAYLI_BİYOGRAFİSİ_VE_BELİRLİ_SANAT_ESERLERİNİN_ANALİZİ adresinden 08 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi.* (26. Baskı). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Kavak, S. (2105). Temel sanat eğitiminde resim ve sinema bağlamında renk bilgisi uygulamaları. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kehnemuyi, Z. (1993). *Çocuğun görsel sanat eğitimi.* (7. Baskı). İstanbul: Yapıkredi Yayınları.

Kırışoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Kutluer, G. (2015). Gelişim sürecinde çocuk resimlerinin yeri. *Ekev Akademi Dergisi*, 63, 403-410.

Martel, C. D. (2013). *Ben enerjiyim.* İstanbul: Arion Yayınları.

MEB (2011). Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi. MEGEP. Grafik ve Fotoğraf, Renk. Anakara. http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/renk.pdf. adresinden 04 Nisan 2022 tarihinde edinilmiştir.

MEB (2018). Görsel sanatlar dersi öğretim programı. müfredat.meb.gov.tr adresinden 10 Aralık 2021 tarihinde edinilmiştir.

Mercin, L. & Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.

Ocuirk, G. O., Stinson, E. S., Wigg, R. P., Bone, O. R. & Cayton, L. D (2015). *Sanatın Temelleri*. İzmir: Karakalem Yayınları.

Özdemir, S (2012). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminde zıt renkler konusunun işlenişinde fovist resimlerin etkisi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özsoy, V. & Mamur, N. (2019). *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları*. Ankara: Pegem Akademi.

Özsoy, V. &Alakuş, A. O (2017). *Görsel sanatlar eğitiminde özel öğretim yöntemleri.* Ankara. Pegem Akademi.

Özsoy, V. (2020). *Görsel sanatlar eğitiminde görsel kültürün temelleri.* V Özsoy, R Dilli, N Mamur & S Saribaş (Ed.), Kültürel ve Eleştirel Sorgulama Olarak Görsel Sanatlar Öğretimi Kuram ve Uygulamada Görsel Kültür İçinde (ss. 1-21). Ankara: Pegem Akademi.

Öztek, B.N. (2014). İlköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersine yönelik öğrencilerin sanatsal gelişimine ilişkin tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Parramon, M.J. (1992). *Resimde renk ve uygulanışı.* İstanbul. Remzi Kitapevi.

Prnjat, D. (2018). Observingor Using Van Gogh'sBedroom: New approach to attractingthe art audeince. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 21(11), 83-89.

Read, H. (1974). *Sanatın anlamı*. İstanbul: İş Bankası Yayınları.

San, İ (2019). *Sanatlar, eğitim ve kültür*. İstanbul: Yeniinsan Yayınevi.

Sönmez, V. & Alacapınar, G. F. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Spence, D. (2012). *Van Gogh*. İstanbul: Koleksiyon.

Şahin, H. (2015). Japonizm'in empresyonist sanat akımı üzerine etkileri. *İdil,* 18(4), 81-109.

Tansuğ, S. (2006). *Resim sanatının tarihi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

TDK. (2022). https://sozluk.gov.tr/ adresinden 30 Mart 2020 tarihinde edinilmiştir.

Teker, E. (2009). Yöresel özelliklerin şanlıurfa merkez okullarında okuyan (9-12 yaş) çocuk resimlerine yansıması. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Anakara.

Teker, E. (2016). Theatre as a teaching approach in art education and a sample exercise. *ICHACS,* 82-85.

Teker, E. (2018). Sanat eğitiminde alternatif bir yöntem olarak "sanatla terapi ve uygulamaları" . *International Journal of Research in Fine Arts Education,* 1(1), 127-139.

Thompson, J. (2014). *Modern resim nasıl okunur*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Tiryakioğlu, F. (2012). *Sayfa tasarımı ve gazeteler*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Tokdil, E. (2016). Renk kuramları ve andrelhote örneklerinde renk algısına fenomenolojik yaklaşım. *İdil Dergisi,* 22(5), 547- 568.

Toplu, E. (2019). İlköğretim 3. sınıf öğrencilerinin renk bilgilerinin ve sanat eğitimine karşı tutumlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Turani, A. (1975). *Sanat terimleri sözlüğü*. Anakara: Toplum Yayınları.

Turani, A. (1990). *Dünya sanat tarihi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Ünver, E. (2016). Neden ve nasıl sanat eğitimi. *İdil,* 23(5), 865-878.

Üstün Vural, D. (2019). *Sanat eğitiminin gerekliliği ve işlevi.* AO Alakuş & L Mercim (Ed.), Sanat Eğitimi Ve Görsel Sanatlar Öğretimi İçinden (ss. 37-39). Anakara: Pegem Yayıncılık.

Van Gogh, V. (2015). *Theo'ya mektuplar.* (Çev. Pınar, Kür). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları (1996).

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (2015). Resim sanatında renk simgeciliği ve vincent van gogh. Sanatta yeterlilik tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Yılmaz, M. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Yılmaz, M. (2013). *Modernden postmoderne sanat*. (2. Baskı). Ankara: ÜtopyaYayınevi.

Şekiller Kaynakçası

URL-1. https://tr.wikipedia.org/wiki/Arles%27daki_Yatak_Odası. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-2. https://tr.wikipedia.org/wiki/Buğday_Tarlası_ve_Kargalar. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-3. https://tr.wikipedia.org/wiki/Gece_Kahvesi adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-4. https://tr.wikipedia.org /wiki/Kafe_Terasta_Gece adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-5. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kırmızı_Üzüm_Bağı. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-6. https://tr.wikipedia.org/wiki/Rhone_Üzerinde_Yıldızlı_Gece. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-7. https://tr.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

URL-8. https://tr.wikipedia.org/wiki/Yıldızlı_Gece. adresinden 21 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.

8. EKLER

EK-1. ÖN TEST- SON TEST BAŞARI TESTİ

Adı Soyadı: Okulu: Sınıfı:

BAŞARI SAPTAMA TESTİ

ÖN TEST-SON TEST

1-Işığın eşya üzerine çarpması ile yansıyan ışınların gözümüzde meydana getirdiği duyumların her birine " ……" denir?

A)Işık B)Renk C)Işık Ötesi D)Işık

2- Van Gogh'un resimlerinde yoğun olarak kullandığı renk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turuncu B) Mor C) Sarı D) Mavi

3- Aşağıdaki renk gruplarından hangileri ana renklerdir?

A) Sarı-Kırmızı-Mavi B) Mavi-Kırmızı-Yeşil

C) Turuncu-Yeşil-Mor D) Yeşil- Mavi-Mor

4- Aşağıdaki renk gruplarından hangileri ara renklerdir?

A) Mor-Turuncu-Sarı B) Mavi-Yeşil-Turuncu

C) Sarı-Kırmızı-Mavi D) Turuncu-Yeşil-Mor

5- Renklerin insanlar üzerindeki etkisi evrensel olarak kabul edilmiş bir gerçektir. Buna göre insan psikolojisi üzerinde dinamik ve tahrik edici olma özelliğine sahip ayrıca aşkın ve tutkunun rengi olarak bilinen renk aşağıdakilerden hangisidir?

A)Sarı B) Kırmızı C) Mavi D) Mor

6- Renk çemberi üzerinde birbirine karşılıklı olarak gelen renklere zıt renkler denilmektedir. Aşağıdakilerden hangisi zıt renk grubu **değildir?**

A) Kırmızı-Yeşil B) Turuncu-Mavi

C) Mavi- Yeşil D) Mor- Sarı

7- Van Gogh'un "gözlerimle gördüğüm şeyin aynısını yapmaya çalışmaktansa kendimi daha güçlü ifade etmek için renkleri daha keyfi kullanırım" sözleriyle aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

A) İçsel duygularını daha iyi yansıtabilmek için renkleri özgür kullandığını

B) Resim yaparken kendini daha iyi ifade edebilmek için taklit ettiğini

C) Resimde duygularını ifade temek için renleri kullanmadığını

D) Kendini daha iyi ifade edebilmek için gözleriyle gördüğünün aynısını resmetmesi

8- Aşağıdaki renk gruplarından hangisi sıcak renklerdir?

A) Sarı-Kırmızı-Mavi B) Turuncu-Yeşil-Mor

C) Turuncu-Sarı-Kırmızı D) Yeşil-Mor-Mavi

9- İnsanda serin ve taze bir etki uyandıran, dinlendiren ve umutsuzluk duygularından uzaklaştıran renk aşağıdakilerden hangisidir?

A)Mor B) Beyaz C) Mavi D) Yeşil

10- Aşağıdaki renk gruplarından hangisi soğuk renklerdir?

A) Yeşil-Mor-Mavi B) Sarı-Turuncu-Kırmızı

C) Sarı-Mor-Yeşil D) Kırmızı-Mavi-Sarı

11- Ünlü ressam Vincent Van Gogh sanat hayatı süresince hangi türe ait resimler yapmıştır?

A)Manzara B) Natürmort C) Portre D) Hepsi

12- Yan yana ya da üst üste geldiğinde renkler üzerinde arttırıcı ya da azaltıcı etkiye sahip olmayan renklere "……." denir?

A)Ana renkler B) Nötr renkler C) Zıt renkler D) Tamamlayıcı renkler

13- Rengin oluşabilesi için hangi faktörler gerekli olmaktadır?

A) Yüzey-cisim B) Işık C) Gören göz D) Hepsi

14- Aşağıdaki hangisi Van Gogh'un sanatı ve yaşamı için kullanılan doğru bir ifadedir?

A) Van Gogh'un yaşamı ve sanatı arasında bağ yoktur.

B) Van Gogh'un sanatı ve yaşamı arasında sıkı bir bağ vardır.

C) Van Gogh'un yaşamının izleri sanatına yansımamıştır

D) Van Gogh'un sanatı doğanın taklididir.

15- Doğada yalnız başına bulunabilme özelliğine sahip, ayrıca ara renkleri oluşturan renklere "……." denir?

A)Ana Renkler B) Ara Renkler C) Kontrast Renkler D) Aynı Renkler

16- Renk çemberinde yan yana bulunan renklere uygun veya uyumlu renkler denilmektedir. Aşağıdakilerden hangisi uygun veya uyumlu renklere örnektir?

A) Sarı-Mavi B) Kırmızı-Sarı C) Mavi-Kırmızı D) Yeşil-Sarı

17- Van Gogh'un resimleri hangi sanat anlayışını yansıtmaktadır?

A)Post-Empresyonizm B) Empresyonizm C) Ekspresyonizm D) Fovizm

18- Aşağıdakilerden hangisi nötr renklerdir?

A)Kırmızı-Mavi-Sarı B) Siyah-Beyaz-Gri

C) Kırmızı-Turuncu-Sarı D) Turuncu- Yeşil-Mor

19-Aşağıdakilerden hangisi Van Gogh'un resimlerindeki renkler için doğru bir ifade **değildir?**

A) Işığın rengi olarak sarı rengi yoğun olarak kullanması

B) Renklerin canlı ve çarpıcı olması

C) Soluk renk ve tonlarının yoğun olarak kullanılması

D) Renkleri yan yana ve dalgalanmalar şeklinde kullanılması

20- Sarı+ Kırmızı=? Sarı+ Mavi=? Kırmızı+ Mavi?

Buna göre aşağıdaki renklerden hangisi karışım sonucu **ortaya çıkmaz?**

A)Pembe B) Turuncu C)Yeşil D) Mor

21- Aşağıdaki yargılardan hangisi Vincent Van Gogh'a ait **değildir?**

A) Hollandalı bir ressamdır

B) 27 yaşında resim yapmaya başlamıştır

C) Kısa sanat hayatına sayısız eser sığdırmıştır

D) İçsel duygularının ifadesi olarak renkleri özgür kullanmamıştır

22- Aşağıdaki resimlerden hangisi Vincent Van Gogh'a aittir?

A)

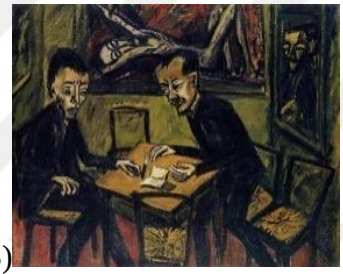
B)

C)

D)

23- Aşağıdakilerden hangisi Van Gogh'un Arles'tekiPlaceDu Forum'da bulunan Kafe Terasının Gece Görünümü resmidir?

A)

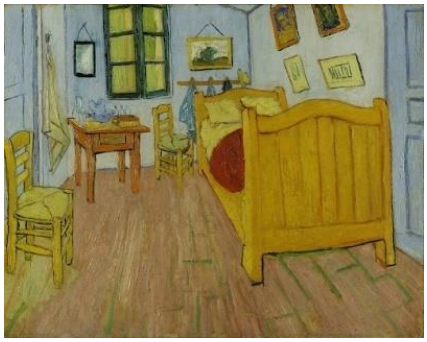
B)

C)

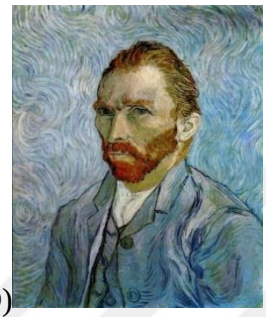
D)

24- Aşağıdaki resimlerinden hangisi Vincent Van Gogh'a ait **değildir?**

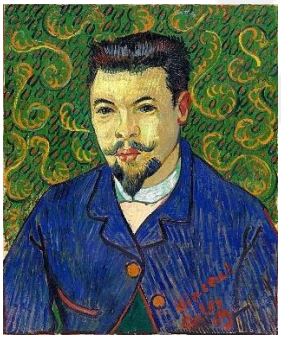
A)

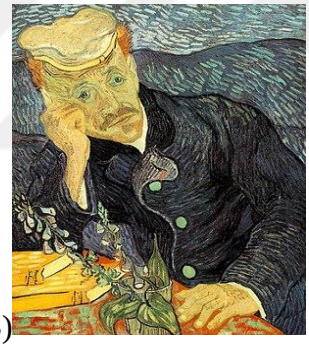
B)

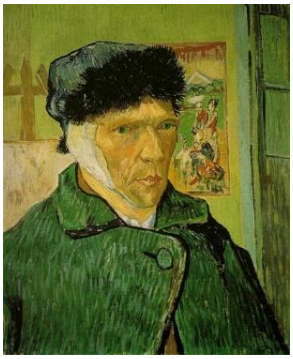
C)

D)

25- Aşağıdaki portre resimlerden hangisi Vincent Van Gogh'a ait **değildir?**

A)

B)

C)

D)

EK-2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU

2022-2022 Eğitim- Öğretim Yılı Bedrettin kem İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisinin Araştırıldığı Tez Çalışmasında Örneklem Grubu Öğrenci Gözlem Formu

İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Rengin tanımını yapar.					
2	Ana renkleri tanır.					
3	Ara renklerin nasıl oluştuğunu söyler.					
4	Renklerin psikolojik etkilerini açıklar.					
5	Resimlerdeki renk zıtlıklarını ayırt eder.					
6	Kendi oluşturduğu sanatsal çalışmalarda renkleri dikkatli kullanır.					
7	Sıcak renklerin etkisini açıklar.					
8	Soğuk renklerin etkilerini açıklar.					
9	Çevresinde gördüğü renk uyumsuzluklarının farkına varır.					
10	Renkleri duygularını ifade etmede bir araç olarak kullanır.					
11	İncelediği sanat eserindeki renklerin farkına varır.					
12	Vincent Van Gogh'u tanır.					
13	Vincent Van Gogh'un sanat anlayışını bilir.					
14	Vincent Van Gogh'un resimlerindeki renklerin farkına varır.					
15	Vincent Van Gogh'un resimlerindeki renkleri kendi sanatsal çalışmalarına yansıtır.					

Öğrenci:

Görsel Sanatlar Öğretmeni
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

EK- 3. RESİM DEĞERLENDİRME FORMU

		UZMAN 1					UZMAN 2					UZMAN 3				
İfade Numarası	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta Düzeyde	İyi	Çok İyi
1	Işık sarı renk ile gösterilmiştir.															
2	Canlı ve parlak renkler kullanılmıştır.															
3	Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır.															
4	Açık renkler kullanılmıştır.															
5	Aynı rengin farklı tonları kullanılmıştır.															

EK-4. ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 29/12/2021-203102

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-14679147-663.05-203102 29/12/2021
Konu : İnceleme (Projenin Değerlendirilmesi)

Sayın RUMEYSA BÜŞRA ŞANDA ŞAHİN

"Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisi" başlıklı çalışmanız Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Çalışma ve Yayın Etiği Yönergesi uyarınca Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı tarafından değerlendirilmiş olup söz konusu çalışmanın bilimsel etik açısından uygun olduğuna ilişkin Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı kararı Üniversitemiz Rektörlük Makamının 28.12.2021 tarih ve 201707 sayılı Olur'u ile uygun görülmüştür.

Bilgilerini rica ederim.

Av. Sevgi ÖZBAY
Hukuk Müşaviri V.

Ek: İlgili Belgeler(1 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu :BS9844D5J6 Pin Kodu :15532 Belge Takip Adresi : https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5539&eD=BS9844D5J6&eS=203102
Adres:Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 241 10 00 Faks:+90 412 241 10 56
e-Posta:gensek@dicle.edu.tr Elektronik Ağ:http://www.dicle.edu.tr
Kep Adresi: dicleuniversitesi@hs01.kep.tr
Bilgi için: Erkan Seyrek
Unvanı: Büro Personeli
Tel No: 2237

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
PROJE ONAY BELGESİ FORMU (EK 4)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim- İş Eğitimi Programı yüksek lisans öğrencisi olan Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN'in Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ danışmanlığında "Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Renk Konusunun İşlenişinde Van Gogh'un Resimlerinin Etkisi" başlıklı çalışması, Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Yönergesi uyarınca değerlendirilmiştir.

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU KARARI (Etik Kurul tarafından doldurulacaktır)	
Başvuru formunun Etik Kurula ulaştığı tarih	14.12.2021/193173
Etik Kurul Karar toplantı tarihi ve karar sayısı	23.12.2021—213
☒Proje etik açısından uygun bulunmuştur.	
☐Proje etik açısından geliştirilmesi gerekmektedir. *Açıklama:*	
☐Proje etik açısından uygun bulunmamıştır. *Açıklama:*	

Prof. Dr. H. Musa BAĞCI
BAŞKAN

Prof. Dr. Hasan TANRIVERDİ
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet Mesut ERGİN
ÜYE

Prof. Dr. Kemal ÖZGEN
ÜYE

Prof. Dr. Yılmaz DEMİRHAN
ÜYE

Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet Halis ÖZER
ÜYE

ASLI GİBİDİR

HKM-FRM-499/00

EK-5. ARAŞTIRMA UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-47377298-44-42409360 01.02.2022
Konu : Araştırma , Uygulama ve Anket İzni
(Rümeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: 12/08/2021 tarih ve 29439735 sayılı Valilik Makam Onayı.

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilimleri Yüksek Lisans öğrencisi Rümeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN'in tutanakta belirtilen konu ile ilgili Araştırma izni hakkındaki 05/01/2022 tarih ve 207666 sayılı yazısı, ilgi sayılı Valilik Makam Onayı ile oluşturulan komisyon tarafından incelenmiştir. İlgilinin çalışmasının Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarih ve 2020/2 sayılı genelgede belirtilen hususlar çerçevesinde uygulanabileceği ekte gönderilen komisyon tutanağı ile onaylanmıştır. Denetimleri ilgili okul, ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere derslerin aksatılmaması kaydıyla, araştırmanın ayrıca öğrenci, veli ve/veya öğretmenlerden alınacak izin ve gönüllük esasları çerçevesinde 2021-2022 Eğitim Öğretim yılı sonuna kadar tutanakta belirtilen Hilvan İlçemizdeki bulunan Resmi Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerine yönelik Covid-19 tedbirleri kapsamında Araştırma, Uygulama ve Anket çalışması yapılması hususunda ;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Fevzi KURT
Vali a
Milli Eğitim Müdürü

EK:
1-Komisyon Tutanağı (1 sayfa)
2-Anket (8 Sayfa)

Gereği:
Hilvan İlçe Kaymakamlığına (İlçe MEM)

Bilgi:
Dicle Üniversitesi Rektörlüğü
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Sayın: (Rümeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres :
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: M.E.YAĞLCI Şef
Telefon No : 0 (414) 280 63 11
Unvan : Şef
E-Posta: urfasicil@hotmail.com
İnternet Adresi: sanliurfameb.gov.tr Faks:4142806399
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 7b2c-24a5-3bfc-9650-93b7 kodu ile teyit edilebilir.

EK-6. GÖNÜLLÜ KATILIMCI BELGESİ ÖRNEĞİ

	DİCLE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU (EK 2)

Bu çalışma, *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sanat Eğitimi Ana Bilimi Dalı Resim-İş Eğitimi Programı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN* tarafından Prof.Dr. Ali Osman ALAKUŞ danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın amacı Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde, Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmasına etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu çalışmaya katılımınız *beş hafta* kadar zamanınızı alacak ve sizden *renk bilginizi, Van Gogh ve eserleri konusunda başarı saptama testi uygulanacak, Van Gogh'un resimlerinin etkisini araştırmak için resim uygulaması yapmanız* istenecektir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır ve sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi talep edilmeyecektir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Elde edilen bilgiler bilimsel yayınlarda kullanılacaktır.

Çalışma, kişisel rahatsızlık verecek unsurlar içermemekle beraber, sorulardan ya da herhangi bir nedenden dolayı hoşnutsuzluk hissetmeniz durumunda, uygulamadan ayrılabilirsiniz. Çalışma bitiminde, konuyla bağlantılı daha fazla bilgi almak ve sorularınız için*Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN, Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu Hilvan/ŞANLIURFA, ……. adresinden, …… numaralı telefondan* ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

SORUMLU ARAŞTIRMACI

Adı Soyadı	Tarih	İmza

Bu çalışmaya özgür irademle gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman ayrılacağımı bilerek, şahsımdan sağlanan bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

GÖNÜLLÜ KATILIMCI

Adı Soyadı	Tarih	İmza

EK-7. VELİ İZİN BELGESİ ÖRNEĞİ

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
VELİ ONAY FORMU (EK 3)

Sayın Veli,

Bu çalışma, *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sanat Eğitimi Ana Bilimi Dalı Resim-İş Eğitimi Programı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN* tarafından Prof.Dr. Ali Osman ALAKUŞ danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın amacı Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersi renk konusunun işlenişinde, Van Gogh'un resimlerinin öğrenci çalışmasına etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu çalışmaya çocuğunuzun katılımı *beş hafta* kadar zamanını alacak ve kendisinden *renk bilgisi, Van Gogh ve eserleri konusunda başarı saptama testi uygulanacak, Van Gogh'un resimlerinin etkisini araştırmak için resim uygulaması yapmanız* istenecektir. Tamamen gönüllülük esasına dayanan bu çalışmada kendisinden kimlik belirleyici hiçbir bilgi talep edilmeyecektir. Veli onayı yanı sıra, çalışma öncesinde çocuğunuzun da sözel olarak rızası alınacaktır. Cevaplar gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Elde edilen bilgiler bilimsel yayınlarda kullanılacaktır.

Çocuğunuzun psikolojik gelişimine hiçbir olumsuz etkisi olmayan ve kişisel rahatsızlık verecek unsurlar içermeyen çalışma kapsamında, sorulardan ya da herhangi bir nedenden dolayı hoşnutsuzluk hissetmesi durumunda, çocuğunuz uygulamadan ayrılabilir. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve sorularınız *Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN, Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu Hilvan/ŞANLIURFA, ……..* adresinden, *…….. numaralı telefondan* iletişim kurabilirsiniz. Çocuğunuzun bu çalışmaya katılımı ile ilgili lütfen aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanını imzalayıp çocuğunuzla birlikte okula gönderiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

SORUMLU ARAŞTIRMACI

Adı Soyadı	Tarih	İmza

*Bu çalışmaya. velisi bulunduğum çocuğun ismi yazılacak gönüllü olarak katılmasını kabul ediyorum/kabul etmiyorum.***.**

EK-8. DERS PLANLARI

T.C.
HİLVAN KAYMAKAMLIĞI
Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı 8. Sınıf Görsel Sanatlar Ders Günlük Planı

BÖLÜM I:

Tarih	31-05.01.2022
Süre	1Hafta 2 Ders Saati
Ders	Görsel Sanatlar
Sınıf	8
Öğrenme Alanı	Renk Bilgisi
Alt Öğrenme Alanı	Renkleri Öğrenmeve Çalışmalarında Fark Etme

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	1. Renk nedir açıklar. 2. Rengin oluşumunu açıklar. 3. Ana ve ara renklerin neler olduğunu açıklar. 4. Çevresindeki renklerin farkına varır.
Öğrenme-Öğretme Yöntem Ve Teknikleri	Anlatım, dinleme,soru –cevap,videoizletimi
Kullanılan Eğitim Teknolojileri Araç Ve Gereçler	Akıllı tahta, video, örnek resimler,kağıt, kalem
Ders Alanı	Sınıf
KONU: Renk Bilgisi	
Dersin başlangıcında önceden hazırlanmış ön test ve ön resim uygulaması yapılıp, öğrencileri gözlemlenir. Ardından rengin ne olduğu nasıl oluştuğu, ana renkler ve ara renkler hakkında konu bilgilendirmesi yapılır. Sanat çalışmalarını uygularken rengin dikkate alınarak oluşturulması anlatılır.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Öğrencilerden konuyla ilgili araştırma yapmaları istenir.

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1.Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı gözlem formu ile değerlendirilir. 2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan yola çıkarak araştırma yapıp yapmadıkları sonucuna varılır.
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Planlanan uygulama zamanında gerçekleştirilmiştir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni — Okul Müdürü
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN — Mehmet BADİ

T.C.

HİLVAN KAYMAKAMLIĞI
Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı 8. Sınıf Görsel Sanatlar Ders Günlük Planı

BÖLÜM I:

Tarih	07-11.02.2022
Süre	1hafta 2Ders Saati
Ders	Görsel Sanatlar
Sınıf	8
Öğrenme Alanı	Renk Bilgisi
Alt Öğrenme Alanı	Renkleri Öğrenme ve Çalışmalarında Frak Etme

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	1. Zıt renklerin neler olduğunu açıklar. 2.Sıcak- soğuk renklerin neler olduğu açıklar. 3. Nötr renklerin ne olduğunu açıklar. 4. Renklerin psikolojik etkisini açıklar.
Öğrenme-Öğretme Yöntem Ve Teknikleri	Anlatım, dinleme,soru –cevap,videoizletimi
Kullanılan Eğitim Teknolojileri Araç Ve Gereçler	Akıllı tahta, video, örnek resimler,kağıt, kalem
Ders Alanı	Sınıf
KONU: Renk Bilgisi	
Kazanımlar doğrultusunda renk konusu hakkında bilgi verilmeye devam edilir.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Öğrencilerden konuyla ilgili araştırma yapmaları istenir.

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1.Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı gözlem formu ile değerlendirilir. 2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan yola çıkarak araştırma yapıp yapmadıkları sonucuna varılır.
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Planlanan uygulama zamanında gerçekleştirilmiştir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

Okul Müdürü
Mehmet BADİ

T.C.
HİLVAN KAYMAKAMLIĞI
Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı 8. Sınıf Görsel Sanatlar Ders Günlük Planı

BÖLÜM I:

Tarih	14-18.02.2022
Süre	1hafta 1Ders Saati
Ders	Görsel Sanatlar
Sınıf	8
Öğrenme Alanı	Renk Bilgisi
Alt Öğrenme Alanı	Van Gogh'un Resimlerindeki Renkleri Fark Etme

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	1. Vincent Van Gogh'u tanır. 2. Vincent Van Gogh'un hayatını inceler. 3. Vincent Van Gogh'un sanatını inceler. 4. Van Gogh'un resimlerindeki renklerin farkına varır.
Öğrenme-Öğretme Yöntem Ve Teknikleri	Anlatım, dinleme,soru –cevap,videoizletimi
Kullanılan Eğitim Teknolojileri Araç Ve Gereçler	Akıllı tahta, video, örnek resimler,kağıt, kalem
Ders Alanı	Sınıf
KONU: Renk Bilgisi ve Van Gogh'un Resimlerindeki Renkler	
Derse başlamadan önce öğrencilere manzara, gece manzaraları ve buğday tarlaları görselleri ile resim yaptırılır. Daha sonra Vincent Van Gogh tanıtılır, sanatı anlatılır. Van Gogh'un resimlerindeki renk öğesine vurgu yapılır ve öğrencilerin dikkati çekilir.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Öğrencilerden konuyla ilgili araştırma yapmaları istenir. .

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1.Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı gözlem formu ile değerlendirilir. 2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan yola çıkarak araştırma yapıp yapmadıkları sonucuna varılır.
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Planlanan uygulama zamanında gerçekleştirilmiştir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

Okul Müdürü
Mehmet BADİ

T.C.
HİLVAN KAYMAKAMLIĞI
Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı 8. Sınıf Görsel Sanatlar Ders Günlük Planı

BÖLÜM I:

Tarih	21-25.02.2022
Süre	1hafta 1Ders Saati
Ders	Görsel Sanatlar
Sınıf	8
Öğrenme Alanı	Renk Bilgisi
Alt Öğrenme Alanı	Van Gogh'un Resimlerindeki Renkleri Fark Etme

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	1. Van Gogh'un renklerini kendi sanat çalışmasına yansıtır.
Öğrenme-Öğretme Yöntem Ve Teknikleri	Anlatım, dinleme,soru –cevap,videoizletimi
Kullanılan Eğitim Teknolojileri Araç Ve Gereçler	Akıllı tahta, video, örnek resimler,kağıt, kalem
Ders Alanı	Sınıf
KONU: Renk Bilgisi ve Van Gogh'un Resimlerindeki Renkler	
Son test uygulanır ve önceki haftalarda gerçekleştirilen resim uygulaması tekrarlanıp, öğrenciler gözlemlenir.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Öğrencilerden konuyla ilgili araştırma yapmaları istenir. .

BÖLÜM III

Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1.Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı gözlem formu ile değerlendirilir. 2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan yola çıkarak araştırma yapıp yapmadıkları sonucuna varılır.
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Planlanan uygulama zamanında gerçekleştirilmiştir.

Görsel Sanatlar Öğretmeni
Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN

Okul Müdürü
Mehmet BADİ

9. ÖZGEÇMİŞ

Rumeysa Büşra ŞANDA ŞAHİN, 2012 yılında başladığı Harran Üniversitesi Resim-İş Bölümü'nü 2016 yılında fakülte ve bölüm birinciliğiyle bitirdi. 2017 yılında Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde bulunan Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulu'nda Görsel Sanatlar öğretmeni olarak göreve başladı. 2019'da Dicle Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim Eğitimi Programına giremeye hak kazandı. Halen Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde bulunan Bedrettin Kem İmam Hatip Ortaokulunda görsel sanatlar öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.